සැඟවුණු බොදු මග යළි පුබුදන

හෙළ බොදු පියුම

හතරවන කලාපය

ශ්‍රී බු. ව. 2555ක් වූ මැදින් මස (ව්‍යවහාරික වර්ෂ 2012 මාර්තු)

පටලවා නොගත යුතු පද නිරුක්ති

නොම දැන නිරුක්තිය දම් පදවලට ඇති
තම හිතු මනාපෙට පිටකය අරුත් දෙති
නිම නැති පටලැවිලි එයි කෙළවරක් නැති
හැම තැන හැපෙන අඳ අලියකු විලස වෙති

විද බැලුවොත් වචන භාෂා සෙතක් වෙත
සදමින් නිවන නොපමා ගැලවුමක් ඇත
තද කර එකම සම්මත බස ගතොත් සිත
පද පරමයා හට කිසි සැනසුමක් නැත

සැඟවුණු අරුත දම් අවබෝධෙහි එන්නේ
මග බුදු පියාණන් දුන් දහමෙහි ගන්නේ
ලැග ගෙන නිරියොතින් භාෂාවක බින්නේ
දිග වෙති සසර නැත දිනුමක් හිමි වන්නේ

නිරුක්තිය දෙවන පටිසම්භිදා නැණ
අරුත් සිය සිතට නැග එයි ගලා ගෙන
විභක්තිය ලොවේ දැනුමෙන් අසා දැන
සිවත් නැත අරුත හට ගිනි නිවා දෙන

පිළි සමුප්පන්න නම් ලොව ඇති හැම දේම
එළිවෙයි අරුත් ඇති බව නැණ වැඩුනාම
ගුලි වී නිරියොතින් බසකට හැමදාම
බිලි වෙයි මරුට නැත සසරින් ගැලවීම

පබැඳුම - නිහිඬ චන්දන සිරිවර්ධන

මහා මංගල සූත්‍රය ඇසුරෙන් සැඟව ගිය බොදු පිළිවෙත නැවතත්..

මහා මංගල සූත්‍රය අද වැඩි දෙනෙක් භාවිතා කරන්නේ, පිරිතක් වශයෙන් ලැබෙන ආශිර්වාදය පමණක් මුල් කරගෙන බව පැහැදිළි කරුණක්. පිරිත් දේශණය සඳහා යොදා ගන්නා පිරිත් පැන්වලින් සෙත් ශාන්තියත්, පිරිත් නූල්වලින් ආරක්ෂාවත් ලබාදීමයි අරමුණ වෙලා තියෙන්නේ. එහෙත් පිරිත් පැන් සහ පිරිත් නූල්වලින් සංකේතවත් කරන්නේ වෙනත් ගැඹුරු අර්ථයක්. පැන්වලින් සංකේතවත් කරන්නේ, එය පානය කිරීමට සුදුසු දෙයක් බවයි. ඒ අනුව කළ යුත්තේ පිරිතේ අර්ථය දැනගෙන එයට අනුකූලව ජීවත් වීමයි. පිරිත් නූල්වලින් සංකේතවත් කරන්නේ ඒ අදහස් සමග බැඳිය යුතු බවයි.

යම්කිසි පරියායකට අනුව අර්ථවත්ව සැකසූ දෙයක් තමයි, පරි+අත්ථ හෙවත් පරිත්ත යනුවෙන් හඳුන්වන්නේ. ශබ්ද විද්‍යානුකූලව සකස් වී ඇති පිරිත් දේශනාවල ශාන්තිය එක්තරා මට්ටමකින් පිරිත් පැන්වලත්, පිරිත් නූල්වලත් ගැබ්වෙලා තියෙනවා. එබැවින් බොදුනුවන් මෙම පිරිත් දේශනාවල අර්ථ වටහා ගෙන ඒ තුළ ජීවත් විය යුතුයි.

පෙර බොදුනුවන් මේ බව හොඳින් දැන සිටි නිසා ගිහි ජීවිතය අර්ථවත්ව ගතකොට, අනු පිළිවෙලින් බෞද්ධ පිළිවෙතට නැමී ''තපෝච බ්‍රහ්ම චරියංච'' යනුවෙන් සඳහන් කර ඇති පරිදි ගිහි ගෙයින් නික්ම තපසට ගොස් චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කොට නිර්වාණාවබෝධය ලබා ගත්තා. මේ ආකාරයට ජීවිතය හැඩ ගස්වා ගැනීමට කළ යුතු වැඩ පිළිවෙලක් තමයි මහා මංගල සූත්‍රයේ පෙන්වා තියෙන්නේ.

පැරැන්නන් අතර අසීමිත නිශ්ඵල වැඩ කටයුතු නොතිබූ නිසා බොදු පවුලක මව කිසියම් රැකියාවක් කළේ නෑ. මවක් ලෙස කළ යුතු වූ සියලු වගකීම් ඇය මනාව ඉටු කළා. මනුස්සයෙක් ලෙස ජීවත් වීමට අත්‍යවශ්‍ය දේවල් වුනේ ඇඳුම්, ආහාර, නිවාස සහ බෙහෙත් යන සිවුපසය පමණයි. මේ මූලික අවශ්‍යතා ඉක්මවා අසීමිත බලාපොරොත්තු පසුපස හඹායන්න වීම නිසා බොදු සමාජය බුදු දහමින් ඈත් වුණා. මේ අත්‍යවශ්‍ය දේවල් පමණක් සපයා ගනිමින් කුඩා අවධියේ සිට වැඩි මහලු වන තෙක් පවුලක කටයුතු සකස් විය යුතු ආකාරය, මහා මංගල සූත්‍රයේ මංගල කරුණු තිස් අටකින් බුදුපියාණන් වහන්සේ මනා කොට දේශනා කර තියෙනවා.

පළමුවම ''අසේවනාච බාලානං'' යනුවෙන් බාලයන් සේවනය නොකළ යුතු බවයි පෙන්වා තියෙන්නේ. බාලයන්ගේ ඇසුරට වැටුනොත් කුඩා කල සිටම දරුවා තුළ වැරදි ආකල්ප ගොඩනැගෙනවා. සුචරිතවත් දිවි පෙවෙතක් ගෙවන මව, සිය දරුවා බාලයන්ගේ ඇසුරට නොවැටීම සඳහා තම සියලු කටයුතු දෙවෙනි කොට දරුවා රැක බලාගන්නවා. මේ අනුව යහපත් ජාතියක් ගොඩ නැගීමේ ප්‍රධාන වගකීම හිමිවන්නේ මවටයි. මෙවැනි මව්වරු නිසා ඒ ජාතිය ජය ගන්නවා. සමාජයට ජය ගෙන දෙන එවැනි මව්වරුනට ජයගත් මාතාව හෙවත් ''ජගත් මාතා'' යන නම තැබුවා. මේ අනුව දරුවෙක් සුචරිතවත් කර ගැනීමට නම් අවිද්‍යාව නිසා සිදුවන අසත්පුරුෂ සේවනයට ඉඩ නොතැබිය යුතුයි. අස්සුතවා පුතජ්ජනෝ බාලයා කීවේ එසේ අසත්පුරුෂ සේවනයේ යෙදෙන්නාටයි.

මීළඟට දරුවා ''පණ්ඩිතානඤ්ච සේවනා'' යන පණ්ඩිතයන්ගේ ඇසුරට පුරුදු කරනවා. සුතවා අරිය සාවකෝ පණ්ඩිතයා කීවේ මොහුටයි. මවගේ සෙවනේ හය වසක් වැඩුනු දරුවා ඉගෙනීම සඳහා යොමු කරන්නේ පන්සලේ පවත්වාගෙන යන පිරිවෙනටයි. ''වෙනි'' කියන්නේ වෙන් කිරීමයි. පර වැඩවලින් වෙන් කරන තැනට ගියවිට පරවෙනියට හෙවත් පිරිවෙනට ගියා වෙනවා. බුද්ධ ශාසනයෙන් බැහැර සියල්ල පර වැඩයි. පර වැඩවලින් වෙන් කොට යහපත් ක්‍රියාවන්වල දරුවා හසුරුවන තැන පරවේනිය හෙවත් පිරිවෙනයි. එහිදී දරුවාට පණ්ඩිත සේවනය ලැබෙනවා.

පන්සලේ ලොකු හාමුදුරුවො තමයි එදා ''පණ්ඩිත'' යන නමින් හැඳින්වුනේ. උන්වහන්සේ ඇතුළු සංඝරත්නය ඇසුරේ දරුවා වසර අටක කාලයක් ඉගෙනුම ලබනවා. මේ වසර අටක කාලය අෂ්ඨ ගණේෂ කාලයක් ලෙස හඳුන්වා තියෙනවා. පළමුවෙන්ම දරුවා ඉගෙනුම ලබන්නේ කුමාර ගණය යටතේයි. දෙවෙනි වසර තුළ ඔහු යහපත් අනුශාසනා ලබමින් බාල ගණය යන කාලය ගෙවනවා. ඉන්පසුව කය වැඩෙත්ම අවශ්‍ය දහැමි ව්‍යායාම ක්‍රම ඇතුලත් නර්තන කලාවන් තවත් වසරක් ඉගෙන ගන්නවා. **(හැබැයි අද කාලයේ වගේ කාමුක නැටුම් නොවෙයි.)** එම කාලය නර්තන ගණය ලෙස හැඳින්වුණා. අනතුරුව සම්පත්ති ගණේෂ, මහා ගණේෂ, වීර ගණේෂ, බල ගණේෂ, වේරම්භ ගණේෂ වශයෙන් වසර අටක් තුළ දරුවා මැනවින් ශිල්ප හදාරනවා.

මේ කාලය අවසන් වෙලා වසර දහසය පමණ වන විට කුල කාන්තාවක් සරණ පාවාගෙන දිවි ගෙවන ආකාරයත් ඉගෙන ගන්නවා. මේ තමයි පණ්ඩිතයන්ගේ ඇසුරේ ගෙවන කාලය.

මේ වන විට තරුණ වයසට පත්වන දරුවා ධර්මාවබෝධය තුළින් ධම්මානුසාරී කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. පිදිය යුතු අය හඳුනාගන්නෙත් ධර්මාවබෝධය තුළින් මෙතැනට පත් වූ පසුවයි. මේ අනුව ''පූජාච පූජනීයානං'' යන මංගල කරුණ සම්පූර්ණ වෙනවා.

මීළඟට ඔහු පරිසරය ගොඩ නගා ගන්නේ වෙනත් බෞද්ධ අය සමග ඇසුරට වැටීමෙන්. තම ප්‍රතිරූපකයා නැත්නම් හිතවතාත් බෞද්ධයෙක්. මේ අනුව දැහැමි සුචරිත පිරිසක් ඇසුරේ ඔහු ''පතිරූප දේශ වාසය'' ඇති කර ගන්නවා. තරුණ වියේදී නොගැලපෙන පිරිසක් ඇසුරට ගියොත් එය අවමංගල්‍යයක් වෙනවා. අද බොහෝ තරුණ ජීවිත විනාශ වී යන්නෙත් මේ නිසයි.

දැන් මේ තරුණයා ජය ගන්නේ ''පුබ්බේච කත පුඤ්ඤතා'' ගුණයෙන්. නමුත් අද මෙය විග්‍රහ කරන්නේ පෙර කරන ලද පින් ඇති බව යනුවෙන්. එහෙත් මහාමංගල සූත්‍රයේ පෙන්වා ඇත්තේ අනුගමනය කළ යුතු මාර්ගයක්. පෙර කරන ලද පින කෙනෙකුට ලැබෙන්නේ විපාකයක් වශයෙන්. පෙර කරන ලද පින් ඇති කෙනෙකුට නම් ඒ අදහස ගලපන්න පුළුවන්. එහෙම නැත්නම් ඔහු අතරමං වෙන්න පුළුවන්. කෙනෙක් යම් දෙයක් කරන්න පෙර පුණ්‍ය කටයුත්තක යෙදිය යුතුය යන්න මෙහි අදහසයි. මේ විදිහට ධර්මානුකූලව කටයුතු කිරීම, පෙර පුරුද්දක්ව පැවතුනා. කුඹුරු කෙටීමට පෙර ගොවියා දෑත් එක්කොට වැඳ, නමස්කාර පාඨය කියා බුදු ගුණ සිහි කරලයි වැඩ ආරම්භ කළේ. දෑත් එක්කොට නමස්කාර කිරීමෙන් තමා තුළ දස අකුසලයෙන් වෙන් වූ සුචරිත ගුණය පවතින බව සංකේතවත් කළා. මෙසේ වැදගත් කටයුත්තක් කිරීමට පෙර පුණ්‍ය ක්‍රියාවක යෙදීමෙන් ඔහු අතින් වරදක් සිදු නොවීමට හේතු වුණා. ''මනසා චේ පසන්නේන භාසති වා කරෝති වා තතෝනං සුඛ මං වේති ඡායාව අනපායිනී'' යන ගාථාව පරිදි සැපත ඔහු කරා හඹා එනවා.

මීළඟ මංගල කරුණ නම් ''අත්ත සම්මා පණීධිච'' යන්නයි. තමා විසින් කරගෙන යනු ලබන වැඩ පිළිවෙල අවිද්‍යා තෘෂ්ණාවන්ගෙන් මිදී සිදු කිරීමට නම් ධර්මය තුළ සිත පිහිටුවා ගෙන ක්‍රියා කළ යුතු වෙනවා.

''බාහු සච්චඤ්ච සිප්පඤ්ච'' යන මංගල කරුණින් අදහස් වන්නේ ඔහු ඉගෙන ගත් ශිල්ප ශාස්ත්‍ර අනුව කටයුතු කිරීමෙන් බහුශ්‍රුතභාවයක් ලබන බවයි. එසේම ''විනයෝච'' යන්නෙන් ඒ තුළින් ලබන විනයත් ''සුසික්ඛිතෝ'' යන්නෙන් මනාකොට සකස් වීමක් ද අදහස් කෙරෙනවා. මෙසේ හැමවිටම අනුපූර්ව සම්බන්ධතාවයක් තුළ ජීවන ක්‍රමය ගොඩනැගෙනවා.

බෞද්ධ ජීවන ක්‍රමය තුළ වැඩෙන තරුණයා නිතර සත් බස හෙවත් සුභාසිත වචන භාවිතයට හුරුවෙනවා. බොරු නැති, කේලම් නැති, පරුෂ වචන නැති, ප්‍රලාප නැති යම් බසක් වේ නම් ඒ සුභාසිතයයි.

මේ අනුව හැඩ ගැසෙන තරුණයා මව් පිය උපස්ථානය අග්‍ර කරමින් වැඩ කටයුතු කරන්න පටන් ගන්නවා. ඒ තුළින් ''මාතා පිතු උපට්ඨානං'' යන මංගල කරුණ පූර්ණ වෙනවා. එසේම තමාගෙන් ඉටුවිය යුතු යුතුකම් වශයෙන් අඹු දරුවන්ට සැලකීම තුළින් ''පුත්ත දාරස්ස සංඝහෝ'' යන මංගල කරුණත් සාක්ෂාත් වෙනවා. මෙසේ මව්පියන් සහ අඹුදරුවන්ගේ ආශීර්වාදය මැද ආකුල නොවන යහපත් කර්මාන්ත පවත්වාගෙන යමින් ''අනාකුලාච කම්මන්තා'' යන මංගල කරුණට අනුව සිය රැකියා කටයුතු හැඩගසා ගන්නවා.

මේ වන විට තම දහඩිය මහන්සියෙන් දැහැමින් උපයාගත් දෙයින් දන් දීමට අවස්ථාව උදාවී තියෙනවා. එය ''දානංච'' යන මංගල කරුණයි. දන්දීම ආදී කටයුතුවල යෙදෙන තරුණයාට භික්ෂූන් වහන්සේ ඇසුරෙන් ''ධම්ම චරියාච'' යන මංගල කරුණත් උදාවෙනවා. බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, කෙනෙක් කැමැත්තෙන් ඥාතියෙකුට සංග්‍රහ කරන්නේ නම් ඔහුට චතුරාර්ය සත්‍ය ධර්මයෙන් සංග්‍රහ කළ යුතුයි කියා. නැත්නම් සතර බ්‍රහ්ම විහරණයෙන් සංග්‍රහ කළ යුතුයි. ''ඤාතකානංච සංගහෝ'' යන මංගල කරුණෙන් පෙන්වූයේ එයයි. යම් ඥාතියෙක් දුගතිගාමී වන්නට ඉඩ නොදී ආර්ය මාර්ගයට නැඹුරු කරගන්න පුළුවන් නම්, ඥාතීන්ට කරන සංග්‍රහ අතුරෙන් අග්‍රම සංග්‍රහය එය බවත් බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. සෑම කටයුත්තකදීම ලෝභයට, ද්වේශයට, මෝහයට හේතුවන සිතිවිලි ක්‍රියා වදන්වලින් වෙන්වී රාගක්ෂයට, ද්වේශක්ෂයට, මෝහක්ෂයට නැඹුරු වෙමින් ක්‍රියා කරන විට ''අනවජ්ජානි කම්මානි'' කියන මංගල කරුණට අනුව නිවැරදි කාර්යන් සඳහා ඔහු යොමු වෙනවා.

මීළඟට ඔහු පාපයන්ට නොබැඳී, පාපයන්ගෙන් වෙන්ව ධර්ම මාර්ගයට නැඹුරුව ජීවිතය සකස් කරගැනීම ''ආරති විරති පාපා'' යන මංගල කරුණයි. එසේම ඔහු මජ්ජ පානයෙන් ද සංවර වෙනවා. මජ්ජ පමා දට්ඨානා යනුවෙන් පංච ශීලයට අයත් පස්වෙනි ශික්ෂා පදයෙන් දක්වා ඇත්තේත් එයමයි. මත් පැන් වගේ දේවල් ඇසුරු කිරීම එක් පැත්තක් පමණයි. ඇසෙන් රූප බලලා, කනෙන් ශබ්ද අහලා, නාසයෙන් ගඳ සුවඳ විඳලා, දිවෙන් රස බලලා, කයෙන් පහස ලබල වෙන්නෙත් මත්වීමක්. ඒවායින් මත් වුනොත් ප්‍රමාදයට හේතු වෙනවා. ප්‍රමාද වුනොත් ඔහු ලෝකය අල්ල ගන්නවා. මේ අනුව මත් ද්‍රව්‍ය නොබී සිටිය පලියට මත් ද්‍රව්‍යවලින් වෙන් වීමක් සිදු වෙන්නෙ නෑ.

රූප කාම, ශබ්ද කාම, ගන්ධ කාම, රස කාම, ස්පර්ශ කාම යන පංච කාමයන්ගෙන්ම සංවර වුනාම ''මජ්ජපානාච සඤ්ඤමෝ '' යන මංගල කරුණ සිදුවෙනවා. මෙසේ ඒ පුද්ගලයා ධර්මයටම නැඹුරු වෙමින් ධර්මයෙහි අප්‍රමාදව කටයුතු කරන තත්ත්වයකට පත්වෙනවා. ''අප්පමාදෝච ධම්මේසු'' යනු ඒ උතුම් මංගල කරුණයි.

ගරු කළ යුත්තන් හොඳින් දැනගෙන ඔවුන්ට ''නිවාතෝච'' හෙවත්

නිහතමානීව (යම්කිසි තැනක නිවුනු සැනසුනු ස්වභාවය. මීට ධර්මයේ පෙන්වා ඇති උපමාවන් කීපයක් නම්, අහිංසක බලු පැටියෙක් පාරේ ඉන්නකොට කවුරුන් හෝ පයින් ගැහුවත් පැත්තකට අයින් වෙලා යනවා මිසක් හපාකන්නේ නැතුවා වගේ, අං නැති වයසක එළදෙනෙක් පාරේ යනකොට කවුරුන් හෝ ගැහුවත් හානියක් කරන්නෙ නැතුවා වගේ) සැලකීම ''ගාරවෝච නිවාතෝච'' යන මංගල කරුණයි. යමක් කරන විට එය සතුටු සිතකින් සතුටු වෙන්න සුදුසු දෙයක් කරන්න ලැබුණා කියා සතුටුවෙන්න ලැබීම ''සන්තුට්ඨීච'' යන මංගල කරුණයි. තමන් කරන, කියන, හිතන දේ තුළින් තමන්ට සතුටු වීමට හැකියාවක් ඇත්දැයි බලා, යමක් කරන විට රාගක්ෂයට, ද්වේශක්ෂයට, මෝහක්ෂයට හේතු වෙනවාද කියා දකින්න පුළුවන් නම් සසර දුකින් නිදහස් වන ක්‍රමය මට ලැබුණා කියා ඔහුට සතුටු වෙන්න පුළුවන්. එසේ නැතිව ලෝකයා සමග එකතු වෙලා ලබන සතුටක් නෙවෙයි. කතඤ්ඤුතා කියන්නේ කළ ගුණ සලකනවා කියන ගුණයයි. තමන් මේ තත්ත්වයට පත් කළ දෙමව්පියන් සහ වැඩිහිටියන් වෙත කළගුණ සැලකීමත් මංගල කරුණක්. මෙසේ දැහැමි ජීවිතයක් අනුගමනය කරමින් කටයුතු කරන විට ඔහුට සද්ධර්ම ශ්‍රවණය සඳහා හොඳම කාලයක් උදාවෙනවා. ලෝකය ගැන හොඳින් අවබෝධ කරගෙන ඇති ඔහුට ජීවිතයේ ආදීනව දැක්වෙන ධර්මයක් අහන්න ලැබෙනවා. ඒ තමයි ''කාලේන ධම්ම සවණං'' යන මංගල කරුණ.

දැන් ඔහු ශ්‍රවණය කරන්නේ විමුක්තිය සඳහා වූ ධර්ම දේශණාවන්. ගිහි ජීවිතයේ අත්දැකීම් ලබා, ඒ ජීවිතයේ කිසිම හරයක් නොමැති බව ඒ ධර්මය තුළින් දැක, ඡන්දරාගය නිසා බැඳී තිබූ උපාදානයන් අත්හැරී, නොඇලී, මිදී ගියාම ඔහු නිවනේ ශාන්තිය ලබනවා. ''ඛන්තීච'' යන මංගල කරුණින් පෙන්නුවේ ඒ ශාන්තියයි. මේ අනුව ඔහු ''සෝවචස්සතා'' යනුවෙන් දැක්වූ සුවච බවට පත්වෙනවා. නිවනේ ස්වභාවය අවබෝධ කරගත් පසුව ඔහු ''සමනානංච දස්සනා'' යන්නෙහි ''සමන'' යන්න ගැඹුරු අර්ථයකින් දකිනවා. නිවනේ ශාන්තිය දැක සමනය වූ අයයි එසේ කම්පා නොවී සිටින්නේ කියා යථාර්ථයෙන් සමන දර්ශනය දකිනවා. මෙය රූපයෙන් දකින සමන දර්ශනය නොවෙයි. අර්ථයෙන් දකින සමන දර්ශනයයි. මීළඟට ''කාලේන ධම්ම සාකච්ඡා'' යන ධර්ම සාකච්ඡාවට සුදුසු කාලය එළඹෙනවා. දහම් ශ්‍රවණය කළ පසුව දහම් ගැටලු විසඳා ගැනීමේ අවස්ථාවයි මේ.

මේ වන විට ඒ පුද්ගලයා මැදි වයසට පත්වෙලා. වර්තමානයේ නම් මේ මැදි වයසට පත් වන විට යමක් උපයාගෙන ඒවායේ ඇලී ගැලී සිටින තත්ත්වයක් තමයි දකින්න ලැබෙන්නේ. විවිධාකාර ප්‍රශ්න නිසා පවුල් අවුල් වෙලා මහා අසහනකාරී තත්ත්වයකයි පසුවෙන්නෙ. මහා මංගල සූත්‍රයේ පෙන්වා දී තිබූ පරිදි, ක්‍රියාත්මක වූ අතීත සමාජ රටාව වෙනස් වීම නිසයි මේ අවුල් වියවුල්. එහෙත් එදා මැදි වයසට පත් පුද්ගලයා කල්පනා කළේ, උත්තරීතර විමුක්තිය ලබා ගැනීම සඳහා සුදුසු වූ, හක්ගෙඩියක් වන්, නිදහස් අහසක් වන් පැවිදි ජීවිතයේ වටිනාකමයි.

දරුවන් ආවාහ විවාහ කර දී උදව් උපකාර කොට ඔවුන්ට තනිව ජීවත් වීමේ ක්‍රම සලසා දී තිබූ නිසා අඩු තරමින් පෝයට සිල් සමාදන්වී ඒ අනුව කාලය ගෙවීමට ඔහුට නිදහස තිබුණා. පළමුව පසළොස්වක පෝයට සිල් සමාදන් වන ඔහු, ක්‍රමයෙන් දරු මුණුබුරන් හුරු වූ පසු දෙපෝයටත්, ටික කලකින් හතර පෝයටත් අනතුරුව පෙර පෝය සහ පසු පෝය වශයෙනුත් ගිහි ගෙදරින් ඈත්ව ගත කිරීමට පුරුදු පුහුණු වෙනවා. මෙසේ දෙමව්පියන් ටිකෙන් ටික ඈත්වීම යහපතක් ලෙස දකින්නට දරු මුණුබුරුන් ද පුරුදු වෙනවා. දැන් තපසට යෑමට මග පෑදිලයි තියෙන්නේ. පියා පන්සලටත් මව මෙහෙණි ආරාමයටත් ගොස් පැවිදි වෙනවා. ''තපෝච'' කියන මංගල කරුණින් පෙන්වන්නේ මේ අවස්ථාවයි. බ්‍රහ්මචරියාව වඩාගන්න දැන් හොඳම පසුබිමක් උදාවෙලයි තියෙන්නෙ. මේ ආකාරයෙන් දරු මුණුබුරන් ද හැසිරෙන විට දුශ්චරිත සමාජයක් හටගන්න ක්‍රමයක් නෑ. මෙසේ බ්‍රහ්මචරියාව වඩලා ''අරිය සච්චාන දස්සනං'' හෙවත් චතුරාර්ය සත්‍යය දර්ශනය කරලා, ''නිබ්බානසච්ඡිකිරියාච'' කියන මංගල කරුණින් පෙන්වූ පරිදි නිවන් අවබෝධ කරගැනීමෙන් සසර ගමන කෙළවර කරගන්නවා.

ඵුට්ටස්ස ලෝක ධම්මේහි චිත්තං යස්ස න කම්පතී අසෝකං විරජං ඛේමං තේසං මංගල මුත්තමංතී.

දැන් ලෞකික වූ ලෝක ධර්ම ඇසුරු කරමින් සිතේ කම්පනයක් නොවන ආර්ය සමාධිය ලබා පුට්ඨස්ස ලෝක ධම්මේහි - චිත්තං යස්ස න කම්පතී යන ගුණයට පත් වෙලයි ඉන්නේ. මේ නිවනමයි අසෝකං විරජං ඛේමං කිච්චේ. නිවනේ සෝක නැති බැවින් අසෝකයි. කෙලෙස් රජස් නැති බැවින් විරජයි. බිය නැති බැවින් ඛේමයි. මෙසේ මංගල කරුණු අනුපූර්ව මගකින් ප්‍රගුණ කළ විට සිදුවන මහා මංගල්‍යයයි සියලු සතුනට සදා සැනසුම ජය ලබා දෙන්නේ.

මෙසේ සදහම් අමා පැන් පානය කර ඒ සමග බැඳී ආර්ය මාර්ගයට පිවිසෙන ආකාරයයි මංගල කරුණුවලින් පෙන්වන්නෙ. ජාති ආගම් කුල භේදයන්ගෙන් තොරව මේ මංගල කරුණු අනුව කටයුතු කළොත් එය මහා මංගලයක් නොවේදැයි සිතා බැලීමට මේ සුදුසුම කාලයයි.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඇල්. අමරසිංහ
(විශ්‍රාමික ලංකා බැංකු ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු)
පිළියන්දල.

අරුත් සැඟව ගිය හේතුඵල දහම යථාර්ථවත්ව...

"යේ ධම්මා හේතුප්පභවා - තේසං හේතු තථාගතො ආහ
තේ සංහේතුයෝ නිරෝධෝ - ඒවං වාදි මහා සමනෝ"

අපි ඉතා කුඩා කල පාසලේදී ඉගෙනගත් මේ ගාථා ධර්මය, බුදු දහමේ මූලික සිද්ධාන්තයක් වන උතුම් චතුරාර්‍ය සත්‍යය විස්තර කරන්නක්. මෙහි මුල් ගාථා දෙපදය පමණක් ශ්‍රවනය කළ මොහොතින් උපතිස්ස පරිබ්‍රාජක තෙම සෝවාන් වූ ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් බවට පත් වුණා.

හේතුවක් මුල් කරගෙන දරා සිටින යමක් ඇත්ද, ඒ හේතුව නිරුද්ධ වූ විට ඒ දරා සිටින දෙයත් නිරුද්ධ වෙනවා. මේ එහි සරල තේරුමයි.

කිසියම් පුද්ගලයෙකු ලී දඬු කීපයක් දක ''මෙය හොඳ මේසයක් හැදීමට කදිමයි...'' කියා සිතිවිල්ලක් ඇතිකර ගත්තා යයි සිතමු. මේසයක් යනුවෙන් හඳුන්වන දෙය මීට පෙර ඒ පුද්ගලයා දක ඇති රූපයක්. එහි සටහනක් සිතේ තියෙන නිසාත්, එය නැවත සිහිකර බැලීමට පුළුවන් නිසාත්, නැවත එබඳු මේසයක් බලාපොරොත්තු වෙනවා.

සිතනවා කියන්නේ ක්‍රියාවක්. ක්‍රියාවක් කියන්නේ කර්මයක්. කර්මයක් කිරීමට ශක්තියක් අවශ්‍යයි. එහෙම නම් සිතක බලාපොරොත්තුවක් ඇති වුනොත් ඒ එක්කම ශක්තියකුත් ගොඩනැගෙන්න ඕන. මේ ගොඩනැගුන ශක්තිය ක්‍රියාත්මක වී ඔහු වඩුවකු කරා යනවා. ගොඩනැගුන ශක්තියෙන් කොටසක් වැය වී යනවා. ඔහුට අවශ්‍ය මේසය පිළිබඳ විස්තරය වඩු මහතාට කියනවා. අර ශක්තියෙන් තවත් කොටසක් වැය වී යනවා. වඩු මහතා පැමිණ ලී රැගෙන ගොස් මේසය සකස් කර බාර දෙනවා. පුද්ගලයා අදාල මුදල ඔහුට ගෙවා මේසය රැගෙන යනවා. දන් බලාපොරොත්තුව ඉෂ්ඨ වෙලා ඉවරයි. ඒ නිසා ඒ මත ගොඩ නැගුන ශක්තියත් වැය වී අවසානයි.

දන් මේසය පාවිච්චි කිරීමේදී දිරාපත් වී, කෘමි සතුන්ගෙන්, ජලයෙන්, ගින්නෙන් හෝ වෙනත් ආකාරයකින් මේ මේසය භාවිතයට ගන්න බැරි තත්ත්වයට පත් වෙනවා මිසක් අළුත් වෙවී තියෙන්නෙ නෑ. කෘමි සතුන් විද්දොත් ඒවා නැවත සකස් වීමේ ශක්තියක් නෑ.

ඕනෑම බලාපොරොත්තුවක අවසානය මෙන්න මේ වගේ අපි කැමති නොවන ආකාරයකින් අවසන් වෙනවා. මේසය කියන දේ තනා ගැනීමට යම් දුකක් වෙහෙසක් වින්දා නම් එහි ආස්වාදය ලැබුවේ මේසය දිරාපත්වන තුරු පමණයි. ඊට පස්සේ ආයෙත් මේසයක් සොයන්න වෙහෙස වෙන්න වෙනවා. බලාපොරොත්තු තියෙන තාක් කල් දුක, වෙහෙස විඳින්න වෙනවා.

මේ බලාපොරොත්තුව ''තණ්හාව'' ලෙස හඳුන්වන්න පුළුවන්. මනසේ සටහන්ව තිබූ රූප, මේසය හා සිත කැමැත්තෙන් හාවීම නිසා රූප තණ්හාවක් ඇති වුනා. (තැන්හි + හා වීම =තණ්හා වීම) මේ විදිහට කනට ඇහෙන ශබ්ද යලි යලිත් ඇසීමට ඇති කැමැත්ත ශබ්ද තණ්හා ලෙසත්, නාසයට දනෙන සුවඳ යලි යලිත් විඳීමට ඇති කැමැත්ත ගන්ධ තණ්හා ලෙසත්, දිවට දනෙන රස යලි යලිත් විඳීමේ කැමැත්ත රස තණ්හා ලෙසත්, කයට දනෙන පහස යලි යලිත් විඳීමේ කැමැත්ත පොට්ඨබ්බ තණ්හා ලෙසත්, මනසට දනෙන සිතිවිලි යලි යලිත් සිහි කිරීමේ කැමැත්ත ධර්ම තණ්හා ලෙසත් විස්තර වෙනවා.

අපේ සිත කැමති වන්නේ, කැමැත්තෙන් හාවෙන්නේ ලෝකයේ හොඳ යයි සම්මත දේවල් සමග පමණද? උදාහරණයක් හැටියට කෙනෙක් තව කෙනෙකුට බණිනවා. බැණීමට කැමැත්තක් නැතුව බණින්න බෑ. ඒ වගේම සතුන් මරනවා. සතුන්ට හිංසා කරනවා. දස අකුසලයම කරනවා. ඒ කැමති නිසාමයි. යමකට කැමැත්තෙන් හාවීම තණ්හා වීම බව මුලින් සඳහන් කළා. අකුසල් කරන්නේ අකුසල් සමග තණ්හා වෙලයි.

පුංචි තරහක් ගැන හිතමු. තරහ ගතිය සිතට එන විටම, එය අකුසලයක්, ඉක්මනින් එයින් සිත නිදහස් කර ගත යුතුයි කියා දනගෙන එසේ නොකළොත් තරහ ගතියට තණ්හා වෙනවා. ඒ ගතිය තව ටිකක් වර්ධනය වෙලා පරුෂ වචන පිටවෙනවා. දන් ද්වේශයක් ඇති වෙලා. තවත් ටිකක් වෙලා මෝහ ගතිය පැවතුනොත් පහර දෙන්නත් හිතෙන්න පුළුවන්. ක්‍රෝධයක් ඇති වෙලා. ''මට නම් ඕනෙම නෑ...'' කියන තරමට තරහ වැඩිවුනොත් වෛරයක් ඇති වෙලා. දන් මේ වෛර ගතිය ඇති සිත දිගටම පැවතුනොත් වෛරයට තණ්හා වෙලා විතරක් නෙවෙයි, වෛරයට බද්ධ වෙලා බද්ධ වෛරයක් වෙනවා.

මේ විදිහට ප්‍රභාෂ්වර සිත නව වතාවකදී කෙලෙස්වලින් කහට ගැන්වුනාම විඤ්ඤාණස්කන්ධයක් බවට පත්වෙන බව බුද්ධ දේශනාවයි. විඤ්ඤාණයක් කියන්නේ විකෘති ඤාණයක්. (ඥ-ප්‍රත්‍යයෙන් කියන්නේ දනීමේ න්‍යාය හෙවත් යම්කිසි දනීමක් හඳුන්වන යෙදීමකි) විකෘති ඤාණයකින් ප්‍රකෘතියක්, නිවැරදි දෙයක් දකින්න බෑ. එහෙනම් එවිට ගන්නේ වැරදි තීරණයක්. ඒ වැරදි තීරණය නිසා සසර දුක් විපාක විඳින්න සිදුවන කර්ම රැස්කරනවා. සසර සැප විපාක ලබන්න නම් අකුසලයකට හිත යොමු වෙන විට, වහාම ඉන් මිදී කුසලයට යොමු කර ගත යුතුයි.

මේ විදියට අපේ ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මන යන ඉඳුරන්ගෙන් අපට ලැබෙන අරමුණු කෙරෙහි යලි යලිත් ආස්වාද විඳීමේ කැමැත්ත නිසා, තණ්හාව නිසා දුක් හෝ සැප විපාක විඳිමින් සසර සැරි සරනවා. දුක් විපාක එනවට කැමති නෑ. නමුත් පෙර සසරේදී හොඳ නරක දෙකටම හාවෙලා කටයුතු කර ඇති නිසා අකමැති වුනත් දුක් විපාක එනවා. සැප විපාක ආවට එලක් නෑ. ඒවා අපි කැමති පරිදි, කැමති තාක් කල් පවතින්නෙ නෑ. ඒ නිසා මේ දෙකෙන් කොයි එක විඳින්න ආවත් දුකමයි.

මේ සියල්ලටම මුල් වුනේ මනසයි, මනසේ පෙර දක පුරුදු සටහන් රැඳී පවතින නිසයි, එබඳු සටහන් යලි යලිත් අයිති කරගැනීමේ තෘෂ්ණාව නිසයි මනස ලෝකය ගොඩනගන්නට ක්‍රියාත්මක වෙන්නේ.

මේ ධර්මතාවය බුදුපියාණන් වහන්සේ මෙබඳු ගාථා ධර්මයකින් මනාව දේශනා කර තියෙනවා.

මනෝ පුබ්බංගමා ධම්මා - මනෝ සෙට්ඨා මනෝමයා

මනසාචේ පසන්නේණ - භාසතිවා කරෝතිවා

තතෝනං සුඛ මං වේති - ඡායාව අනපායිනී

දන් මෙහි පළවෙනි ගාථා පාඨය - මනෝ පුබ්බංගමා ධම්මා කියන කාරණය අර්ථකථාචාරීන් වහන්සේලා අර්ථ විග්‍රහ කරන කොට පෙන්වන්නෙ, ''චෛතසිකයන්ට හිත, චෛතසිකයෝ සිත පෙරටු කොට ඇත්තාහ'' කියන එකයි. හැබැයි ඉතින් ''චිත්ත පුබ්බංගමා චෛතසිකා'' කියන අර්ථයක් තමයි මනෝ පුබ්බංගමා ධම්මා කියන වචනයට දීල තියෙන්නෙ. එතකොට චෛතසිකවලට හිත ප්‍රධානයි (සිත පෙරටු කරගෙන චෛතසික ආ බව) කියලයි අද ඒක හඳුන්වන්නේ. නමුත් පෙන්නල තියෙන්නේ මනෝ

පුබ්බංගමා ධම්මා කියලයි.

දැන් අපි මෙතනදි දැනගන්න ඕන ''මනෝ'' මොනවද, ''ධම්ම'' මොනවද කියල. ඔය දෙක දැනගන්නකල් අපට ඕක තේරුම් ගන්න බෑ. ''මනංච පටිච්ච ධම්මේච උප්පජ්ජති මනෝ විඤ්ඤාණං...'' කියල විග්‍රහයක් තියෙනවා. මනෝ විඤ්ඤාණයක් හටගැනීමට මනට ධර්‍මයක් ගට්ටනය වෙන්න ඕන. මේක හුඟක් විග්‍රහ කර බැලිය යුතු ප්‍රශ්නයක්.

එතකොට ''මනෝ'' කියන්නෙ මොනවද? මේක හිතටම කියන හිතේම ස්වභාවයකට කියන තව නමක්. ''ධම්මා'' කියන්නෙ මොනවද? ඔය විස්තර දෙකම හොඳට තේරුම් අරගන්න ඕන. චිත්ත කියන අවස්ථාව ''පභස්සර හිදං භික්ඛවේ චිත්තං..'' කියල, හිත ප්‍රභාෂ්වරයි කියල පෙන්වනව. එය මූලික වශයෙන් හිත කියන කොටස. ඔය ''චිත්ත'' කියන කොටස මොකද්ද, ''මනෝ'' කියන කොටස මොකද්ද, විඤ්ඤාණ කියන කොටස මොකද්ද කියල මේව තෝරගන්න ඕන. ප්‍රධාන වශයෙන් චිත්ත කියන අවස්ථාව ආගන්තුක උපක්ලේශයන්ගෙන් කහට ගැන්නුනාම, එක අවස්ථාවක් එනව මනෝ කියලා. තව දුරටත් කහට ගැන්නුනාම ලැබෙන අවස්ථාවක්, ගැඹුරු අවස්ථාවක් තමයි විඤ්ඤාණ කියන්නේ.

දැන් අපි පිරිසිදු වතුර කියනවා. ඒ වගේම බොර වතුර කියනවා. නැත්නම් පොඩ්ඩක් හරි අපිරිසිදු දෙයක් එකතු වෙච්ච වතුර බලපුවහම පේන්නෙ නෑ. අන්වීක්ෂයක් වැනි දේකින් බැලුවොත් නම් ඒකෙ අපිරිසිදු කමක් තියෙනව දකින්න පුළුවන්. පිටින් බලපුවාම නම් පිරිසිදු ශුද්ධ වතුර වගේ පේනව.

ඒ වගේම කහට වතුර කියලත් කියනව. ''කහට වතුර එකක් දියන්කො...'' කියල ඉල්ලන සිරිතකුත් තියෙනව. ''වතුර එකක් දියන්කො...'' කිව්වොත් දෙන්නෙ වතුර. හැබැයි ''කහට එකක් දියන්කො...'' කිව්වොත් කහට කියල දෙන්නෙ 99.99% ක්ම වතුර. තේ කහට තියෙන්නේ 0.01% ක් තරම් ප්‍රමාණයක්. නමුත් ඒක දැම්මාම අපි ඒකට තේ කහට කියනව මිසක් වතුර කියන වචනෙ කියන්නෙ නෑ. නමුත් තියෙන්නෙ වතුර. කහටක් මිශ්‍රවුන නිසා, වතුරට වතුර කියන්නෙ නැතුව ''තේ කහට'' කියල නමක් දැම්මා. ''කහට එකක් දෙන්න...'' එහෙමත් අපි ඉල්ලනවා.

මෙන්න මේ වගේ ඒ ඒ මට්ටමට ආගන්තුක උපක්ලේශවලින්, චිත්ත කියන අවස්ථාව ක්‍රම ක්‍රමයෙන් අඳුරුවෙලා, අඳුරුවෙලා ගිහිල්ල, ලෝක පැවැත්මට හේතු කාරක වෙන මට්ටමට අඳුරු කහට ගැන්නුන අවස්ථාවක් එනවා. අවිද්‍යා තෘෂ්ණා දෙකෙන් කහට ගැන්නුනාම, අවිද්‍යා තෘෂ්ණා දෙකෙන් ලෝකය සමග මිත්‍රත්‍වයෙන් බැඳෙන අවස්ථාවට ආවොත් එතැන පටන් ගෙන ලෝකයෙන් නික්මෙන්න බෑ. එහෙනම් මේ චිත්ත කියන ශුද්ධ අවස්ථාව නව වාරයකින් කහට ගැන්නිල තමයි, විඤ්ඤාණ ස්කන්ධයක් බවට පත් වෙන්නෙ.

චිත්ත කියන අවස්ථාව ඊ ළඟට කහට ගැන්නුනාම ''මනෝ'' කියන එකට එනවා. හැබැයි සසර ගමනට සම්බන්ධ කරන්න තරම් බලවත් නෑ. ඊට පස්සෙ ''මානසං'' කියල අවස්ථාවක් එනවා. ඒ අවස්ථාවත් සසර ගමනට සම්බන්ධ කරන්න තරම් බලවත් නෑ. සසර උපාදානයට හේතුකාරක බලයක් ඒකෙ නෑ. චිත්ත, මනෝ, මානසං - ''හදයං'' කියල අවස්ථාවක් එනවා. මේ තමයි හිතවත්කම් ඇදගන්න අවස්ථාව. මොනව හෝ සමග හිතවත් වුනොත්, ඒක දාල යන්න බෑ. හිතවත් වෙලා නැත්නම්, දාල යන එක ප්‍රශ්නයක් නෙවෙයි. හිතවත් වුනොත් ඒ දිසාවෙ එකතුවෙන්න, ජීවත් වෙන්න අවධානය යොමු වෙනව. එහෙනම් හිතෙන් යම්කිසි දෙයක් සමග එකතු වුනොත්, ජීවත් වෙන්න ආස්වාදයෙන් බැඳුනොත්, එතන හිත ''හදයං'' කියන අවස්ථාවට පත්වෙලයි ඒක ඇසුරු කරන්නෙ. හැබැයි අරිහත්වයට පත්වෙච්ච කෙනා ''මානසං'' කියන අවස්ථාව ඉක්මවන්නෙ නෑ.

දැන් ''හිත'' කියන එකක් තියෙනවා. ''ආරම්මන විජානන ලක්ඛනං චිත්තං, පභස්සර හිදං භික්ඛවේ චිත්තං...'' කියන දෙයාකාරයකින් චිත්ත කියන අවස්ථාව පෙන්වනවා. අරමුණු විවිධාකාරත්‍වයෙන් දැනගන්නා ස්වභාවය හිතයි. එහෙනම් ඉස්සෙල්ල තියෙන්න ඕන හිතක්. දැනෙන බවක් තියෙන්න ඕන. ඒ දැනෙන බවට යමක් වැටහුන ඇසුරක්, අරමුණක් ආවොත්, ඒ දැනෙන බවට ඒක දැනෙනවා. ඉස්සෙල්ලම තමන් ඉන්න බව දන්නවා. ජීවත්වෙලා ඉන්න බව දැනෙන හිතක් තියෙනවා. ජීවත්වෙලා ඉන්න බව දැනෙනව කියන්නෙ, ඇහැට පෙනීමකින්වත්, කනට ඇසීමකින්වත්, නාසයට ගඳ-සුවඳ දැනීමකින්වත්, දිවට රස දැනීමකින්වත්, කයට ස්පර්ශ දැනීමකින්වත්, මනසට බාහිරින් එන ධර්මයන් අරමුණු වීමෙන්වත් වෙන එකක් නෙවෙයි. හිතට ''හිත'' දැනෙන අවස්ථාවක්.

ජීවත්වෙලා ඉන්න බව, අවදිවෙලා ඉන්න බව, තමන්ටම දැනෙන අවස්ථාවක් තියෙනවා. මෙන්න මේ අවස්ථාව තමයි මූලිකම චිත්ත කියන අවස්ථාව.

එතකොට මේ මූලික චිත්ත කියන අවස්ථාව තිබුණට, එය දැනෙන අවස්ථාව විපාකයක්. දැනෙන ස්වභාවයක් තියෙනව නම් විපාකයක්. විපාකයෙන් සංඛාරයක් මතු කළොත් තමයි, ''සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං....'' කියල විඤ්ඤාණයක් පහළවෙන්න හේතු වෙන්නෙ. දැනෙන බවට විතරක් විඤ්ඤාණයක් පහළ කරන්න බෑ. ඉන්න බව දැනෙනවා. අවදිව ඉන්න බව දැනෙනකොට සද්දයක් ආවොත් එහෙම, ඒක දැනෙනවා. ''ආං... සද්දයක් ආව...'' දැනීම තිබිච්ච නිසාම දැනීමට සද්දයක් ආපු බව දැනුනා. දැනීම තිබිච්ච නිසාම ඇහැට රූපයක් පේන බව දැනුනා. දැනීම තිබිච්ච නිසාම, නාසයට ගන්ධයක් එන බව දැනෙනවා. දැනීම තිබිච්ච නිසාම කයට ස්පර්ශයක් එන බව දැනෙනවා. මේ දැනීම යනු ඒකීයභාව ධර්මයක් නොව නිරන්තරයෙන් කරන ආවර්ජන ක්‍රියාවේ ප්‍රතිඵලයක්.

ඒ දැනුනෙ මොකක් නිසාද? හිතට ආපු දේ මොන මොන ජාතියෙ ඒවාද කියල මැන ගත්ත නිසා මේක ඇහෙන් ආපු රූප සටහනක්, මේක කනෙන් ආපු සද්ද සටහනක්, මේක නාසයෙන් ආපු ගන්ධ සටහනක්, මේක දිව නිසා මතුවෙච්ච රස සටහනක්, මේක කයට ස්පර්ශ වීමෙන් මතුවෙන ස්පර්ශ සටහනක් කියල, මෙන්න මේක මැනගන්න අවස්ථාවක් එනවා. ඔයින් එහාට මනෝවලින් කරගන්න දෙයක් නෑ. මනෝවලින් කරගන්නෙ ඔන්න ඔය මැනගන්න එකයි.

අවිද්‍යා සහගත, තෘෂ්ණා සහගත ලෝක සත්ත්වයා, ප්‍රඥාවෙන් ඒක දුරු කරල තිබුනෙ නැත්නම්, ඔය සටහන එනකොට අවිද්‍යාවෙන්, තෘෂ්ණාවෙන් ඒක වැළඳගන්නවා. වැළඳගත්ත කෙනා එක්කෝ ඒකෙ ඇලෙනවා, නැත්නම් ගැටෙනවා, නැත්නම් මුලා වෙනවා. ඇහැට පෙනිච්ච රූපය සමග ප්‍රියමනාප නම් ඇලෙනවා. අප්‍රිය අමනාප නම් ගැටෙනවා. එහෙම නැත්නම් ඒකට මුලා වෙලා ඒ පසු පස්සෙ හඹායනවා. කනට සද්දයක් ආපුවාම ප්‍රිය මනාප නම් ඇලෙනවා. අප්‍රිය අමනාප නම් ගැටෙනවා. එහෙම නැත්නම්, ඒක ආස්වාදයි කියල හිතාගෙන තමන්ට අවශ්‍ය දේ එනකල් ඒ පස්සේ හඹා යනව. ඒ වගේ දිවට, නාසයට, කයට අරමුණක් එනකොට ප්‍රිය මනාප නම් ඇලෙනවා, අප්‍රිය අමනාප නම් ගැටෙනවා. ඒ දෙකටම ගැලපුනේ නැත්නම් ප්‍රිය මනාප එකක් බලාපොරොත්තුවෙන්, ඒ එන අරමුණු පස්සේ මෝහයෙන් හඹා යනවා. එතකොට ඔය නිසා ඇලීම, ගැටීම, මුලාව කියන මේ කාරණා තුනට අහුවෙනවා. මෙන්න මේ ඇලීමෙන්, ගැටීමෙන්, මුලාවෙන් යුක්ත නම් ඒ තාක් කල් ලෝක සත්ත්වයාට සසර ගමනෙන් නිදහස් වෙන්න බෑ.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඩබ්. ඒ. තිළිණවතී
(විශ්‍රාමික මහජන බැංකු නිලධාරිනී)
කඩවත

බුද්ධ ශාසනයේ සතර බ්‍රහ්ම විහරණ වැඩිය යුත්තේ කෙසේද?

පසුගිය කලාපයෙන් -

(බුද්ධ දේශනාව අනුව වැඩිය යුතු මෙත්තා භාවනාව කුමක්ද?

එය වැඩීමෙන් කුමක් සිදුවේද?)

ලෝකයේ දකින්න ලැබෙන සියලුම සතුන් අතරේ කොටස් හතරක් ඉන්නවා. ජීවත්වෙන අය, ජීවිතයත් මරණයත් අතර සුවකළ හැකි වාසනාව ඇති අය, සුව කළ නොහැකි අසාධ්‍ය බවට පත් වූ අය, මියගිය අය (මළමිනී) කියන මේ හතර කොටස මිනිස් සිරුරින්ද දැකිය හැකි කොටස් හතරක්. ලෝකයේ තියෙන ගේදොර, ඉඩකඩම්, රැකිරක්ෂා, ධනෝපායන මාර්ග ආදී කටයුතු පැවරීමට සුදුස්සෝ නිරෝගීව ප්‍රබෝධමත්ව බුද්ධිවන්තව කටයුතු කළ හැකි අයයි. ඒ තමයි පළමු පිරිස. ලෙඩරෝගයන්ට ගොදුරුවෙලා දුර්වලව සිටින අයට කිසිම ආයතනයක රැකී රක්ෂා ආදියට කැඳවීමක් හෝ ජීවන නිෂ්පාදන කටයුතු බාරදීමක් හෝ කෙරෙන්නෙ නෑ. ඒ අය ආරෝග්‍ය ශාලා වැනි ස්ථානවල තබා බෙහෙත් කිරීම් ආදියෙන් නිරෝගී කිරීමට කටයුතු කළ යුතුයි. මේ තමයි දෙවන පිරිස.

තුන්වන පිරිස නම් සුවකළ නොහැකි රෝගාබාධිතයන් ය. මෙම අය අනාථ මඩම්වල, අම්බලම් වැනි පොදු පින් තකා කරන ලද ස්ථානවල, පිනට දෙන දෙයකින් යැපෙන, කාගේත් අනුකම්පාවට පාත්‍රවන අයයි. හතර වන කොටස මියගිය කොටසයි. ඒ මළමිනීය. දුගඳ එන නිසා දවා හැරීම, මිහිදන් කිරීම වැනි දේ මිස ඒවාට වෙන කරන්න පුළුවන් දෙයක් නෑ.

මේ බුද්ධ ශාසනයෙත් ලෝක සත්වයන් කෙරෙහි මෙබඳු බෙදුම් හතරක් දකින්න පුළුවන්. ඒ ගැන වෙනම කැටි කිරීම් වශයෙන් පොත්පත් ආදියේ පෙන්වා නැතත්, විසිරී ඇති කරුණු නුවණින් විමසා බලන විට නුවණින් තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

''අප්පමාදෝ අමත පදං - පමා දෝ මච්චුනෝ පදං'' - අප්‍රමාදී පුද්ගලයා නොමැරුනහු වැන්න. ප්‍රමාද වූවෝ මළවුන් වැන්න.

සතර සති පට්ඨානයේ යෙදෙමින් අප්‍රමාදව ආර්ය අෂ්ඨාංගික මාර්ගය අනුගමනය කරන කොටස මේ ආර්ය විනයේ ජීවත්වන කොටසයි. පටිච්ච සමුප්පාද ආදී ධර්ම මාර්ග අවබෝධ කරමින් සුචරිතව, සංවරව බුදුන් වහන්සේ දේශණා කළ මිත්‍ර ධර්මය පරිහරණය කරන කොටසයි. මේ කොටස මිත්‍ර ධර්මයට ගෝචර සාසන භූමියේ නිරෝගීව ධෛර්ය සම්පන්නව ජීවත්වන කොටසයි. භික්ෂු භික්ෂුනී යන උතුම් කොටසත් උපාසක උපාසිකා යන අනුගාමික කොටසත් මේ ජීවත්වන මිත්‍ර දහම දරන්න සුදුසු කොටසයි. කුමන තරාතිරමක, ජාතියක හෝ ගෝත්‍රයක වේවා මේ සිව් පිරිසට මෙත්තා ගුණය ලබන්න පුළුවන්. බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මිත්‍ර දහම මේ අයටයි.

සංසාර දුකෙහි, රෝගයෙහි, දාහයෙහි සිටින දෙවැනි කොටස තුළ අප්‍රමාද දහම් නෑ. එනම් කම්මස්සකථ සම්මා දිට්ඨී ඇති, ශාසනයෙන් බැහැරව පින් කරන අයයි. එහෙත් සසරටම හේතු ඇති කරන නිසා සංසාර රෝගීන්ය. උපක්‍රම නමැති ඖෂධ යොදමින්, සම්‍යක් ප්‍රයෝග ආදියෙන් යහමගට ගෙන, ශාසන ගුණයන්හි පිහිටුවා ගන්නට වාසනාව ඇති කොටසයි. කරුණා ගුණයට පාත්‍රවන කොටසයි. නිරෝගී කළ හැකි, බෙහෙත් හෙවත් දහම් ඖෂධ ප්‍රත්‍ය ලබාදී ශාසනය තුළ ජීවත් කරවිය හැකි කොටසයි. උපක්‍රම යොදා හෝ සම්‍යක් ප්‍රයෝගයෙන් හික්මන දහම් දෙසා හෝ හරි මගට ගත හැකි පිරිසයි.

තුන්වන කොටස අනාථ අබ්බගාත කොටසයි. මොවුන් මැරිලත් නෑ. ජීවත් වුනත් සුවයක් ද කර කටයුතු සඳහා සකසා ගන්න බැරි කොටසයි. හෙවත් දහම් වටහා ගන්න නුවණක් ද නැති කොටසයි. එහෙත් දෙව් මිනිස් වැනි ලෞකික ගුණ

මාත්‍රයක් ලබන්න පුළුවන්. දහම් මගින් සසරින් ගොඩගන්න බැරි නමුත් සසර තරමක පිනක් ලබන්න නුවණ ඇති කොටසයි. ඒ අයට පින් පිණිස, ආර්ය උතුමන් පිඬුසිඟා යෑම් ආදිය කරනවා. මේ මුදිතා ගුණයට පාත්‍රවන කොටසයි.

හතරවැනි කොටස කුමන ගුණ මාත්‍රයක්වත් ලබාදෙන්න බැරි, මිථ්‍යා සම්මතවල පතුලට කිඳා බැස ඇති නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨික කොටසයි, ප්‍රමාදම කොටසයි. ජීවත්ව සිටින නමුත් ආර්ය විනය අනුව මිය ගිය කොටසයි. මළ මිනීවලට කිසිවක් කර කියාගත නොහැකිවා සේ නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨිකයාට ආර්ය විනයේ මිත්‍ර දහමක් හෝ පූර්ව භාග ප්‍රතිපදාවක් හෝ ආර්ය ශාසනය ඇසුරෙන් ලබන ලෞකික සම්පතට හේතුවන පින් මාත්‍රයක් හෝ ලබන්න බෑ. ආර්ය උතුමන් මෙබඳු තැන්වලදී උපේක්ෂා වෙනවා. ඒ, දහම් මගින් ඔවුන්ට කළ හැකි කිසිම යහපතක් නැති නිසයි. මිථ්‍යා දෘෂ්ඨික මනුෂ්‍ය-අමනුෂ්‍ය, සත්ව, තිරිසන් මෙන්ම බොහෝ සතර අපාගත වුවත් ආදීන් කෙරෙහි දේශනාවෙන් හෝ ආදර්ශයෙන් හෝ සත්‍ය ධර්මයක් දීමට නොහැකි නිසා ඒ තැන්වලදී උපේක්ෂා වෙනවා.

මේ විදිහට සියලු ලෝක සත්වයෝම සසර ආදීනව දුන වටහා, නිවන් දැක සංසිඳීමට පත්වේවා යන පැතුම සියලු ලෝ සතුන් කෙරෙහි තබනවා. ඒ මෛත්‍රී සහගත චේතනාවයි. ඒ සමග මෙත් සිතත් වෙනවා. මේ මෙත් පැතිරීම මතු කලෙක හෝ ඔවුන්ට යහපත පිණිස උපනිශ්‍රය වෙන්න පුළුවන්. මේ ආකාරයට මෙත් සිතින් බැලීමේ දී සත්‍ය වූ ක්‍රියා, වචන අනුගමනය කරමින් සුදුසු අය සමග සාකච්ඡා, හැසිරීම් ඇතිව ශාසන මිත්‍ර දහම මගින් පිට නොගොස් වාසය කළ යුතුයි. දහම් සත්‍යය වටහා ගත හැකි නැණවතුන් දුටු තැන දේශනා කිරීම්, හරි මගට නම්මවා ගෙන පිහිටුවීම් ආදිය කරමින් කරුණා දහම පැතිරවිය යුතුය.

කුසල මගක් වඩන්නට ශක්තියක් නැති වුනත් යම් සිව් පසයක් පැහැදීමෙන් පූජා කිරීමේ තරමට සතුටු සිත් ඇති අයට අනුකම්පා පිණිසත්, නියත මිථ්‍යා දෘෂ්ඨික නොවුනත්, සැඩ ගති ඇති නිසා මුදු මොලොක් බවින් ඉවසීමෙන් ඒ ගති මැඩ පවත්වා ඔවුන්ටත් යහපතක් පිනක් කරගන්න මට්ටමට දුක් ඉවසා ගෙන කටයුතු කරදීම මුදිතාව (මුදු හිත - හිතේ මෘදු භාවය) මුල්කරගෙන ක්‍රියාත්මක කෙරෙනවා. ශාසනික උතුමන් කෙරෙහි කරන වතාවත් කවදා හෝ නිවන් මගට ඒමට පූර්වභාග ප්‍රතිපදා වැඩීමට හේතු වෙනවා. මේ ආකාරයෙන්වත් කිසිම පින් මාත්‍රයකටද බැස ගැනීමට බැරි පුද්ගලයන් කෙරෙහි කටයුත්තක් නැති නිසා එබඳු අයගෙන් කුමන සට්ටන ආවත් මධ්‍යස්ථ වෙනවා. කවදා හෝ සත්‍යය ඔවුන්ට ද වැටහේවායි ප්‍රාර්ථනා සිතින් නිහඬ වෙනවා. උපේක්ෂා වෙනවා.

'කම්මා විපාකෝ වත්තන්ති
- විපාකෝ කම්ම සම්භවෝ
තස්මා පුනබ්භවෝ හෝති
- ඒවං ලෝකෝ පවත්තති''

කර්මයෝ විපාකයෝ පහල කරති. විපාකයෝ කර්ම රැස්කරති. එම නිසා නැවත පහළ කිරීම් වෙති. මේ ආකාරයෙන් ලෝකය පවතී'' යයි සිහි කරනවා.

''කම්මස්ස කථා මානව සත්ථා කම්ම යෝනි කම්ම බන්ධු කම්ම පටිසරණෝ යං කම්මං කරිස්සාමිති කල්‍යාණංවා පාපකංවා තස්ස දායාදෝ භවිස්සාමීති''

(කර්මය කරගෙන සිටින සත්ත්වයා ඒනිසාම යම්කිසි යහපත් හෝ අයහපත් වන්නා වූ කර්මයක් කරන්නේද ඒ කර්ම මුල්කොට, දායාද කොට, උපත කොට, නෑයා කොට, පිළිසරණ කොට ඒවාම දායාද කරගෙන පවතින බව) යනුවෙන් සිහි කරමින් කටයුතු කළ යුතුයි.

නිස්සාර පැවැත්ම මහා වටිනා දෙයක් ලෙස සිතමින් ඇලෙමින්, ගැටෙමින් විපාක ලබමින් සත්වයෝ ලෝක පැවැත්ම ගෙන යන හැටි සිහි කළ යුතුයි. මෙසේ මුලාව නිසා ඇලීමද, ගැටීමද වන ආකාරය දකිනවා. ලෝකයේ නිසරුව වැටහෙන විට අත්හරිනවා, නොඇලෙනවා, මිදෙනවා. මිදුනේ, ඇති තතු සත්‍යාකාරව විද්‍යානුකූලව දැකීමෙන් නිසා යළි කුමන හේතුවක් නිසාවත් ලෝකය අල්ලාගෙන කරන පැවැත්මට හේතු නැති බව වටහා ගන්නවා. අතීතයේත්, වර්තමානයේත්, අනාගතයේත් යම් මිදීමක් වේ නම් මෙසේ සත්‍යය දැකලම මිසක් වෙනත් ක්‍රමයකට එය සිදුනොවන බව දැන ගන්නවා, භව කෙළවර වටහා ගන්නවා. අත් බව කෙළවර වේද, එයින් පහළ කිරීම් කෙළවර වන බවත්, දුක කෙළවර වන බවත් දකිමින් නිරෝධය ප්‍රත්‍යක්ෂ කෙරෙනවා. මේ බුද්ධ විහරණයයි (වාසය කිරීම), ආර්ය විහරණයයි, බ්‍රහ්ම විහරණයයි. අරිය විහාරය කියන්නෙත්, බ්‍රහ්ම විහාරය කියන්නෙත්, තථාගත විහාරය කියන්නෙත්, අනාපාන සති විහාරය කියන්නෙත් මෙයම බව බුද්ධ දේශණයයි.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණු දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

සම්මා දිට්ඨියට පත්වීම

පසුගිය කලාපයෙන් -

(ලෝක සත්ත්වයා නොදකින සසර දුක....)

බුදුපියාණන් වහන්සේ විසින් දේශිත සියලු දුක්, ලෝකය කැමති පරිදි නොලැබීම නිසා හටගත් දුක් බව ''යම්පිච්චං නලබති තම්පි දුක්ඛං'' යන පාඨය තුළින් පසුගිය ලිපිවලදී හඳුනාගත්තා. මෙය බෞද්ධයන්ට පමණක් දැකිය හැකි දුකක්. නිවන් දැකීමට උත්සාහ කරන අපේ ප්‍රධාන ප්‍රශ්නය වනුයේ සසර දුකයි. එනම් ජාති, ජරා, මරණ..... දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස යන දුක් කරුණුයි. බුදුපියාණන් වහන්සේ සසර දුක සහ දුකට හේතුව පටිච්ච සමුප්පාදය තුළින් දුටුවා. එය ප්‍රඥාවෙන් අවබෝධ කළ දෙයක්.

අවිද්‍යා → සංඛාර → විඤ්ඤාණ → නාම රූප → සලායතන → ඵස්ස → වේදනා → තණ්හා → උපාදාන → භව → ඉපදීම (ජාති) → සසර දුක → ජරා මරණ....

සසර දුකට මුල් වූ හේතුව අවිද්‍යාව බව ඉහත සටහන තුළින් දකින්න පුළුවන්. අවිද්‍යා ප්‍රත්‍යයෙන් සංඛාරත් සංඛාර ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණත් ආදී වශයෙන් අවිද්‍යාව විසින් මෙහෙයවන්නා වූ සසර දුක නිවීමට නම් අවිද්‍යාව නැති කළ යුතුයි. අවිද්‍යාව යනු චතුරාර්ය සත්‍යය නොදැකීමයි. චතුරාර්ය සත්‍යයේ න්‍යාය ත්‍රිලක්ෂණයයි. (<u>නෙත්තිප්‍රකරණය</u> 249 පිටුව.)

''චතුරාර්ය සත්‍යය නොදැකීම හේතුකොටගෙන දිගු කලක් මුළුල්ලේ ඒ ඒ ජාතීන් හි සංසරණය විය. ඒ තුළ චතුරාර්ය සත්‍යය දක්නා ලදහ. භව තණ්හාව නසන ලද්දීය. දුක්ඛයන්ගේ මූලය සුන් කරන ලදහ. දැන් පුනර්භවයක් නැතැයි මේ ඤෙයිය (ඤාණයෙන් පූර්ණ) දේශනාවයි. මෙහි ඤෙයිය කවරේද? රූපය අනිච්චය, වේදනා අනිච්චය, සංඥා අනිච්චය, සංඛාර අනිච්චය, විඤ්ඤාණ අනිච්චය යන මේ ඤෙයියය.

මේ පාඨයෙන් කියවෙන්නේ චතුරාර්ය සත්‍යයේ න්‍යාය ත්‍රිලක්ෂණය බවයි. ත්‍රිලක්ෂණය නිවැරදිව නොදක චතුරාර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරන්න බෑ. එසේ නම් අවිද්‍යාව යනු ත්‍රිලක්ෂණය නොදැකීම වශයෙන් දැක්වීම නිවැරදියි. පටිච්ච සමුප්පාදයේ තවත් පියවර කීපයක් තුළින් දුක නිර්මාණය වන හැටි බලමු.

අවිද්‍යාව නිසා සංඛාර ඇතිවන බව පෙන්වා තියෙනවා. එනම් අනිච්ච වන බව නොදැනීම නිසා සංඛාර ඇතිවන බවයි.

1. අවිජ්ජා පච්චයා සංඛාරා
2. සංඛාර පච්චයා විඤ්ඤාණං
3. චක්ඛුංච පටිච්ච රූපේච
   උප්පජ්ජති චක්ඛු විඤ්ඤාණං

දෙවැනි වැකියේ සංඛාර ප්‍රත්‍යයෙන් විඤ්ඤාණ ඉපදෙන බව කියවෙනවා. තුන්වන වැකියේ සංඛාර වෙනුවට චක්ඛුංච පටිච්ච රූපේච යන්න යොදා තියෙනවා. එසේ නම් සංඛාර = චක්ඛුංච පටිච්ච රූපේච යනුවෙන් නිගමනය කළ හැකියි. එසේ නම් චක්ඛුංච පටිච්ච රූපේච යන්න විග්‍රහ කරගත්තොත් සංඛාර යනු මොනවාද යන්න පැහැදිලි වෙනවා. මෙහිදී චක්ඛුංච වෙනුවට සෝතංච, ඝානංච, ජිව්හාච, කායංච, මනංච ආදී වශයෙන් යොදන්න පුළුවන්. උදාහරණ: සෝතංච පටිච්ච සද්ධංච උප්පජ්ජති සෝත විඤ්ඤාණං.... ආදී වශයෙන්.

දැන් අපි චක්ඛුංච පටිච්ච රූපේච යන කොටස තේරුම් ගනිමු.

චක්ඛු (A) + රූප (B) + රාගිකව හෝ ද්වේශිකව බැඳීම (C) → චක්ඛු විඤ්ඤාණං

ABC යන මේ කරුණු තුන එකතු වීමේ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස චක්ඛු විඤ්ඤාණය ගොඩනැගෙනවා. ABC යන කරුණු තුන එකතු වීමේ ක්‍රියාවලිය සංඛාර හෙවත් සං කිරීම වශයෙන් තේරුම්ගත යුතුයි. සං කිරීම යනු ඇස රූප සමග රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් බැඳීම ලෙස තේරුම් ගත යුතුයි. දැන් 'සං' යන වාක්‍ය ඛණ්ඩය පොදුවේ වෙනත් යෙදී ඇති ස්ථාන පිළිබඳව බලමු.

සං+ගමය - කිහිපදෙනෙකුගේ එකතුවකින් සෑදේ, සං+බන්ධය - බැඳීම් කිහිපයක එකතුවෙන් සෑදේ, සං+යෝග - ද්‍රව්‍ය කිහිපයක එකතුවෙන් සෑදේ, සං+වේගය - සිතේ වේග රාශියක් එකතුවෙන් සෑදේ, සං+ගීත - ගීත රාශියක් එතුවෙන් හා භාණ්ඩ රාශියක් එකතුවෙන් සෑදේ

මේ අනුව 'සං' යන පදය නිතරම යෙදී ඇත්තේ එකතුවක් දැක්වීමටයි. ආර්ය විනයේ සං යෙදී ඇත්තේ රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් එක්වීමටයි. ඒ සසර ගමනට හේතුවන සං පෙන්වා දී ඇති ආකාරයයි. සමහරුන් සං යන්න ශක්තියක් වශයෙන් ද විස්තර කර තියෙනවා. නමුත් මෙය වැරදියි. (තවදුරටත් සං ගැන කරුණු දැක්වීමේදී මෙය පැහැදිලි වෙනවා ඇත.)

සං යන පදය බුදු දහමේ යෙදී ඇති ආකාරය බලමු. බුදුපියාණන් වහන්සේගේ දේශනාව මේ ආකාරයට විස්තර කර තියෙනවා.

සං දෙස්සති - සං පිළිබඳ දේශනා කිරීම. සං මාද සේති (සමාදස්ති) - සංවලින් වෙන්වීම (මා - මිදීම) කියාදීම. සං මුක්තේජේති - සංවලින් මිදීම

☞

කියාදීම. සං පහන්සේති - සං පහකිරීම පිළිබඳව කියාදීම.

උදාහරණ - මජ්ජිම නිකාය 1, 428 පිටුව, චූල්ලහත්ථි පදෝපමසූත්‍රය.

සං යෙදීම මේ ආකාරයෙන්ම දක්වා ඇති වෙනත් සූත්‍ර නම්, දීඝ නිකාය (2), 198 සහ 206 පිටු මහාපරිනිබ්බාන සූත්‍රය සහ අංගුත්තර නිකාය (5), නන්දක සූත්‍රය.

තවද දහම් වඳින ගාථාවේ එන ''සංදිට්ඨිකෝ'' යන පදයෙන් සං පිළිබඳ දැක්ම විග්‍රහ වෙනවා. එසේනම් සං යන පදය බුදු දහම පුරාවටම යෙදී ඇති බව පෙනෙනවා. යමෙකු සං දිට්ඨික නොවුනහොත්, එනම් සං යන්න පැහැදිලිව නොදක්කොත් ඔහුට ආර්ය මාර්ගය තේරුම් ගැනීමට නොහැකි වෙනවා. සං යනු රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් බැඳීම බව අපි දක්කා. රාගයෙන්, ද්වේශයෙන් බැඳෙන්නේ එම රූපය තමාට ඉච්ච ලෙස පවත්වමින් ආස්වාද විඳීම සඳහායි. එසේ බැඳෙන්නේ එය ඉච්ච ලෙස පවත්වන්නට නොහැකි බව (අනිච්ච බව) නොදනයි. එනම් පටිච්ච (කැමැත්තෙන් බැඳීම) වන්නේ අනිච්ච බව නොදැකීම නිසයි. මේ අනිච්ච බව නොදැකීම අවිද්‍යාවයි.

තමාට කැමති ලෙස පවත්වන්නට බැරි ලෝකය සමග බැඳීමෙන් දුක උපදිනවා. එසේ බැඳීම සං කිරීම හෙවත් සංඛාර ලෙසත්, එම බැඳීම් ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵලය විඤ්ඤාණය ලෙසත් දැන් දැකිය යුතුයි. එනම් විඤ්ඤාණය යනු රාගයෙන්, ද්වේශයෙන් බැඳීම නිසා ඇති වූ විකෘති ඥාන හෙවත් දැනීම් සමූහයයි. (මායා කාරයෙක් වැනි.)

ගෙදරට ලැබුණු මත්පැන් බෝතලයක් දෙස, බීමට කැමති ස්වාමි පුරුෂයා රාගයෙන් බැඳෙනවා. බීමට අකමැති බිරිඳ, ද්වේශයෙන් තම බලාපොරොත්තුව ඉටුකරගන්නා අදහසින් බැඳෙනවා. ස්වාමිපුරුෂයා රාග විඤ්ඤාණයක් ගොඩනගමින් සතුටට පත්වෙනවා. එම මත්පැන් බෝතලය පිළිබඳව ද්වේශ විඤ්ඤාණයක් ගොඩනගාගත් බිරිඳ එයින් දුක්වේදනාවට පත් වෙනවා. එසේනම් පුරුෂයාගේ සතුටටත්, බිරිඳගේ වේදනාවටත් හේතු වූයේ එකම මත්පැන් බෝතලය නේද? එසේනම් සතුට හෝ දුක ගෙන දුන්නේ තමා මනෝ මූලිකව ගොඩනගාගත් රාගික හෝ ද්වේශික විඤ්ඤාණය නේද? එසේ නම් එකම මත්පැන් බෝතලය පිළිබඳව විඤ්ඤාණය විසින් ලබාදී ඇත්තේ ප්‍රකෘති ආකල්පයක්ද නැතිනම් විකෘති ආකල්පයක්ද? විකෘති ආකල්පයක්. එමනිසයි විඤ්ඤාණය විකෘති ඥාණයක් ලෙස හැඳින්වූයේ. විඤ්ඤාණය මායා කාරයෙකුට සම කළේ ඒ නිසයි.

තමා ගොඩනගා ගත් මෙම විඤ්ඤාණය තුළින් රූපයක් දැකීම මගින් ගොඩනගා ගන්නා වේදනාව සම්ඵස්සජා වේදනා වශයෙන් හැඳින්වෙනවා. විකෘති ඥාණය (විඤ්ඤාණය) + ඇස + රූපය → චක්ඛු විඤ්ඤාණය → චක්ඛු සම්ඵස්සය → චක්ඛු සම්ඵස්සජා වේදනා. තින්නං සංගති ඵස්සෝ යනුවෙන් දක්වූයේ මේ චක්ඛු සම්ඵස්සයයි. සසර පුරාවට අප විසින් සිදුකරන ලද්දේ සං කිරීමයි. එනම් සංඛාරයි. මේ සංඛාර ගොඩනැගීම තුළින් විඤ්ඤාණ ගොඩනැගීමත්, ඒ තුළින් ජාති ගොඩනගමින් සසරේ ඇවිද්ද ආකාරයත් දැන් පැහැදිලියි. එසේ නම් ජාති නිරෝධ කිරීමට (නිර්-උදා) අප කළ යුත්තේ කුමක්ද? සංවලින් වෙන් වීමයි. වෙන්වීම, මිදීම යන වචනවලට සමාන වූ පාලි වචනය ''මා'' යන්නයි. උදාහරණ - මාමේ බාල සමාගමෝ - බාල සමාගමයෙන් මිදේවා. එසේනම් සංවලින් මිදීම යනු ''සං-මා'' (සම්මා) වශයෙන් තේරුම් ගන්න පුළුවන්.

සසර දුකෙන් මිදීමට නම් ජාති ගොඩනැගීම වැළැක්විය යුතුයි. සං-මා වුනොත් විඤ්ඤාණ ගොඩනැගීම නතර වෙනවා. ඒ නිසා වන්නේ පටිච්ච සමුප්පාදයේ ඊළඟ පියවරවල් කිසිවක් ගොඩනොනැගීමයි. එසේනම් අවසානයේ ජාති ගොඩනැගෙන්නෙත් නෑ.

''සං''වලින් ''මා'' වීම හෙවත් මිදීමේ දෘෂ්ඨිය සම්මා දිට්ඨියයි. සම්මා දිට්ඨියට පත් පුද්ගලයාට තවත් වීර්යයෙන් පිරීමට කොටසක් ඉතිරිව තියෙනවා. එනම් සම්මා සංකප්ප, සම්මා වාචා.... සම්මා සමාධි ආදියයි. පළමුව සම්මා දිට්ඨිය කුමක්ද යන්න හඳුනාගෙන සම්මා දිට්ඨියට පත්විය යුතුයි. කෙනෙකු සම්මා දිට්ඨියට පත්වූවෙකු නම් ඔහු සෝතාපන්නයෙකු බව සංයුක්ත නිකායේ (5-2), 147 වන පිටුවේ එන දුතිය සාරිපුත්ත සූත්‍රයෙන් මෙසේ පෙන්වා තියෙනවා.

''සාරිපුත්ත සෝතය සෝතය යැයි මෙය කියනු ලැබේ. සාරිපුත්ත සෝතය කුමක්ද? වහන්ස, මේ අරි අටඟි මග සෝතයයි. එනම් සම්මා දිට්ඨි... සම්මා සමාධි යයි. සාරිපුත්ත මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, මේ අරි අටඟි මග සෝතයයි. සාරිපුත්ත, සෝවාන් සෝවාන් යැයි කියනු ලැබේ. සාරිපුත්ත සෝවාන් කවරේද? වහන්ස, යමෙක් මේ අරි අටඟි මගෙන් යුතු වූයේ වේද හේ සෝවාන් යැයි කියනු ලැබේ....''

එසේනම් සෝවාන් වීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික දැනුම කුමක්ද? ලෝකය අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ථ බව දැකීමයි. ලෝකය ඉච්චයි, සුඛයි, සාරයි වශයෙන් ගත් දෘෂ්ඨිය අවිද්‍යාවයි. ලෝකය තමාට කැමති පරිදි සකස් කරමින් ඒ හරහා ආස්වාද භුක්ති විඳීම ලෝක සත්ත්වයාගේ බලාපොරොත්තුවයි. ඔහු ඇස, කන, නාසය, දිව, ශරීරය හා මන සමග පටිච්ච වන්නේ ආස්වාද ලැබීම සඳහායි. ඒ සඳහා රාගයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් සං වීමේ ක්‍රියාවලිය සංඛාර වශයෙන් ද හැඳින්වෙනවා. සංඛාර කරනා තුරු ඔහු පටිච්ච සමුප්පාදයේ ඊළඟ පියවරවල් හරහා ජාති ගොඩනගනවා. එයින් ජාතියට උරුම වූ ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස ආදී දුක්වලට ගොදුරු වෙනවා.

''සං'' තේරුම් ගනිමින් ත්‍රිලක්ෂණය නමැති න්‍යාය තේරුම් ගැනීමෙන් ''සං'' කරන්නේ නැතුව, ''සං''වලින් මිදෙන්නා ජාති ගොඩනගන්නෙ නෑ. ඔහු ජරා, මරණ ආදී දුක්වලට පාත්‍ර වෙන්නෙ නෑ. සම්මා දිට්ඨිය තේරුම් ගැනීම සඳහා බුදු දහමේ ප්‍රධානම න්‍යායන් දෙකක් මෙහිදී යොදාගත් බව පැහැදිලියි. ත්‍රිලක්ෂණය හා පටිච්ච සමුප්පාදය මේ න්‍යායන් දෙකයි. එනම් සම්මා දිට්ඨියට පත් පුද්ගලයා ආර්ය වූ න්‍යාය ප්‍රඥාවෙන් දක්කෙකු විය යුතුයි. සෝවාන් පුද්ගලයාගේ ලක්ෂණ පිළිබඳව සංයුක්ත නිකාය (2), 107 වන පිටුවේ එන පංච භය වෛර සූත්‍රයේ සඳහන්ව තියෙනවා.

සෝවාන් බවට පත්වූ පුද්ගලයා හෙවත් සම්මා දිට්ඨියට පත්වූ පුද්ගලයාගේ සක්කාය දිට්ඨි, විචිකිච්චා, සීලබ්බත පරාමාස යන සංයෝජන ධර්ම තුන ඉවත් වෙනවා. මේ පිළිබඳව ඉදිරියේදී සාකච්ඡා කරමු.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

නුගේගොඩ වින්සර් රෝහලේ සභාපති
වෛද්‍ය ආර්. පී. වීරසිංහ
MBBS/DFM/MCGP/MPFAM

ආදි බ්‍රහ්ම කල්පික මනුෂ්‍යයාගේ සිට මේ දක්වා වූ පරිණාමය පිළිබඳ සැඟව ගිය දහම් කරුණු රැසක්...

පූජා වශයෙන් හෝ අනුග්‍රහ වශයෙන් හෝ තමාට අයත් වස්තුවක් කැප කිරීම හෝ පරිත්‍යාග කිරීම දානය ලෙසටයි කාගේත් පිළිගැනීම වන්නේ. බෞද්ධයින් පමණක් නොවෙයි අන්‍ය ආගමිකයන් පවා මේ පරිත්‍යාග යහපත් සේ සළකා නිරතුරුවම එවැනි කටයුතුවල නියැලෙන බව පේනවා. එහෙත් බොහෝ දෙනෙක් දාන ආදී පුණ්‍ය ක්‍රියාවල යෙදෙන්නේ, දානය යන උතුම් සත්ක්‍රියාවෙහි අර්ථය පුලුල් ලෙස දැන ගෙනද? මේ සඳහා ප්‍රථමයෙන්ම ''දානය'' යන වචනය විග්‍රහ කර බැලිය යුතුයි. මේ වචනයේ ධර්මානුකූල නිරුක්තියක් තියෙනවා. අන්‍යයන්ගෙන් ගත් ණය ආපසු දෑමීම යන අර්ථයෙන් දා + ණය දානය වෙනවා. ආපසු දිය යුත්තේ කුමන ආකාරයකින් ගත් ණයද යන කරුණ විග්‍රහ කර බැලීමෙන් මේ පිළිබඳව යථාවබෝධයක් ලැබිය හැකියි. දීමෙන් ලැබෙන ලාභයක් මෙන්ම නොදීමෙන් සිදුවන ශාපයක් ද ඇති බව මේ විග්‍රහයේ දී වැඩි දුරටත් පෙනී යන කරුණක්.

අනන්ත සසර ගමනක් තුළ තම තමන් විසින් අසාධාරණ ලෙස අයිතිකර ගෙන භුක්ති විඳින ලද අන්සතු දේ නිසා ගොඩනැගුණ මහා ණය කන්දරාව පිළිබඳව ලෝක සත්වයින් කිසිවෙකුටත් අවබෝධයක් නෑ. මේ පිළිබඳව ලොවුතුරා බුදුපියාණන් වහන්සේ බුදු ඇසින් දැක, අන්සතු නුදුන් දේ ගැනීම (සොරකම) හටගත් අයුරු අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රයේදී, වාසෙට්ඨ නම් බ්‍රාහ්මණයාට කළ ධර්ම දේශනය තුළින් මනාව පැහැදිලි වෙනවා.

තම ලෝකය නිර්මාණය කරගන්නේ තමන්මයි. ලෝක විනාශයකින් පසු නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතිකයන් ලෝකාන්තරික නරකයේත්, අන් සියලු සත්ත්වයන් ආභස්සර බ්‍රහ්ම ලෝකයේත් උපදිනවා. නව (අලුත්) කල්පයක් ආරම්භවී ලෝකය නිර්මාණය වීමේදී එහි ගතකරන සත්ත්වයන්ගේ ආයුෂ ක්‍රම ක්‍රමයෙන් ගෙවී ගොස් ආභස්සර බ්‍රහ්ම ලෝකයෙන් චුතව ප්‍රථම ධ්‍යාන තලයේත්, එතැනින් චුතව බ්‍රහ්ම කල්පික මනුස්සයන් ලෙසත් උපදිනවා. ඔවුන් ප්‍රීතිය භුක්ති විඳිමින් ස්වයං ප්‍රභා ආලෝකයෙන් යුක්තව අහසේ සැරිසරනවා. දිගු කලකින් පසු ජලයේ රස පොළොව හටගන්නවා. එය හරියට උණු කළ කිරි නිවෙන විට කිරි මතුපිට හටගන්නා යොදය වගේ. මනා ලෙස සකස් කළ ගිතෙල් හෝ වෙඬරු ලෙස පැහැපත්. පිළවුන් නැති මීවදයක් මෙන් රසවත්. එක් කෑදර සත්ත්වයෙකුට රස පොළොව ඇඟිල්ලෙන් රස බැලීමෙන් ආස්වාදයක් ඇති වුණා. එයින් රස තණ්හාව ඇතිවුණා. ඉන්පසු අන්‍ය සත්ත්වයනුත් රස පොළොව ගුලිකොට කෑමට පටන් ගත්තා. ඔවුන්ටත් රස තණ්හාව ඇති වුණා.

මෙසේ රස පොළොව අනුභව කරමින් කලක් ගතවන විට ඔවුන්ගේ ශරීරයන් රළු බවට පත් වුණා. ඇතැම් සත්ත්වයන් පැහැපත් වී ඇතැම් අය දුර්වර්ණ වුණා. පැහැපත් වූවන්, දුර්වර්ණ වූවන් හෙළා දැකීමෙන් ඇතිවූ මානය නිසා රස පොළොව අතුරුදන් වුණා. රස පොළොව අතුරුදන් වූ සත්ත්වයින්ට බිම් හතු සහිත මොළොක් පසක් පහළ වුණා. ඒවාත් ගිතෙල් මෙන් වර්ණවත් වුණා. මීවද මෙන් රසවත් වුණා. බිම් හතු අනුභවයෙන් ඇති වූ රළු බව හා වර්ණය නිසා උපන් මානය හේතුවෙන් බිම් හතු නැති වී බදාලතා නමින් වැල් ජාතියක් පහළ වුණා. ඒවාත් සුවඳවත් වුණා, රසවත් වුණා. ආහාර පහළ වෙන්නේ ඒ ඒ සත්ත්වයින්ගේ රාගික ගති ලක්ෂණ අනුවයි. පෙර කල්පවල පුරුදු කරපු ස්ත්‍රී, පුරුෂ ගති ලක්ෂණ අනුව ඒ ආහාර අනුභවයෙන් ස්ත්‍රී, පුරුෂ දෙකොටස බිහි වුණා. පිරිමින්ගේ බදා ගැනීමේ ලක්ෂණයත්, ස්ත්‍රීන්ගේ වෙලෙන ලක්ෂණයත් අනුවයි, ඒ බදාලතා නම් වූ වැල් වර්ගය සකස් වුනේ. ඒවා

අනුභවයෙන් ඇති වූ වර්ණවත් බව නිසා හටගත් මානය හේතුවෙන් ඒවා විනාශ වී ස්වයං ජාත හැල් පහළ වුණා.

බ්‍රහ්ම කල්පික මිනිසුන් දස අකුසලයෙන් වෙන් වී සිටි නිසා ඔවුන් තමන්ට හිමි කොටස පමණයි භුක්ති වින්දේ. ඔවුන් තවදුරටත් අලෝභයෙන්, අද්වේශයෙන්, අමෝහයෙන් ජීවත්ව සිටි නිසා ඒ ගතියට උරුම ආහාරයක් වශයෙනුයි ස්වයං ජාත හැල් පහළ වුනේ. වර්තමාන ලෝකයේ උපරිම සැප සම්පත් විඳින කෙනෙක් හා සසඳන විට, බ්‍රහ්ම කල්පික මිනිසුන්ගේ ස්වභාවය ඔවුන්ට වඩා දහස් ගුණයකින් වැඩියි.

ස්ව කියන තමාගේ භාවය දරා සිටින්නේ (ස්ව + භාව + ධර්මය) ස්වභාවධර්මයයි. කෙනෙකුගේ ගති ලක්ෂණ අලෝභ, අද්වේශ, අමෝහ නම් ස්වභාව ධර්මයත් ඊට අනුකූලව සකස් වෙනවා. ගති ලක්ෂණ ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ සහිත නම් ස්වභාව ධර්මයත් ඊට අනුකූල වෙනවා. අලෝභය ලැබීමටත්, අද්වේශය සමගියටත්, අමෝහය ගුණ නුවණ වැඩීමටත් හේතු වෙනවා. ලෝභය පිරිහීමටත්, ද්වේශය ගැටීමටත්, මෝහය අනුවණකමටත් හේතු වෙනවා. ලෝක සත්ත්වයින් අලෝභයෙන්, අද්වේශයෙන්, අමෝහයෙන් ජීවත්ව සිටි කාලය තුළ ලැබීම, සමගිය සහ ගුණ නුවණ සමාජය තුළ අඩුවක් වුනේ නෑ. ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ ගති ලක්ෂණ මතු වී ස්වභාවය තුළින් අලෝභය, අද්වේශය, අමෝහය ඉවතට විසි වී (වි+ස්ව) විශ්වය සකස් වුණා. ස්ව භාවයෙන් විසි වූයේ කෙතරම් දුරකටද ඒ විශ්වයයි. දුරට + අස්වීම නිසා දුරස් වුණා. මෙසේ විශ්ව ගතව පිහිටියේ ස්වභාව ධර්මයෙන් දුරස් වූ දේවල්. විශ්වයේ තියෙන්නේ අපි ළඟ තිබී මනසින් ඉවත් වී ශක්තියට අනුරූපව ගොඩනැගුනු දේවල්.

පංච කාම ආස්වාදයන්ට ලොල් වීම නිසා ඇතිවුන මානසිකත්වය යටතේ එයට ගැලපෙන ආහාර නිපදවන්නා වූ ගහක් හටගත්තා. පහකට ලොල් වීමෙන් හටගත් නිසා පහ + ලොල් =පොල් නමින් ඒ වෘක්ෂය හැඳින්වුණා. කල්පය මුල හටගත් නිසා කල්ප වෘක්ෂය නමින්ද එය හැඳින්වෙනවා.

ලෝකය හටගන්නා විට අඳුරක් තිබුණෙ නෑ. බ්‍රහ්ම කල්පික මිනිසුන්ගේ පුණ්‍ය ශක්තිය නිසා ස්වයං ප්‍රභා අලෝකයකින් යුක්තව ප්‍රීතිය ආහාර කරගෙන ඔවුන් ජීවත් වුණා. ඔවුන්ට බරපතල දුකක්, රෝගයක් හෝ කුසගිනි දැනීමක් හෝ තිබුණෙ නෑ. අකාශචාරීව ගමන් කිරීමට හැකියාවක් තිබුණා. මළ මුත්‍රා පිට කිරීමේ අවශ්‍යතාවයක් තිබුණෙත් නෑ.

ඔවුන්ගේ රාග හැඟීම් බලවත් වීමත් සමග ලෝකය අඳුරු වෙන්න පටන් ගත්තා. ආ (ආපු) + ලෝකය ආලෝකයයි, හෙවත් ආභස්සර ලෝකයයි. ආ (ආපු) + දුර, අඳුර වුණා.

ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ හැඟීම් නිසා ඇති වූ දූෂ්‍යභාවය හේතු කොටගෙන ස්වයං ප්‍රභාශ්වර ආලෝකය නැතිවීමත්, අඳුර හට ගැනීමත් නිසා කාර්යශූර ලෙස වැඩ කටයුතු කර ගැනීමට නොහැකි වීමෙන් ඔවුන්ට සංවේගාත්මක හැඟීම් පහළ වුණා.

ශූර බලයක් ඇත්නම් කොච්චර හොඳද යන අදහස ඔවුන්ගේ සිත් තුළ පහළ වීම නිසා ඒ ශක්තියෙන් සූර්යා හටගත්තා. මේ ආකාරයෙන් රැයත් දහවලත් උදාවුණා.

සූර්යාලෝකය පොළොවේ සෑම තැනකම පතිත වන විට ඇතැම් අයට රහසිගතව කාම සම්භෝගයේ යෙදීමට බාධාවක් වුනා. සූර්යාලෝකය පවතින විට තද එළියක් සේම අඳුරු වෙලාවට තද කලුවරක් ද තිබුණා. අපේ කැමැත්තට හෙවත් ඡන්දයට අනුව ගැලපෙන පරිසරයක් ඇත්නම් යන සිතිවිලි අනුව චන්ද්‍රයා පහළ වුණා.

ඇතැම් අය රාගයට ගැතිවන විට තවත් අය ඔවුන්ට නිග්‍රහ කරන්න පටන් ගත්තා. මෙසේ ප්‍රිය මනාප ලෙස ඇසුරු කිරීමට බාධා පැමිණෙන විට සැඟවී ඇසුරු කිරීමට අස්සක් හදා ගන්න අවශ්‍ය වුණා. ඒ අනුව ප්‍රිය ලෙස ඇසුරු කිරීමට හදාගත් අස්ස පියස්ස වුණා. එසේම උඩින් යන අයට නොපෙනී, වහගෙන ආලය කිරීමට වහලයක් ගොඩනගා ගත්තා. කාමය ඇසුරු කරමින්, ගැරහිය යුත්තන් වාසය කරන තැන ගෘහය වුණා. ගෘහයේ ඉන්න තැනැත්තා ගිහියා වුනා. මේ ගැරහිය යුතු දේවල්, පහ කළ යුතු විදිය තේරුම් ගෙන කටයුතු කරන අය පැවිදි උතුමන් වුණා. මෙසේ අධ්‍යාත්මක ක්‍රම විකාශණයක ප්‍රතිඵලයක් ලෙස බාහිර පරිසරය හට ගත්තා.

කාමාස්වාදයන්ට බැඳී ක්‍රියා කරන විට බාහිරින් ලැබුණ සශ්‍රීකත්වය තව තවත් පිරිහෙන්නට වීමෙන් ස්වයංජාතව පහළ වූ දේ විනාශ වී යාම නිසා උත්සාහයෙන් වීර්යයෙන් ගොඩනගා ගෙන ආහාර සකස් කර ගැනීමට වාතාවරණය සකස් වුණා.

ස්වයංජාතව ලැබුණ ආහාර සමගියෙන් සමාදානයෙන් පරිහරණය කරමින් සිටින අතර තුර එක්තරා කපටි ක්‍රියාවකට ඔවුන් යොමු වුණා. දිනපතා ආහාර ගෙන ඒමට යාමේදී ස්ත්‍රියට ඇතිවන පාලුව නිසා එක් දිනකට, දෙදිනකට... වශයෙන් දින කිහිපයකට ආහාර ගෙනවිත් රැස්කර ගැනීමට පටන් ගත්තා. ඒ ආකාරයෙන්ම අන් අයත් ධාන්‍ය රැස් කිරීමට යාම නිසා දින හතක් දක්වා රැස් කරන විට කිසියම් හිඟ වීමක් ඇති වුණා. අන්‍යයන්ට හිමි දේ එක්රැස් කර ගැනීම නිසා ණය වීමක් සිදු වුණා. පොදුවේ බුක්ති විඳගෙන ආ දේ අසාධාරණව රැස්කර ගැනීම නිසා අයිතිය පිළිබඳ ගැටුම් ඇති වුණා. පොදුවේ බුක්ති විඳීමට තිබූ දේවල් හිඟ වීම නිසා ඇති වූ අග හිඟකම් පිරිමසා ගැනීමට අසාධාරණව රැස් කරගත් අයගෙන් බලෙන් ලබා ගැනීමට සිදු වුණා. **මුල යහපත් නිසා හිඟ තිබුණෙ නෑ. අග කාලය අයහපත් නිසා හිඟ වීමෙන් අගහිඟ යන වචනය ඇති වුණා.**

<u>මහා සම්මත රජෙකු තෝරා පත්කර ගැනීම.</u>

මෙසේ අන්‍යයන්ට අයත් දේවල් ගොඩ ගසාගෙන ඒවා ''මම, මගේ'' කියමින් ඇතැම් අය බොරු කියන්නට පටන් ගත්තා. මේ අසාධාරණ ක්‍රියාවන් සඳහා බාධා අවහිර පැමිණෙන විට ඒවා පාලනය කර ගැනීමට පාලකයෙක් අවශ්‍ය වුණා. සාධාරණත්වය ඉටු කර ගැනීම සඳහා මහා ජන සම්මතයකින් නායකයෙක් තෝරා පත්කර ගෙන ඔහු මහා සම්මත නමින් හඳුන්වන්න පටන් ගත්තා. ලෝභ, ද්වේශ, මෝහ ගති ඉස්මතු වී, පිරිහීමට පත්වීම නිසා ඉඩකඩම් පොදුවේ භුක්ති විඳීමට අසමත් වුණා. එකිනෙකාට අවශ්‍ය කොටස් වෙන් කරවා ගැනීම සඳහා මහා සම්මත පාලකයා ලවා අණ පනත් පනවා ගෙන ඉඩකඩම් වෙන් කර ගත්තා. පොදුවේ භුක්ති විඳීමට තිබුණ මහ පොළොව, මැන සකස් කොට දීම නිසා ඔහු මනු රජ්ජුරුවන් නමින් හැඳින්වුණා. මහා සම්මත රජ පරපුරේ මුල්ම රජු මනු

රජ්ජුරුවන් වුනේ මේ අයුරින්. ලෝක සත්ත්වයින්ගේ පොදු අයිතියට තිබූ දේපල මන්නවා ගෙන තම පුද්ගලික අයිතියට පත්කර ගෙන ඒවා ''මගේ'' කර ගැනීමෙන් මහා අසාධාරණයක් සිදු වුණා. මේ ආකාරයෙන් ලෝක සත්ත්වයින්ගෙන් ඇතමෙක් අන්‍යයන්ගේ දේපල අසාධාරණව භුක්ති විඳින්නන් බවට පත්වුණා. මේ සඳහා සම්මත කරගත් නීතිය සාධාරණ නීතිය ලෙසත් නිගමනය කරගත්තා.

''පොදුවේ භුක්ති විඳීමට ලැබුණු දේ සාධාරණව භුක්ති විඳිය යුතුයි'' යන්න ධර්මතාවයයි. එහෙත් මේ ධර්මතාවයට ඉඩ නොදී සාධාරණයයි සම්මත කරගත් නීතියකට අනුව කටයුතු කිරීම ඒ ධර්මතාවයට විරුද්ධව යාමක්. එහෙත් ඔවුන් ධර්මතාවයට ඉඩ නොදී මැන මැන අල්ලා ගැනීමට පටන් ගත්තා. පොදුවේ ලෝක සත්ත්වයින්ට මෙන්ම තිරිසන් සතුන්ට පවා තිබූ අයිතිය නැති කර දමා මගේ කොටස යනුවෙන් මැන මැන කොටු කර ගෙන උස්ස ගැනීම නිසා මනුස්ස (මනුෂ්‍ය) වුණා. එහෙම නැතුව උසස් මනසක් තිබුණ නිසා නෙවෙයි මනුස්ස වුනේ. උසස් මනසක් තිබුණ නම් ඒ ශුද්ධභාවය නිසා 'බ්‍රහ්ම' විය යුතුයි. එහෙත් මනුස්සයන් ඉන්නේ දෙවියන්ටත් පහළ තත්ත්වයකයි. මිනිස් සංඛාරවලට වඩා පුණ්‍ය සංඛාර ගොඩනගා ගත් නිසා, පටිච්ච සමුප්පාද චක්‍රයට අනුව දිව්‍ය ජාති පහළ වෙනවා. මනස උසස් නිසා මනුස්ස වෙනව නම් ඒ නාමයෙන් හැඳින්විය යුත්තේ බ්‍රහ්මයන්. ධර්මානුකූල පද නිරුක්ති වසා දැමීමෙන් සැඟවී ඇත්තේ ධර්මයයි. මනස උසස් නම් ලෝභය ඇති වී පොදු අයිතියට පහර ගැසීමක් සිදුවෙන්න බෑ. මෙවැනි උපක්‍රමශීලී වෙන්කර ගැනීමක් තිරිසන් සත්ත්වයන් අතර නෑ.

<u>උතුමන්ගේ කටයුතුවලට බාධා හිරිහැර පැමිණවීම සාපයක් වුණා.</u>

මෙසේ මැන මැන වෙන්කර කොටු කර ගන්නා අවස්ථාවන්වල පාරමිතා පුරන මහබෝසතුන් වහන්සේලා වැනි උතුමන්ට කිසියම් අවහිර හිරිහැර බාධා ආදියක් සිදුවී ඇත්නම් එය සාප ගෙන දෙන අසාධාරණයක් වෙනවා. තම කටයුතුවලට බාධා අවහිර ගෙන දෙන සතුන් පලවා හැර, තමන්ට ආධාර උපකාර ඇති සතුන් හදා වඩා ගැනීමටත් පියවර ගත්තා. සතුන්ට බුක්ති විඳීමට ස්වභාවිකව හටගත් හවභෝග වෙනුවට තමන්ට අවශ්‍ය පරිදි ගහකොළ වවා හදාගනිමින් ඒවා මගේ කර ගනිමින්, ඒවායේ අස්වැන්න තම නිවෙස් වෙත ගෙනවුත් බුක්ති විඳීමට පටන් ගත්තා. මේ ආකාරයෙන් තමන්ට අයිති දෙයකට අතිරේකව ලෝභ කමින් අන්‍යයන්ට අයත් දේ භුක්ති විඳීම හේතු කොට ගෙන පිරිහීම පටන් ගත්තා. ලැබීම අඩු වී අග හිඟකම් එන්න පටන් ගත්තා. අසාධාරණ ක්‍රියාවන් කළවුන්ට ඊළඟ අත් බැව්වලදී පහත් දුප්පත්

තත්ත්වයන්ට පත් වී දුක් විඳින්න සිදු වුණා. මේ නිසා විපාකයේ භුක්තියත් විඳීමට සිදු වුණා. මෙසේ අන්‍යයන්ට අයත් දේවල් පරිභෝග කිරීමෙන් ඇති වූ සාපය නිසා එදා විඳින ලද සැප සම්පත්තිවලින් දාහෙන් පංගුවකටත් අඩු ප්‍රමාණයකුයි අද මහා සම්පත්ති ඇතැයි කියන අයටත් බුක්ති විඳින්න සිදුවෙලා තියෙන්නේ.

<u>සොරකමින් දස අකුසලය ආරම්භ වුණා.</u>

අන්‍යයන්ට අයත් දේපල කොටු කරගෙන, උත්සාහයෙන් වීර්යයෙන් ගොඩ නගාගෙන වගා කර ගෙන යන අහාර භෝගවලින්, එසේ වගාකර ගැනීමට නොහැකි වූ ඇතැම් අය සොරකම් කිරීමට පටන් ගත්තා. මෙසේ අසාධාරණ පරිභෝජන රටාව තුළ සොරකම බිහිවුණා. අන්‍යයන්ට අයත් දේවල් අසාධාරණයෙන් කොටුකරගෙන ණය වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස මහන්සියෙන් නිපද වූ දෙයින් මෙසේ වන්දි ගෙවීමට සිදු වුණා. අන්‍යයන්ගේ දේ සොරකම් කළ අයට සතුටින් ඉන්න ලැබෙන්නෙ නෑ. වෙහෙස මහන්සියෙන් නිපදවන ලද දේ අනෙකා සොරකම් කළ නිසා පොදු හිමිකම් අහිමි වූ පිරිස ඒ කණගාටුවෙන් මිය ගිහින් ඒ ණය ආපසු ගන්න ඔවුන් ළඟ ඉපදෙනවා.

මුල් කාලවල කාම සම්භෝගයක් තිබුණට දරුවන් ගැබට ආවෙ නෑ. බ්‍රහ්ම කල්පික මිනිස් සිරුරු ඇතිව පූර්ණව බිහි වුණේ ඕපපාතිකවයි. තමන්ට අයත් දේ සොරකම් කොට කාපු අයගෙන් ඒ වන්දිය ගන්න ඒ අය ළඟ ඉපදෙනවා කියලයි කුසකට ඔක්කන්ති වෙන්නේ. මේ නිසා ඒ අයව කුස තුළ තබාගෙන පෝෂණය කරන්න සිදු වුණා. එකතුවෙලා සහයෝගයෙන් කළ නිසා අම්මයි තාත්තයි දෙන්නෙක් හැදුනා. දරුවා වුනාට පසුව ලෙන්ගතුකමක් ඇතිවෙනවා. අන්‍යයන්ගේ දේ සොරකම් කොට පරිභෝජනය කළ නිසා ඒ ණය ගෙවීමටයි එවැනි ක්‍රමයක් සකස් වුනේ. උපක්‍රමය යෙදූ අම්මා පෝෂණයටත්, එය ක්‍රියාත්මක කළ පියා වෙහෙස මහන්සී වී උපයාගෙන ඒමටත් වශයෙන් ක්‍රමයක් සකස් වුණා.

සොරකම් කළ අයට දඬුවම් කළ යුතු යයි පාලකයන් නීති සම්මත කර ගත් නිසා ප්‍රාණඝාතයත් ආරම්භ වුණා. සොරකමට දඬුවම් ලැබෙන නිසා ඔවුන් පිනවීම සඳහා සම්මතය බිඳ දමමින් කාම මිච්ඡාචාරයට අයත් දුශ්චරිත ක්‍රියාවල යෙදෙන්න වුණා. කාය දුශ්චරිතවලට විපාක වශයෙන්, පහත් උප්පත්ති ක්‍රමයක් නැගී ඇවිත් තිරිසන් ගති අනුව තිරිසන් සතුන් බිහිවීමට පටන් ගත්තා. මෙසේ දස අකුසලයම මිනිසුන් තුළ ක්‍රියාත්මක වුණා. මුල් කාලයේ තිරිසන්නුත් රසායනික සංයෝග සහිත මඩ කළල් ඇසුරේ සංසේදජවයි බිහි වුණේ. මඩ ඇසුරේ කළලය හටගත් නිසා මඩකළල් කියා අදත් භාවිතා කරනවා.

<u>දානය ලැබීමට හේතු වෙනවා.</u>

මේ අනුව නිදහස් සාධාරණ ලෝකයක් තුළ, ස්වභාව ධර්මයට අනුව පොදුවේ භුක්ති විඳීමට ලැබුණ අයිතිය, එකිනෙකා පැහැරගෙන තවත් පිරිසකගේ අයිතිවාසිකම්වලට වැට කඩොලු බැඳීම නිසා ඔවුන්ට ලෝකයට ණය ගෙවන්න සිදු වුණා. මේ ආකාරයෙන් ලෝක සත්ත්වයා ගත් ණය ආපසු දාන තාක්, සහජයෙන් හිමි

මිනිස් පුණ්‍ය ශක්තිය ක්‍රියාත්මක වී ඔවුන්ට හිමි ලැබීම ලබා දෙන්නෙ නෑ. මෙහිදී සිදුවන්නේ අමුතුවෙන් ලැබීමක් ගොඩනැගීම නොවෙයි, අන්‍යයන්ගෙන් අසාධාරණ ලෙස ගත් ණය ආපසු දැමීමෙන්, ඒ මට්ටමට ඔවුන්ගේ හිමිකම මතු වී ඒමයි. දානය ලැබීමට හේතුවන්නේ ඒ ආකාරයෙන්.

<u>ණයෙන් නිදහස් වී ශුද්ධතාවයට පත්වන්නේ කෙසේද?</u>

බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ශ්‍රී සද්ධර්මය ශ්‍රවණය කොට, ලෝභ-ද්වේශ-මෝහ යන අකුසල ක්‍රියාවන්ගේ ආදීනව දැක, දේපළ මිල මුදල් වශයෙන් ලෝභකමින් රැස්කරගෙන භුක්ති විඳින්නේ තමාට අයත් දේවල්ද යන්න අවංකවම දැකිය යුතුයි. අන්‍ය ලෝක සත්ත්වයන්ට හිමි සම්පත්, සම්මත නීතිරීති යටතේ මගේ කියලා කොටු කරගෙන භුක්ති වින්දාට ඒ නීති රීති පින් පව් මත හෝ සාධාරණ ධර්මතාවයක් මත ගොඩ නැගුණු දේවල් නොවන බවත් අවබෝධ කර ගත යුතුයි. සම්මතය වෙනස් කරන්න බැරි වුනත්, තමාට අයිති කොටස පමණක් භුක්ති විඳිමින්, අන්‍ය ලෝක සත්ත්වයින්ට අයත් දේවල් පරිත්‍යාග කර තමා නිදහස් වෙනවා යන අදහස සිත තුළ ක්‍රියාත්මක වී, තම පරිභෝජනයට අවශ්‍ය දේ පමණක් තබාගෙන සියල්ල දුන් තැනැත්තා ණයෙන් නිදහස් වෙනවා.

මේ අනුව දානය යනුවෙන් අදහස් කරන්නේ තමන්ගේ කොටස දීම නොව අන්‍යලෝක සත්ත්වයින්ට හිමි කොටස් ඒ අයට දීමයි. බුදු, පසේබුදු, ශ්‍රාවක මහබෝසතුන් වහන්සේලා වැනි උතුමන්ට බාධා අවහිර පැමිණවීමෙන්, වැට කඩොලු බැඳීමෙන් සහ පහර ගැසීමෙන් සිදු කර ගන්නා ලද සාපයෙන් නිදහස් වීමට තම භෝග සම්පත්තිවල අග්‍රසශ්‍ය කොටස පළමුව වෙන් කොට එවැනි උත්තමයින් සඳහා දානය වශයෙන් පූජා කළ යුතුයි. අපේ පැරණි මුතුන් මිත්තන් ගොයම් කිරිවැදී පැසීගෙන එන විටම අග්‍රසශ්‍ය කොටස් කපා වෙන් කොට ගමේ සියලු දෙනාම එක් වී බුදු පියාණන් වහන්සේ ප්‍රමුඛ මහා සංඝරත්නය වෙත දානයක් පිරිනමන සිරිතක් තිබුණා. ගොවිතැන් කිරීමට වැව් අමුණු සාදා දුන් පැරණි අය දේවත්වයට පත් වී ඇතැයි විශ්වාස කරමින්, ධාන්‍යවලින් දෙවෙනි කොටස දෙවියන්ට වෙන්කර දානයක් සකස් කර දෙනවා.

දෙවියන්ට ඇප උපස්ථාන කිරීමෙන් අභිවෘද්ධියක් මිස පිරිහීමක් නොවන බව, සප්ත අපරිහානි ධර්ම පිළිබඳව ලිච්ඡවි රජදරුවන්ට බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කර තියෙනවා. එසේම ගොවිතැන් සඳහා ඉඩ කඩම් සකස් කර දුන් ආතලා මුත්තලා වැනි අය වෙනුවෙන්ද කෘතෝපකාර සලකා ඒ අය වෙනුවෙන් දානයක් දී පින් අනුමෝදන් කරනවා. එසේම අනියම් ලෙස හෝ ඒවා රැක බලා ගනිමින් අවට පරිසරයේ ජීවත් වන අයටත් කොටසක් දෙනවා. ලෝක සත්ත්වයින් අසාධාරණ ලෙස හිමිකම් පෑම නිසා දුගී දුප්පත් බවට පත්වූ යාචකාදීන්ට තවත් කොටසක් බෙදා දෙනවා. වැටකඩොලු බැඳීමෙන් අයිතිය අහිමි වූ සතුන්ට හිමි කොටස වශයෙන් බලු කපුටු දානයක් දී ඒ සතුන්ට හිමි කොටස සතුන්ට ලබා දෙනවා. හීනයන්ට (ලෝක සම්මතයේ පහත් බවට පත්) කළ අසාධාරණ වලට විපාක වශයෙන් යම් යම් අපල උපද්‍රව දුක් කරදර සිදුවන විට ඒවා සෙනසුරු අපල වශයෙන් හඳුන්වා කපුටු දාන දෙන්නේ ඒ නිසයි. රැකියාවකින් හෝ ව්‍යාපාරයකින් හෝ කවර ආකාරයකින් හෝ මුදල් උපයා ගත්තත් අන්‍යයන්ට අයත් අසාධාරණ කොටසක් එයට ඇතුලත් වේ දැයි අවංකව සොයා බලා ඒවායින් නිදහස් විය යුතුයි.

<u>දානය දීමෙන් ලැබීමත් නොදීමෙන් සාපයත් ඇතිවෙනවා.</u>

මේ ආකාරයෙන් අන්‍යයන්ට දිය යුතු කොටස් සියල්ල දානය කොට, මගේ කොටස පමණක් මා භුක්ති විඳිනවා යයි සිතා කටයුතු කරන විට ඔහු සියලු ණයෙන් නිදහස් වෙනවා. එවිට අන්සතු දේ භුක්ති විඳීමේ සාපය නැති වී, ස්වභාවිකව ලැබෙන්න තියෙන සියලු හිමිකම් ඔහුට ලැබෙන්න පටන් ගන්නවා. මෙසේ දානය සිදු කිරීමෙන් පසුව ඉතිරි වූ කොටස පෙරට වඩා වැඩි බවක් ඔහුට පෙනී යනවා. සියලු බාධක කරදර නැති වී යනවා.

<u>පිනෙන් සිදුවන්නේ කුසලයක් ගොඩනැගීමයි.</u>

මෙහිදී සිදුවන්නේ අලුත් පිනක් ගොඩනැගීම නොවෙයි තිබූ කහට නැතිකර ගැනීමයි. දානයෙන් කුසලය නැගී එන්නේ ඒ ආකාරයෙනුයි. ''කුච්ඡ වූ නින්දිත වූ ලාමක වූ පාප ධර්මයන් සලාහරින හෙයින් කුසල් යයි'' අටුවාවල සඳහන් වී තියෙනවා. 'කු' කියන්නේ පහත් දේවල්. සලාහරිනවා කියන්නේ ඉවත් කිරීමයි. ''කෝසානි විචෙයිය කේවලානි දිබ්බං මානුසකංච බ්‍රහ්මකෝසං, සබ්බකෝස, මූලබන්ධනා පමුත්තෝ කුසලෝ තාදී පවුච්චතෝ තථත්තා.'' කෝස යනු ඉපදෙන තැනයි. දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, මනුස්ස යන සියලු භව ගැනීම් සඳහා මූල බන්ධනය වන අවිද්‍යා තෘෂ්ණා දෙක පහකිරීම කුසල් ලෙස හඳුන්වනවා. මේ අනුව දානය දීම සතුටු විය හැකි පිනක්. ණය ආපසු දැමීමෙන් සිදුවන මානසික ශුද්ධතාවය කුසලයක්. පිනෙන් සිදුවන්නේ කුසලයක් ගොඩ නැගීමයි. සිත, කය, වචන මුල්කරගෙන යමක් කරන විට එය ඥාණ සම්ප්‍රයුක්තව සිදු කළේ නම් ඒ සමග කුසලය වැඩෙනවා, හිත නිදහස් වෙනවා. නිදහස් මානසිකත්වයක් සමග ලැබීම පහළ වෙනවා. අලෝභය ලැබීමටත්, අද්වේශය සමගියටත්, අමෝහය නුවණටත් හේතු වෙන්නේ මේ ආකාරයටයි.

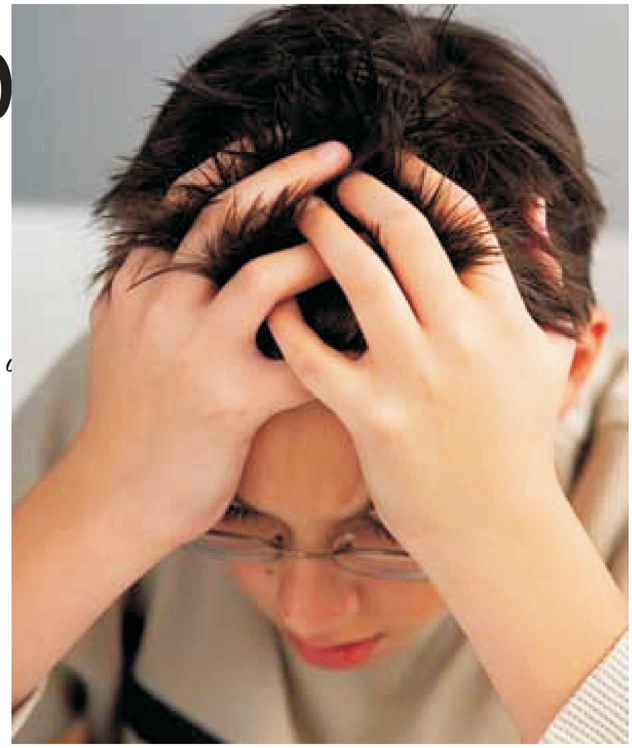
<u>අප්‍රමාණව මෙත් වැඩීමෙන් පාප කර්ම ගෙවා දැමිය හැකිද?</u>

ධර්මාවබෝධය තුළින් ලෝකයේ අසාරත්වයත්, නිවනේ ශාන්තියත් ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගත් තැනැත්තෙක්, තමා මෙන්ම තමන්ගෙන් අවැඩක් අසාධාරණයක් සිදු වූ අන්‍ය ලෝක සත්ත්වයින්ද සසර දුකින් මුදවාලීමේ පරම අධිෂ්ඨානයෙන්, ඔවුන් වෙත අප්‍රමාණව මෙත්තා සහගත මනෝ කර්ම, කාය කර්ම, වචී කර්ම පතුරුවා හරිමින් මෙත් වැඩීමෙන් අනන්ත සසර ගමනක් තුළ සිදු කරන ලද අසාධාරණයන්ට වන්දි ගෙවා නිදහස් වී, තමා වෙත එන්න තිබූ අයහපත් විපාක බොහෝ දුරට මගහරවා ගත හැකි වෙනවා. සද්ධර්මය විකෘති කිරීම, ආර්ය උපවාද සහ ආනන්තරික පාපකර්මවල ශේෂ වූ විපාකයන්ද සම්පූර්ණයෙන් නොවුනත් බොහෝ දුරට අඩු වී යනවා. අසාර වූ ලෝකයෙන් මිදෙන්න වීර්ය වඩමින් විදර්ශනා වඩන විට අමනුස්ස ලෝකයෙන් මෙන්ම මනුස්ස ලෝකයෙන්ද විවිධ බාධක එන්න පටන් ගන්නවා. එහෙත් අප්‍රමාණ වූ ඒ ආර්ය මෛත්‍රිය වඩන විට ඒ ණයෙන් නිදහස් වී යනවා. ඒ ණයෙන් නිදහස් වූ තරමට මානසික පවිත්‍රතාවය ලැබී ආර්ය මාර්ගය වැඩීමට පසුතලය සැකසී එනවා.

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඇල්. අමරසිංහ
(විශ්‍රාමික ලංකා බැංකු ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු)
පිළියන්දල.

ලෝක සත්ත්වයා නොදකින වේදනාව .....

පසුගිය කලාපයෙන් -

(කෙළවරක් නැති පර්යේෂණවලින් මිදී නිවැරදි බුද්ධ වචනය අනුව ලොව සත්‍යය වටහා

වේදනාව අපේ දුක සඳහා කෙසේ බලපාන්නේ දැයි සොයා බැලිය යුතුයි. වේදනාව කුමන මූලයකින් හටගත්තත් ස්පර්ශය හේතු කොටගෙන වේදනාව නම් යමක් පහළවන බවත්, ස්පර්ශය නොකළොත් වේදනා නැතිවන බවත් වටහාගන්න උත්සාහ කළ යුතුයි. යම් දාමරික හොරෙක් ගමකට කඩා පැන මං පහරන්නේද, දූෂණ කරන්නේද හොරා පෙනේ නම්, හොරා එන්න හේතුවත් පලවා හරින ක්‍රමයත් දන්නේ නම්, රැකවල්ලා පලා හැරිය විට සොර බියක් නෑ. එසේ නොකර, මේ සොරා ආවේ කොහි සිටද? ඌ වැදුවේ හැදුවේ කවුද? ඔහුගේ ශරීර කොටස් හැදුනේ කොහොමද? ඔහු කුඩා කාලයේ දණ ගෑවාද? බඩ ගෑවාද? .... යනාදිය හොය හොයා ඉන්න ගියොත් කිසි දිනක සොරාගෙන් සිදුවන විපතින් මිදීමක් වෙන්නෙ නෑ. එම නිසා එය දන්නා ගම් ප්‍රධානියා, සෙවිය යුත්ත නම්, සොරා කවුද? එන්නේ කොහොමද? අල්ලාගෙන පිටකරන්නේ කොහොමද? යන කාරණා බව දනගෙන ක්‍රමානුකූලව සොරා අල්ලාගෙන මෙල්ල කරනවා, ගමින් පිටකරනවා. එයින් සොර බියෙන් බේරෙනවා.

මේ ආකාරයට වේදනාව නමැති හොරා හඳුනාගත යුතුයි. ඒ සොරා වරෙක වෙස්වලාගෙන ඉන්නවා, මිතුරු වෙසින් ඉන්නවා. විටෙක සතුරු වී පහර දෙනවා. තවත් විටෙක කපටි කමින් රවටා අල්ලාගෙන වධහිංසා පමුණුවනවා. විටෙක නැති ලෙස සැඟවෙනවා. නිදාගෙන ඉන්නවා. මේ තමයි වේදනාව නමැති හොරාගේ හැටි. දහමට අනුව දුක් වේදනා හුල් ලෙස දැකිය යුතු බව කියනවා. මිතුරු වෙසින් පැමිණීම නම් ප්‍රියමධුර ස්වභාවයෙන් ළංවීමයි. එහෙම ළංවී දාහ කඳක් රැස්කර දෙනවා. නමුත් අපි, ප්‍රිය මධුර ලෙස උදම් අනමින් හොරා සමග මිතුරෙක් ලෙස සිතා එක්වී සතුටු වෙනවා. ඇමිදී බිලී බෑවා වගේ එතැන් පටන් අපිව නොමරා මරමින් දහදුක් වේදනා ගෙන දෙනවා.

''දරුව මලක් වගේ හැදුවේ මෙහෙම දේවල් අහන්නද? දකින්නද? අනේ මට ඉවසන්න බෑ'' මේ කෙනෙකුගේ දාහයක්. ''ඉඩම වවා ගත්තේ කොච්චර ආසාවෙන් කොච්චර බලාපොරොත්තු තියාගෙනද? අද ඒක නැතිවුනා. දැන් ජීවත් වෙලා එලක් නෑ'' මේ තවත් කෙඳිරියක්. ''මට කුමාරියකුට වගේ සලකනවා කියලයි එදා එක්කන් ආවේ. දැන් මෙහෙමද සලකන්නේ, මීට වඩා හොඳයි මැරිල ගියානම්! මගේ කරුමෙට මැරෙන්නෙත් නෑ!'' මේ තවත් විලාපයක්. ඇයි මේ? මිතුරු වෙසින් පැමිණි වේදනාවට රැවටීමේ ප්‍රතිඵලය තමයි මේ.

සමහර විද්‍යාඥයන් පරීක්ෂණවලින් යම් යම් මතයන්ට බැසගෙන උදම් අනනවා. ටික කලකින් මතය බිඳ වැටෙනවා. දැන් කම්පා වෙනවා. සමහර නිර්මාණකරුවන් තමන්ගේ නිර්මාණයන් ගැන මහත් ආස්වාදයක් විඳිනවා. ජනතාව ඒ අයට ගෞරව කරනවා. ඔහොම ඉන්න කොට තම නිර්මාණයන් තවකෙකු විසින් වෙනස් කළොත්, හොරකම් කළොත් මහත් කම්පාවට පත්වෙනවා. දෙස්, දෙවොල් තියනවා. බැරිම වුනොත් සියදිවි හානි කර ගන්නවා. මේ අද සමාජයේ දකින්න ලැබෙන දේවල්. මිතුරු වෙසින් ආපු වේදනාවන්ට ගොදුරු වෙලා විඳින දුක තමයි මේ.

මෙසේ ප්‍රිය මනාප ලෙස මිතුරු වෙසින් ආ වේදනාවෝ බිලී වැද්දාගේ ඇම මෙන් ලෝක සත්වයා ගොදුරු කර ගන්නවා. ඒ සැප වේදනාවන්ය. කැඩෙන බිඳෙන වැනසෙන දෙය, කඩන බිඳින වනසන දෙය, යහපත් ලෙස නොපැවතී වැහැරෙන දෙය තුළ යම් තාක් දුරට ප්‍රිය මනාප ඇති කළත් ඒ සියල්ලම බිලී වැද්දාගේ ඇම වගෙයි. ගිලගත් තැන් පටන් යම් තාක් ඊට ඇදුනේද බැඳුනේද, බැඳගෙන පහර දෙනවා. අඬනවා, හැපෙනවා, ශෝක වෙනවා, සිහි මුර්ජාවටත් පත් වෙනවා. බැඳීම තද නිසා පැන යන්න බැරි වෙනවා. විටෙක සැඟවී ඉන්නවා. මම පිරිසිදු යැයි කියනවා. ඒ ගැටීමට අවස්ථාව එනතුරුයි ඉන්නේ. ගැටීම එනවිට නැඟී සිටිනවා. ස්පර්ශයෙන් වේදනාව ගොඩනැගෙනවා.

බලන, අහන, ආග්‍රාණය කරන, රස විඳින, ස්පර්ශ ලබන, ඒවා ගැන හිතන... මේ ආදී ස්පර්ශවල ක්‍රියාකරමින් ඇලෙන බැඳෙන නිසා වේදනාවන් සිතේ ලැගුම් ගන්නවා. පෙනෙන බව, ඇසෙන බව, ගඳ සුවඳ දැනෙන බව, රස දැනෙන බව, සිත ඇතිවෙන බව කියන මේවා පෙර අත් බවෙත් මේ අත් බවෙත් කර්ම විපාක ඵලයන්. විපාකය කියන එක ගෙවී යනවා. අහන, බලන... ආදී ක්‍රියාවට නගන බවෙහි වන ඇලීම බැඳීම නිසා මතුවට ඔසවාගෙන යන කර්ම ඵලය ප්‍රවෘති විපාක දෙවමින් ඉදිරියට ගෙන යනවා. එහි ස්පර්ශ කරන ක්‍රියාව නොපිහිටන්නේ නම් වේදනා කර්ම ඵලය නවතිනවා. මෙය නැවැත්වීමට නම් මෙසේ ස්පර්ශ කරන හේතුවෙන් වේදනා

කර්ම ඵලය පහළවන බවත්, එය ඒකාන්තයෙන්ම අනිච්ඡ (කැමති සේ නොපවතින) බවත්, දුක් ගෙන දෙන බවත්, සාරත්වයක් ඉතිරි නොකොට හිස් ලෙසට ගෙවී වැනසෙන නිසා අනත්ථ බවත් නුවණින් විමසන විට එහි නිසරුව වැටහී, නිෂ්ප්‍රයෝජන බව වැටහී, කිසිම වටිනාකමක් නැති බව වැටහී බලාපොරොත්තු අත්හැරී යනවා.

එවිට ඇලීමෙන් බැඳීමෙන් වන බැලීමක්, ඇසීමක්, ... ආදී ක්‍රියාවන් වෙන්නෙ නෑ. ස්පර්ශ නැත්තේ නම් වේදනා නිරෝධ වෙනවා. තණ්හා, උපාදාන නිරෝධ වෙනවා. වේදනාවට සම්බන්ධ බවක් වෙන්නෙ නෑ. ජාතිවලට හේතු නැති විට උපතක් වෙන්නෙ නෑ. ජරා, මරණ, ශෝක, පරිදේව, දුක්, දොම්නස්, උපායාස ආදී මුළු දුක් කඳම කෙළවර වෙනවා. විපාක ඵලය ලෙස පෙර භවයේ හේතුවෙන් ලැබුණු මෙම කය යම් දිනක කෙළවර වේද, එතෙක් කයට, ඉඳුරන්ට දැනීම දැනෙනවා. යථාවබෝධය නිසා ඒවායේ ස්වභාවය දැනගෙන, කැඩෙන දේ කැඩෙන බවත්, බිඳෙන දේ බිඳෙන බවත්, වැනසෙන දේ වැනසෙන බවත්, ඒවා නැවතිය නොහැකි බවත්, කෙළවර වන දිනක කෙළවර වන බවත් දහම් ප්‍රඥාවෙන් වැටහෙනවා. මෙසේ වේදනා පිරිසිඳ දැනීම (ඒවාට ඇති ප්‍රියභාවය සිඳ දැමීම) නිවන් මගක්.

වේදනාව පිරිසිඳ දැනීමට සුඛ වේදනාව දුක් ලෙසත්, දුක් වේදනාව හුල් ලෙසත්, උපේක්ෂා වේදනාව අනිච්ඡ ලෙසත් දැනගත යුතු බව සං.නි. (4) 394 පිටුවේ එන <u>දට්ඨබ්බ සූත්‍රයෙන්</u> පෙන්වා තියෙනවා. මේ හැර වේදනා පිරිසිඳ දැනීමට, මෙය හැඳුනේ කොහොමද? ඒවට මොකද වෙන්නේ?.... ආදිය සොයමින් පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මයට පටහැනිව කටයුතු කරන අයට ලෞකික පර්යේෂණයන්ට බැස ගන්න සිදු වෙනවා. ලෞකික වූ විද්‍යාධරයන් ගමන් කරන මේ මග තුළදී පර්යේෂණය කෙළවර කළ නොහැකි නිසා සමාධියක් නොවෙයි, හිත යකාගේ කම්මලක් බවටයි පත්වෙන්නේ. එහෙම කියන්නේ ඇයි? මෙතෙක් කාලයකට ලෝකයේ පර්යේෂණ මිසක් ඒවායින් යළි නොඑන ලෙස විසඳා ගෙන ඇති ප්‍රශ්ණයක් නැති නිසයි. අචින්ත්‍ය වූ ලෝක විෂය හා සත්ව විෂය කෙසේ නම් විසඳා නිමාවක් දකින්නද?

දැන් මෙහෙම හිතන්න. ඇසට රූපයක් හමුවූ විට ඇසත්, රූපයත්, චක්ඛු විඤ්ඤාණයත් එකතුවීමෙන් ස්පර්ශයක් දැනෙනවා. එයින් වේදනාවක් එනවා. එය කුමක්ද? ලෞකික දැනීමක් සඳහා යොමුවීම එයින් සිද්ධ වුනා. ඒ අනුව කල්පනා කරමින් එක් නිගමනයකට බහිනවා. රූපය බිඳී ගොස් නොපෙනෙන දෙයක් හෙවත් ශක්තියක් බවට පත් වූ බව නිගමනය කරනවා. වේදනාව කියන්නේ තේජෝ මූල ධාතුව යැයි සිතනවා. එයින් නිගමනයකට බහිනවා. දැන් තව ප්‍රශ්නයක් මතු වෙනවා. ඒකත් බිඳී යන්න බැරිද? බැරිවෙන්න විදිහක් නෑ ඒකත් බිඳී යා යුතුමයි. දැන් කල්පනා කරනවා. නිගමනයකට බහිනවා. වේදනා කියන තේජෝ මූල ධාතු කලාපයත් බිඳුනා. තවත් සියුම් වුනා. නිගමනයකට එළඹුනා. දැන් තේජෝ රූප මූල ධාතුව එහිද මූල ධාතුවක් වුණා.

අති සූක්ෂමයෙනුත් සූක්ෂමයකට බහිනු ඇතැයි නිගමනය කළා. දැන් වෙන්නේ මොකක්ද? හොයාගෙන ගියේ මොනවාද? කොච්චර සූක්ෂම වුණත් තව බිඳෙන්න ඕනෑ. ඊළඟට මොකද වෙන්නේ? තව බිඳෙනවාද? ආපසු පරිවර්තනය වෙනවාද? පේන්නෙ නෑ. දැන් නිගමනය මොකක්ද? ආපසු හැරෙනවාද? කවුද දන්නේ? තීරණයකට කොහොමද එළඹෙන්නේ? ලෝකෙට මොකක්ද වෙන්නේ? ප්‍රශ්නයක්! දැන් අවංකව හිතන්න පුළුවන්ද ප්‍රශ්නය නිරාකරණය කළා කියලා. ඔව් කියලා හේතු පෙන්වන්නේ කොහොමද? අන්තිමට තීරණයකට බහින්න වෙනවා, කොච්චර හෙව්වත් ඔච්චර තමයි කියලා. පරමාණුවට වෙච්ච දේ හොයන්න ගිහින් මට වෙච්ච දෙයක් කියලා හිතන්න වෙනවා.

දැන් ගමන නවත්තල ආපසු එන්න ඕනෑ. දිගටම හිතුවොත් ලොකු අමාරුවක වැටෙනවා. සර්වඥතා ඥානයවත් ලැබුණ නම් බලන්න තිබුණා. එහෙම හිතුව නම් නිකන්ම බෑ. සර්වඥවෙන්න පාරමී ධර්ම පුරන්න ඕන. එබඳු ලොව්තුරා බුදු කෙනෙක් හමුවෙලාවත් මේ ගැන ඇහුව නම් ඒත් වෙන මොනව කියන්නද? පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය දේශනා කරල කියයි, මුලාව පසුපස නොගොස් තථාගත මාර්ගය අනුව ආපසු ඇවිත් වේදනාවෙන් එහාට හැඳුණු හැටි හොයල වැඩක් නෑ, වේදනාව තමන්ට දුක දෙනවා නම් ඒක පහලවෙන්නේ කොහොමද, නවත්තන්නේ කොහොමද කියලා හොයල බලල ඒ දහමින් මග වඩල නවතා දමන්න කියල. එතකොටයි නිරෝධයට බහින්න පුළුවන් කියල දේශනා කරයි.

ස්පර්ශ ප්‍රත්‍යයෙන් වේදනා වෙනවා. ස්පර්ශ නිරෝධයෙන් වේදනා නිරෝධ වෙනවා. වේදනාවේ මූල හොයනව නම් ඇසට රූපයක් ගැටුනු විට ඒ හේතුවෙන් චක්ඛු විඤ්ඤාණය පහළ වෙලා ඒ තුනේ එකතුවෙන් ඇතිවන ආශා ස්පර්ශය නිසා මේ වේදනාව වෙනවා කියල දැනගන්න ඕන. එතකොට තේරෙනවා මෙය හේතුවක ඵලයක් බව. ඒ ස්පර්ශයට හේතු වූ සළායතනයන්ගෙන්, ඒ ආයතනවලින් චක්ඛායතනය ක්‍රියාත්මක කළ නිසයි, ඒ ලෝකයේ රූප ධාතුවලින් හටගත් දේවල්වල ආකාර, ලිංග, නිමිති, උද්දේස, ප්‍රඥප්ති,..... ආදී වශයෙන් මනින මැනීම් දැනුම් දෙවන විඤ්ඤාණවල මූල ධාතුවට මනෝ ධාතුව යැයි කියනවා.

මෙසේ අනන්ත සංසාරයේ පටන් මනින මැනීම්වල මතකයන් මතු කිරීමට ධර්ම යනුවෙන් ඒ මනෝ ධාතුවෙන් හටගත් හැඩ ගැස්මක් තියෙනවා. ඒවාට තමයි නාමගෝත්‍ර කියන්නේ. ඒ ඇයි? විඤ්ඤාණය හටගත් මොහොතෙම නැතිවෙනවයි කියනවා නේද? ඒක හරි. ඒව නැතිවෙලා තමයි නාමගෝත්‍ර කියන මතකයන් මතු කරන මනෝ ධාතුවේ මූලයන්ගෙන් හැඩගැසීම් හටගන්නේ. මේවාට ධර්ම කියලත් කියනවා. මේවා අනත්ථයි කියල කියනව මිසක් අනිච්චයි කියල කියන්නෙ නෑ. ''සබ්බේ සංඛාරා අනිච්චාති'' කියා දේශණා කළාට ''සබ්බේ ධම්මා අනිච්ඡාති'' කියල නෑ. ''සබ්බේ ධම්මා අනත්ථාති'' කියලයි දේශණා කළේ. එහෙනම් ඒවා නැති වෙන්නේ නැද්ද? සංසාරේ අනාදියට බුදු ඇසින් මෙනෙහි කරලත් නැති වූ දිනක් නොපෙනෙන නිසා ඒවත් අනාදිමත්ව වෙනවා.

ඉතින් ලෝකයේ ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, පඨවි, ආකාස, ආලෝක, විඤ්ඤාණ කියන ධාතු තිබුණට අපිට මොකද? ඒවා එක්ක සම්බන්ධකම් පවත්වන සංසාර ගමන නිසා සත්වයෙක් විද්‍යමාන වෙනවා. වේදනා විඳිනවා. කැඩීමේ, බිඳීමේ, වැනසීමේ, දුක් වේදනා විඳිනවා. එකිනෙකා පුද්ගලිකව විඳිනවා. සමූහ වශයෙන් එක් වුනාම හිතවත්කමින්ද ප්‍රිය විප්‍රයෝග දුක් වේදනා විඳිනවා. අප්‍රිය අය සමග එක්වීමෙන් අප්‍රිය සම්ප්‍රයෝග දුක් වේදනා විඳිනවා. ගමන කෙළවර නම්

24 වෙනි පිටුවට...

අදහස දහම මිස පදවැල් දහම නොවේ.

නිවන යන්න අද වන විට හුදු පැතුමකට පමණක් සීමා වූ පදයක් බවට පත්වී තියෙනවා. ජීවත්ව සිටියදී යම් අයෙකුට ''නිවන් සුව ලැබේවා'' යන්න පැවසුවොත් එය අසුබ දෙයක් ලෙස සලකන්නයි අද වන විට පුරුදු වෙලා තියෙන්නේ. ඊට හේතුව, නිවන මරණින් මතු ලැබෙන දෙයක් සේ වැරදි ආකල්පයක් ගැනීමයි. ජීවත්ව සිටියදී ලඟා කරගත නොහැකි, මියගිය පසු ලැබිය හැකි වගේම ඒ සඳහා හේතු වාසනා ඇති අය මෙකල නොමැති බවත් නිතර අහන්න ලැබෙනවා. එය එසේ නොවන බව මට තිර ලෙසම වැටහී ගියේ වහරක හාමුදුරුවන් මුණගැසුණු පළමු දිනයේදීමයි.

බුදු හිමියන් ලොව පහළවීමටත් පෙර සිට නොයෙකුත් වත් පිළිවෙත්, පදවැල් තිබී ඇති බව දහමේ සඳහන් වෙනවා. බෝසතුන් වහන්සේ පිළිසිඳ ගන්නා අවස්ථාවේදී මහාමායා දේවිය අටසිල් සමාදන්ව සිටි බවත් පැවසෙනවා. එකල වගේම මෙකලත් පදවැල්, වත්පිළිවෙත් සමාජයේ බහුලව තිබුණත් අදහස මතුවී නෑ.

බුදු පියාණන් වහන්සේ නමක් ලොව පහළ වන්නේම පද තුනකින් හා අකුරු අටකින් සමන්විත අදහස මතුකර දීම සඳහායි. යටපත්ව තිබූ එම දහම් මග නැවත වරක් එකින් එක හෙළි කරමින් සිටින යතිවරයාණන් වහන්සේ නමක් තමයි වහරක අභයරතනාලංකාර හාමුදුරුවෝ.

මොනවද මේ අකුරු අටයි, පද තුන. අනිච්ඡ, දුක්ඛ, අනත්ථ කියන තිලකුණයි. මෙහි අරුත වැසුනු විට මුළු නිවන් මගම වැසී ඇති හැටි වහරක හාමුදුරුවන් මනා ලෙස අදහස ඉස්මතු කර පෙන්වා දී තියෙනවා.

අකමැති දේ එනවාට අපි කැමති නෑ. කැමති දේ යනවාට කැමතිත් නෑ. එහෙම නම් අකමැති දේ කොහොමත් දුක බව වැටහෙනවා. එහෙත් කැමති දේ අප ළඟ නොවෙනස්ව පවතිනවාට අපි කැමතියි. නමුත් සෑම ද්‍රව්‍ය වස්තුවක්ම සෑදී ඇත්තේ ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, පඨවි කියන පදාර්ථ හතරකින්. මේවාට උරුම ධර්මතාවය නම් විපරිනාමය වෙමින් කැඩී, බිඳී විනාශවී යාමයි. එහෙමනම් අපි ආසාකරන්නේ අපට උවමනා විදිහට නොපවතින ජාති රැසකට නේද? බිරිඳ, සැමියා, දරුවා, නිවස, යාන වාහන වශයෙන් මේ මොන ජාතිය ගත්තත් ඒවාට උරුම ධර්මතාවය අනුව කැඩී, බිඳී විනාසයට පත්වෙනවා. එහෙම නම් අපි විකෘති වූ ඥාණයකට, ඥාණයක් යැයි මුලා වූ විකෘති දැනීමකට රැවටී මෙම ජාති අපට උවමනා විදිහට පවත්වා ගන්න ගොස් මායාවකට හසුවී ඉමක් කොනක් නොපෙනෙන සංසාර ගමනකට යළි මුල පුරනවා නේද? අපි ඉච්ඡයි, සුබයි, අත්ථයි කියා කැමැත්තට බැඳෙන මෙම ජාති ධර්‍ම කෙසේ සකස්වී දැයි බලමු.

අපි ආසා කරන මෙම ජාති ධර්‍ම හෙවත් සත්ත්ව, පුද්ගල, ද්‍රව්‍ය, වස්තු තුළින් සාරත්වයක් සෙවීම බල්ලන්ට හසු වූ මස් කට්ටක් තුළින් සිය කුස පුරවා ගැනීමට තැත් කරනවා සේම, යමෙකු කෙසෙල් කඳක් පතුරු ගසා අරටුවක් සොයනවා සේම, මළ මුත්‍රවලින් සුවඳක් හරයක් සොයනවා සේම අසාර වැඩපිළිවෙලක් නේද? ඒකයි මේවාට අට්ඨීයති, හරායති, ජිගුජ්ජති කියල කියන්නේ. මේවා තුළින් සාරත්වයක් සෙවීම නුවණැති ක්‍රියාවක්ද අනුවණ ක්‍රියාවක්ද? බල්ලෙකුට හසුවූ මස් කට්ටකට තවත් බලු රංචුවක් පොර කන්නා සේ අපිත් අයුක්තියෙන් අසාධාරණයෙන් තමා වසඟයේ රිසි සේ පවත්වා ගන්න, තියාගන්න ආසා කරන්නේ කැඩී බිඳී විනාශ වී යන ද්‍රව්‍ය රැසක් නේද?

සතර මහා බොරුව හෙවත් සතර මහා භූතයන් අපිව රවටලා නේද? එහෙනම් ස්ථිර නැති නිසා දුක හට ගන්නවා කියනවාට වඩා, අපට රිසි සේ නොමැති වීම තුළ නේද දුක හටගන්නේ? මෙම අසාර මුලා සහගත වැඩපිළිවෙල නිසයි සත්ත්ව, පුද්ගල, ද්‍රව්‍ය වස්තු විද්‍යමාන වෙන්නේ.

අපි ආසා කරන ජාති ධර්‍මයන්ට තණ්හා වීම තුළින් හා ඒ ආසන්නයේ ඇලී ගැලී සිටීම තුළින් භවයන් හටගන්නා බවත්, (උදාහරණඃ බලු බව, මිනිස් බව, හරක් බව ආදී වශයෙන්) එම භවයන් තුළින් ජාති හටගන්නා බවත්, (උදාඃ බලු ජාතිය, මිනිස් ජාතිය, හරක් ජාතිය) සෑම ජාති ධර්‍මයක්ම ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, ජරා, මරණ උරුම කරගත් සැටිත් දැකිය යුතුයි.

එහෙම නම් මෙම අවිද්‍යා සහගත වැඩපිළිවෙලට තිත තියා ශෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, ජරා, මරණ නොමැති උතුම් නිවන් මගට පිවිසිලා සසර ගමන කෙළවර කරනවාද යන්න තීරණය කළ යුත්තේ තමාමයි. යමක් අපට රිසි සේ නොමැති වීම තුළ දුක හටගන්නා බවත්, එසේ යමක් කැමති සේ නොපැවතීම ධර්‍මතාවයක් බැවින් ඒ පසුපස යාම අසාර වැඩපිළිවෙලක් බවත් වටහා ගත යුතුයි. මෙම අදහස වැටහුනා නම් නිවන් මගද එළි පෙහෙලි වී හමාරයි.

ඒ සඳහා උදාහරණ වශයෙන් කාල සිටුපුත් අරබයා බුදුන් වහන්සේ වදාල ''අදහස වැටහේවා වචන අමතක වේවා'' යන්න දක්වන්න පුළුවන්. දාරුචීරිය, අංගුලිමාල වැනි අසූ මහා ශ්‍රාවකයන් වහන්සේලා ඇතුළුව සන්තති ඇමති, සුනීත, සෝපාක ආදී අයද දහම් අවබෝධය ලැබුවේ පදවැල් කටපාඩම් කිරීමෙන් නොව අදහස වැටහීමෙන්. කොතෙක් පොත් පත්වල ලියා තිබුණත් අදහස මතුකර නොදුන්නොත් දහම විද්‍යමාන වෙන්නෙ නෑ.

බුදු හිමියන් බොදු පිරිසකට දහම් දෙසුවාද, නැත්නම් එවක සමාජය දහම් අසා බොදු පිරිසක් බවට පත් වූවාද යන්නත් විමසා බැලීම වටිනවා. මලියදේව මහරහතන් වහන්සේගෙන් පසුව රහතන් වහන්සේලා හිඟ වූයේද මෙම දහම් අදහස තෝරා බේරා ගැනීමට නොහැකිව පදවැල්වලට වහල්වීම නිසයි.

අරුත් සැඟව ගිය නිර්මල බුදු දහම යළිත් මතුව බබලන මෙකල ඔබත් පදවැල් අතර සිරවී නොසිට අති දුර්ලභව හිමි වන්නා වූ මෙම අවස්ථාවෙන් අප්‍රමාදව ප්‍රයෝජන ගෙන, එකල මහ රහතුන් වහන්සේලා නිවී සැනසී ගිය උතුම් නිවන් මගට පිවිසෙත්වා.

සැකසුම
අනිල් කාරියවසම්
හෝමාගම

අභයරතනාලංකාරය - 04

මෙත් වැඩීමේ ආනිසංස ඇස් පනාපිටම ලැබූ හැටි

- වහරක අභයරතනාලංකාර හිමි

පසුගිය කලාපයෙන් - භෞතික ලෝකයෙන් ඔබ්බට ගිය ගුප්ත ලොව අත්දැකීම්වලින් බිඳක් ...... එතැන් සිට...

මා පූගොඩ පෙපහෙකම්හලේ සේවය කරන කාලයේ තමයි විවාහයකට කටයුතු සිද්ධ වුනේ. ඒ 1977 වසරේදීයි. මවගේද බලවත් ඇවිටිලි කිරීම මත සුදුසු සුචරිත කාන්තාවක් හමුවුනොත් විවාහයක් බලාපොරොත්තුවෙන් පසු වුනා. මගේ විවාහ පොරොන්දුවත් අමුතුම එකක්. විවාහ ජීවිතයක් ගත කළත් ඇයටද කරදරයක් නොවන මගක් සලසා යම් දිනක මා පැවිදි වන බව ඇයට පැවසුවා. ඇයද තමාගේ අකමැත්තක් නොමැති බවත්, තමාද එසේම පැවිදි වන බවත් පැවසුවා. මේ අදහස් ගැලපීම විතරයි අපේ පොරොන්දම් බැලීම වුනේ. මීට වඩා ජ්‍යොතිෂ කටයුතු කිසිවක් තිබුණේ නෑ. නමුත් සාම්ප්‍රදායානුකූල මංගල උත්සවයකින් විවාහය සිද්ධ වුනා.

අපට දරුවන් දෙදෙනෙක් හිටියා. වැඩිමලා ගැහැණු දරුවෙක්. බාලයා පිරිමි දරුවෙක්. මේ කාලයේ දිනක් පුදුම සිදුවීමක් වුනා. බාල දරුවාට අවුරුද්දක් වයස නැති තරම්. එදින මා පූගොඩ පෙපහෙකම්හලේ රාත්‍රී සේවය කරන දිනයක්. බිරිඳ සහ දරුවා නිවසේ කාමරයක බිම පැදුරක් දාගෙන නිදාගෙනයි හිටියේ. මවද සාලයේ ඇඳක නිදි. මේ රාත්‍රියේ මහා වැස්සක් ඇද හැලෙන වෙලාවක පෙර දැක නැති නාඳුනන උස මහත ලස්සන කාන්තාවක් තමා දෙස බලා සිටින හැටි බිරිඳ දැක එකපාරටම ''අම්මේ, අම්මේ'' කියා කෑගසා තියෙනවා. ඒ මොහොතේම ''අනතුරක් අත ළඟ, දරුවා ඉවතට ගන්න'' යනුවෙන් පවසා එම කාන්තාව අතුරුදන් වුනාලු. මගේ මවද ''අම්මේ'' කියන හඬට අවදි වී බලන විට බිරිඳ දරුවාද රැගෙන ඉවතට ගොස් සිටියා. දැන් තුන්දෙනාම ඇඳ මතට වෙලා බලාගෙන ඉන්නකොට ඒ සමගම මහා හඬින් හෙණ දෙකක් එක ළඟම පුපුරා ගිහින් තිබුණා. ඉස්තෝප්පුවේ සවිකර තිබූ ප්‍රධාන පේනුව (main switch) ආදී විදුලි උපකරණ අඟලේ පමණ කෑලිවලට කැඩී හැමතැනම විසිරිලා තිබුණා. විදුලි බල්බ පුපුරා කෑලි කැඩී ගොස් තිබුණා. දරුවා සිටි තැන බල්බය පුපුරා ෂේඩ් නමැති ආවරණයේ කම්බිද උණුවී ඔවුන් සිටි තැන බිමට පතිත වී තිබුණා. ඒත් නිවසේ සිටි මව, බිරිඳ හා දරුවාට කිසිම ආපදාවක් වෙලා තිබුණේ නෑ.

මේ ගුප්ත රැකවරණය හරි පුදුමයක්. ස්වභාව ධර්මයේ සිද්ධියක් වන අකුණු ගැසීම කල්තියා දැන ගෙන අනතුරු අඟවා දරුවාට හා බිරිඳට ආරක්ෂාව සැලසුවේ කව්ද? මේ කියපු අවස්ථාව මා මෙත් කමටහන සජ්ඣායනා කරමින් සක්මන් කරමින් සේවයේ යෙදුන වෙලාවක්. මෙත් වඩන අයට ලැබෙන ආනිසංස එකොළහෙන් එකක් වන ''දේවතා රක්ඛන්ති'' යන්න ක්‍රියාත්මක වුණ බව මට හැඟී ගියා.

මෙකල යම් අවස්ථාවක තවත් විශේෂ සිද්ධියක් මේ ආකාරයෙන් සිද්ධ වුනා. මා ජීවත්වන ගමට ආසන්නයේම පිහිටි ගමක් තමයි ඉඳුරාන කියන්නේ. මා පිළිබඳව යම් දැනුමක් ඇතිව සිටි එම ගම්වාසීන් එහි සිදු කළ සමිති සභා රැස්වීමකට ධර්මානුකූල අනුසාසනාවක් සිදුකරන ලෙස මා හට ඇරයුමක් කළා. එදින මා සිදු කළ අනුසාසනාව වූයේ, අන්‍යොන්‍ය සහයෝගයෙන් කටයුතු කරන ලෙසත්, එවන් විටෙක තමන්ට කරදරයක් බාධකයක් සිදුකෙරෙන මගක් දුටුවොත් ඊට අදාල පුද්ගලයන්ට ඒ අයගේ නම් සිහිකර නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගී වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා කියා අවංකව මෘදු සිතින් ඒ අය යොමුකර මෙත් වඩන ලෙසත්යි මේ රැස්වීමට ගමේ නම් දරා සිටි රාළහාමි කෙනෙකුත් සහභාගි වුනා. එතුමා තවත් කෙනෙක් සමග මෙසේ කියනවා මට යන්තමට ඇසුනා. ''ඔය කියන ඒවා කරන්න ගියොත් මේ ඉන්න එවුන් ඉහටත් පහරයි.'' මේ තමයි ඒ ඇසුන හඬ. මේ සිද්ධියෙන් පසු සතියකින් පමණ මා හට යම් විශේෂ උවමනාවකට එතුමාගේ නිවසට යාමට අවශ්‍ය වුණා. මා මීට පෙර කිසි දිනක එහි ගොස් තිබුණේ නෑ. මේ රාළහාමි හිටියේ ගෝණගල්දෙනිය කඩ මණ්ඩියේ ආයුර්වේද වෛද්‍ය සේවයක්ද කරමිනුයි. එතුමා හමුවී මාගේ උවමනාව කී විට, ඉඳුරානේ නිවසට ගොස් එතුමා කී බව පවසා එය ඉටුකරගන්නා ලෙස දැනුම් දුන්නා.

මා එහි ගිය විට දැකගන්න ලැබුණේ විශාල නිවසක්. ඉදිරිපස සිට කතා කළාට පිටුපස පෙදෙසට හඬ නොඇසෙන තරම් විශාලයි. පාරේ සිට වත්තට ඇතුළුවන තැන තිබුණ ලොකු ගේට්ටුව වසා දමා තිබුණා. මා එතැන සිට ''රාළහාමි'' කියා දෙතුන් වතාවක් හයියෙන් කෑගසා කීවත් කිසිවෙක් පැමිණියේ නෑ. කවුරුවත් පේන්න නොසිටි නිසා ගේට්ටුව අඩි එකහමාරක් පමණ විවෘත කර ටිකක් ඇතුළු වුනා. කොයි මොහොතේ ආවාදැයි හිතන්න තරම් වෙලාවක්වත් නොමැතිව ලොකු ඇල්ශේෂන් බල්ලෙක් එතැනට කඩා පැන්නා. ඌ බුරපු හඬ හරියට වෙඩි හඬක් වගෙයි. මට හැරෙන්නවත් වෙලාවක් තිබුණේ නෑ. කළ යුතු එකම දෙය සුපුරුදු මෙත් වැඩීමයි. ''මේ බලුහාමි නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගී වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා'' කියා දිගටම සිතින් කියාගෙන ගියා. ඌ බුරමින් මගේ මුහුණ දෙස බලා කකුල් දෙකෙන් ඉස්සී මගේ වම් අතේ මැණික් කටුවට උඩින් කටින් අල්ලාගෙන පහත් වුණා. මමත් මෙත් වඩමින්, අත ඒ අනුව පහත් කළා. මා හට නොරිදෙන ලෙස අල්ලාගෙන ඌ පසුපසට යමින් මා ඇදගෙන ගේ ඇතුලට ගියා.

පළමුව තිබුණේ ඉස්තෝප්පුවක්. එහි විවිධ මට්ටමේ පුටු කිහිපයක්ද තිබුණා. ලොකු දිගැදෙන පුටුවක් වෙතට මා හරවා පුටුවට හොම්බෙන් හෙමින් තල්ලුකර පුටු බාපත් දෙකට අත්දෙක තබා ඌ හයියෙන් බුරන්න පටන් ගත්තා. එය හරියට නිවැසියන්ට අඬගසන්නාක් වගෙයි. මේ අතරතුර මා නොනවත්වාම මෙත් වැඩුවා. එවිට ගේ තුළින් නිවැසියන් ඇවිත් උගේ නම කියා බලුහාමි ඉවත් කර පුදුමවී මා දෙස බලා ''කොහොමද ගෙට ආවේ? හැපුවෙ නැද්ද''යි පුදුමයෙන් ඇසුවා. උගේ දත් පහර යාන්තමට වැදී මගේ අතේ හම එබී තිබුණා. බලු කෙලද අතේ තැවරී තිබුණා. මා ඔවුන්ට සිද්ධිය විස්තර කළා. ''මේක මිනී කන බල්ලෙක්! මේ සිද්ධිය මෙහෙම වුනේ කොහොමද කියලා අපට හිතාගන්නවත් බෑ'' කියා ගෙදර පිරිස කියා සිටියා. මා ගිය කාරණයද සිදුකරගෙන ඒ නිවසින් පිටත් වුණා. රාළහාමි හවස ගෙදර ගියපසු මේ සිද්ධිය නිවැසියන් පැවසූ විට එතුමා කියා ඇත්තේ එදා කළ කතාවේදී මා කියපු කාරණය ඔප්පු කරන්නටම සිදුවූ පුදුම සිද්ධියක් කියලයි.

මේ කාලයේම තවත් දිනක වත්ත කෙළවරේ පිහිටි කජු ගහක කජු කඩන්න මා ගිය අවස්ථාවක හරහට ඇදී ගිය ලොකු කජු අත්තක බොහෝ කජු තියෙනවා දැක්කා. ගසට නැගගත් මා එතැන අතු බෙදුණු තැනක් දැක, එතැනට ගමන් කළේ බොහෝ සෙමෙන්. අත්තේ මැදක් යනවිට මැදින් ඉහළට නැගුණු තවත් කජු අත්තක් තිබුණා. එයද පසුකර කජු අතු බෙදුණු හංදිය ළඟ ඉඳගෙන කුඩා බලට්ටක් (කරුවක්) බැඳගත් ලී කෝටුවකින් කජු කඩන්න පටන් ගත්තා. ගතවුනේ සුළු මොහොතයි. දිමියන් දහස් ගණනින් කජු අත්ත වසාගෙන මා වෙතට එන්න පටන් ගත්තා. පිටුපස බලන විට උඩට විහිදුණු අත්ත දිගේද එලෙසම බැස එන විශාල දිමි රංචුවක්. දැන් මාහට බහින්න කිසිම ක්‍රමයක් නෑ. බැස්සොත් දිමියන්ද පොඩිපට්ටම් වී උන් මගේ මුළු ඇඟම වසාගෙන කන්න පුළුවන්. මට කළ හැකි කිසිම දෙයක් නෑ. ''මේ දිමියන් නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගි වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා'' යනුවෙන් රහසින් මෙන් එකදිගටම කියාගෙන ගියා. මා වෙතට පැමිණෙන වේගය බාල කරමින් දෙපසට සිටි දිමි රංචුව ටිකෙන් ටික උන්ගේ හිස ඇඟ ගස්සමින් ආපසු යන්න පටන් ගත්තා. මම උන්ට මේ විදියට මෙත් වඩමින් විනාඩි 15 ක් පමණ ආපසු ගාටමින් අත්තෙන් බිමට බැස්සා. එක දිමියෙක්වත් මළේවත් දෂ්ඨ කළේවත් නෑ. මේ විස්තර මෙසේ පවසන්නේ කිසිම ලාභ, කීර්ති, ප්‍රශංසාවක් ලැබීමේ නීච අරමුණින් නොව, මේ මෙත් භාවනාව වැඩීමේදී ඇතිවන සත්‍ය වූ ආරක්ෂාවේ ප්‍රතිඵල ලොවට කියා පෑමටයි.

මේ පෙන්වන්නේ තවත් එබඳුම විශේෂ සිදුවීමක්. අපේ ගෙවත්තේ වී තුන් ලාහක පමණ වපසරිය ඇති කුඩා කුඹුරු කැබැල්ලක් තිබුණා. ඒ දිනවල එම කුඹුරු ගොවිතැන් කළේ මමයි. දවසක් කුඹුර වටේ කැලෑ රොදවල් සුද්ධ කරන විට එක ගසක් මුල ලොකු කඩි ගුලක් තිබුණා. මේ කඩිගුල් අස්සේ වැල් වගයක් මුල් ඇදල තිබුණා. මෙතන සුද්ධ කරන කොට ඒ කඩි ගුල් ඇවිස්සුනා. මම සුද්ධ කිරීම නවත්වා මේ කඩි නිදුක් වෙත්වා, නිරෝගි වෙත්වා, සුවපත් වෙත්වා කියමින් රහසින් මෙත් වඩමින් කඩින්ට නොරිදෙන සේ දකුණු කකුල ඒ කඩි ගුල උඩින් තිබ්බා. කඩියන් මගේ පිටිපතුල වසා ගෙන අවසානයේ දණහිස තෙක් වසා ගත්තා. මම නොනවත්වාම මෙත් වැඩුවා. එක කඩියෙක්වත් දෂ්ඨ කළේ නෑ. මෙත් වැඩීම විනාඩි 5 ක් පමණ කර මේ එහි අනුහසක්ම බව වටහාගෙන හෙමින් කකුල ඔසවා ටික ටික ගසා දැම්මා. කඩි ඉවතට වැටුණා.

ඉන්පසු දවසක අම්මාටද මේ සිද්ධිය පෙන්නුවා නම් සතුටු වී, අත්දැකීම ඇහැටම දැක විශ්වාසය ඇතිවී, මවත් මෙත් වැඩීම උවමනාවෙන්ම කරගෙන යයි කියා එහෙම වුනොත් ඇයටද සිදුවන යහපත ගැන සිතා, මව මට තේ එකක් හදාගෙන ආපු වෙලාවක ''අම්මේ මෙත් වඩන කොට කඩි දෂ්ඨ කරන්නෙ නැහැනේ; අම්මටත් ඒක පෙන්නන්නද?'' කියලා අර වැල්ටික ටිකක් ඇවිස්සුවා. එතකොටම කඩිගුලත් ඇවිස්සුනා. මම කලින් වගේම මෙත් වඩමින් කඩිගුල මත හෙමින් අඩිය තිබ්බා. පෙර දින වගේම උඩුපතුල සහ දණහිස දක්වා කඩින් වහ ගත්තා. ''උන් හපන්නෙ නැහැ. මේ බලන්නකො අම්මේ මෙත් වඩන අයට කොච්චර ආනිසංස ලැබෙනවද?'' කියල මවට කිව්වා. මවගේ මුහුණ හැකිලුනා. ''අනේ උඹේ සීලෙ'' කියා කැස්සක්ද කැස්සා. ඒ වෙලාවෙම කඩි සීයක් විතර කකුලට විද්දා. මම තදින් කකුල ගසා දාල ඉවත්වුනා. සමහර අයට මෙහෙම දේවල් පෙන්වන්න හොඳ නැති නිසා මෙහෙම වෙන්න ඇති කියල මට එදා හිතුනා.

මම මෙබඳු මෙත් වැඩීමේ අනුහස් ගැන එක්තරා ස්වාමීන් වහන්සේ නමකට කිව්වා. උන්වහන්සේ නිතර භාවනානුයෝගීව වෙසෙන හිමිනමක්. ඒ කාලේ උන්වහන්සේ වැඩ සිටියේ පුරාණ ගල්ලෙනක. එහි පැත්තක ගල්තලාවක් සහ ඉඩමක් තිබුණා. ඒ ඉඩමේ එළුවො රංචුවක් නිතර නිතර ගැවසුණා. ඒ රංචුවේ සැර එළිච්චියක් හිටියා. උන්වහන්සේ දින කිහිපයක් ඒ එළිච්චිව අරමුණු කරලා එසේ මෙත් වඩල තියෙනවා. දින දෙක තුනක් යනකොට එළිච්චි හාමුදුරුවො දිහා බලාගෙන ටික ටික ළං වෙලා, දවසක් උන්වහන්සේගේ ඇඟ ලෙවකාල තිබුණා. ප්‍රතිඵල තමන්ම වටහාගත් උන්වහන්සේ සියලු සතුන්ටම මෙත් වැඩීම කොච්චර ආනිසංසද කියලා නිතර මෙත් වඩන්න පටන් ගත්තා.

මේ කරුණු මේ විදිහට පෙන්වන්නේ, මෙය මට විතරක් සීමාවෙච්ච දෙයක් නොවෙයි, මේ ආනිසංස අනිත් අයටත් ලබාගන්න පුළුවන් බව පෙන්වන්නයි. මේ නිසා ඔබ සැමත් අවංකව අත්හදා බලන්න. බොහෝ විට මේ ප්‍රතිඵල අත්දකින්න පුළුවන්. මෙබඳු අත්දැකීම් ඔබටත් ලැබුණොත් හිත කියන්නේ කොච්චර නම් යහපතක් කරගත හැකි දෙයක්ද කියා වැටහෙනු ඇති. ''හොඳ දේ කිරීමෙන් හොඳ ප්‍රතිඵල ලැබෙනවා'' කියන මේ සත් බස ඔබටම සැක හැර අත්දකින්න පුළුවන් වේවි.

තවත් වටිනා අත්දැකීම් මේ විදිහට පවසන්නේ පරලොවක් ස්ථිරවම ඇති බවත්, දෙවිවරු බඹවරු මෙන්ම පහත් අමනුෂ්‍ය කොට්ඨාස, සූක්ෂම ශරීර සහිතව

අධිමානසික බලයකින් දකගත හැකි බවටත් මා ලැබූ අත්දැකීම් ඔබ සැමටත් කියා දෙන්නයි. මෙලොව, පරලොව තත්වාකාරයෙන් දන පවසන මහණ බමුණන් ඇත යනු දසවස්තුක සම්මා දිට්ඨියෙන් එකක්. එබඳු උතුමන් ලෝකයේ බොහෝ හිටියොත් අපමණ ජනතාවක් යහමගට යොමුවී ලෞකික සම්මා දිට්ඨිය පළමුවෙන්ම ලබනවා ඇති. එබඳු පින්වතුන්ටයි ලෝකෝත්තර වූ ආර්ය සම්මා දිට්ඨියට පසුතලය සකස් වෙන්නේ. පළමුව මේ උදාහරණය අරගෙන බලමු.

ඔබ කිසි කලෙක නොගිය ඇමරිකාව, රුසියාව, එංගලන්තය ආදී රටවල් එසේ ඇති බවත්, ඒවායේ කාලගුණ දේශගුණ ආදියත් විශ්වාස කරන්නේ කෙසේද? ඒ පිළිබඳව දන්නා විශ්වාසවන්ත බොහෝ දෙනෙකුගේ විස්තර කිරීම් මත නේද? එහෙම දෙයක් ගැන කීවේ එක්කෙනෙක් දෙන්නෙක් හෝ තුන්හතර දෙනෙක් පමණක් නම්, එබඳු රටවල් ඇති බවට අචල විශ්වාසයක් ඔබට ඇති වෙයිද? එය බොහෝ දුරට එසේ සිදු නොවනු ඇත.

අද බොහෝ පිරිස් රටරටවල ඇවිද ඇවිත් තොරතුරු විස්තර කරනවිට ඒ තොරතුරු කිසිම සැකයක් නැතිව විශ්වාස කරන්නා සේ, බුදුපියාණන් වහන්සේ මෙන්ම අරිහතුන් වහන්සේලා වැඩ සිටි කාලවලත් මෙලොව, පරලොව, පින් පව්, දෙව්ලොව, බඹ ලොව, අපාය, ප්‍රේත ලෝක... ආදිය ගැන කරපු විස්තර කිසි සැකයක් නැතිව බොහෝ පිරිස් විශ්වාස කළා. ආධ්‍යාත්මික ගුප්ත හැකියාවන් ලබන්නත්, ඒ සඳහා ඇති මාධ්‍ය අනුගමනය කරන්නත් මනා විශ්වාසයක්, සත්‍යයි කියන අදහසක් ඇතිවිය යුතුයි. එවිට එබඳු පින්වතුන් නිසා ඉහත කී විශ්වාසයන් ජනතාව අතර තහවුරු වූ විට දසවස්තුක සම්මා දිට්ඨිය අවංකවම ඇති පින්වත් පිරිසක් ලොව බිහිවීමට හේතුවෙනවා. ''සද්ධා බීජං තපෝ වුට්ඨී''.... ආදී ලෙස දේශනා කර ඇත්තේ මේ නිසයි.

මා අත්දැක ඇති ගුප්ත දේවල් පෙන්වා දෙන්නේත් ඉහත කී යහපත් අභිලාෂයෙන් බව අවංකව ප්‍රකාශ කරන අතර මේ පෙන්වාදීම්වලට, අමතරව එකතු කළ එකදු වර්ණනාවක් හෝ නැති බවත්, ඒ අත්දැකපු ගුප්ත දේවල් ඒ ආකාරයෙන්ම ප්‍රකාශ කරන බවත් අවංකවත් නිහතමානීවත් මම ප්‍රකාශ කරන්න කැමතියි. ගුප්ත ලෙස යම් යම් සිදුවීම් ප්‍රකාශ කරන විවිධ ක්‍රම පොත්පත්වලත් සඳහන් වෙනවා. මේවා මෙකල අත්දැක ඇති අය කොතෙක් ඇත්දැයි විමසා බැලීමට මා නැඹුරු වුනේ ගැටවර වයසේ පටන්මයි. කුඩා කල පටන් අත්දැකපු දේවල්ද ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් තවත් එබඳු අය ගැන සොයා බලන්න එකල මා පෙලඹී සිටියා.

ඒ කාලයේ ලොව ගුප්ත දේවල්වලට අයිති අංජනම් බැලීම, පේන කීම ආදී දේවල්වල අවංකවම සත්‍ය ක්‍රමවේද ඇත්දැයි සොයන්න විමසන්න යොමුව සිටි නිසා, කෑගල්ල පෙදෙස පසුකර යනවිට යම් ගමක එබඳු කෙනෙක් සිටින බවට අප නිවැසියන්ට ආරංචියක් ලැබී එතුමා සොයා ගිය ඒ පිරිසට කියපු කතාවක් මටත් දනගන්න ලැබුණා. නිවසට එන පාර, පාර අයිනේ තිබූ ගල්ගොඩවල්, වත්තට ඇතුලුවන පාලම, පසුකර එන වංගු මෙන්ම නිවසේ ස්වභාවයද කියා යම් යම් දෝෂ දුරු කරන්න ශාන්තිකර්මයක්ද කළ යුතු බව එතුමා පවසා තිබුණා. එතුමා විසින්ම එම කටයුතුත් සිදු කළ බව මට දනගන්න ලැබුණු නිසා මමත් කාගේ කවුද, ඉන්නේ කොහේද, ගම කොහේද.. ආදී කිසිවක් නොකියා එම ස්ථානය සොයාගෙන ගියා. උස සිරුරක් හා තීක්ෂණ පෙනුමක් ඇති එතුමාත් මගෙන් වචනයක්වත් නොවිමසා ඒ කටයුතු කරන තැන ඉඳගත් පසු බුලත් හුරුල්ලක් මගෙන් අරගෙන විස්තර කියන්න පටන් ගත්තා. මමත් කටේ වචනයක්වත් අසු නොවන පරිදි, කියන දේ පමණක් අවසාන වනතුරු අහගෙන හිටියා. අප නිවැසියන් කියපු ලෙසට, නිවසට යන පාර කියා ශාන්ති කටයුත්තක්ද කර ඇති බවත්, එය එම ස්ථානයෙන්ම කරගත් දෙයක් බවත් පැවසුවා. එයින් මට උවමනා වුනේ මගේ පරීක්ෂණයට අත්වැලක් ලබාගැනීමටයි.

එතුමා ලස්සන බුදු මැදුරක් තනා උදේ දවල් දානය, සවස ගිලන්පස පූජා ආදිය බෙර හේවිසි ද වයමින් උඩුවියන් බැඳගෙන නිසි උපහාර සහිතව කරන හැටි දැක, එබඳු සත්කාරයක් නොකෙරුන අප නිවසේ තිබූ ධාතූන් වහන්සේලා දෙනම එතුමාට පරිත්‍යාග කළා. මේ වගේ ගුප්ත ක්‍රමවේද ලෝකයේ ඇති බවට විශ්වාසයක් තිබුණ නිසා තව තවත් එබඳු දේවල් ඉදිරියට සොයන්නත්, පරීක්ෂණ කරන්නත් හිතා ගත්තා.

ඉහත පරීක්ෂණය කරන්න පෙර කුඩා කාලයේදී තවත් දෙයක් සිද්ධ වුණා. එකල සවස මල්පහන් පූජාකර දෙවියන්ට ඥාතීන්ට පින් දීමත් ලැබෙන ලැබෙන විට කළා. ඒකාලයේ, අතපයක කැපීමක් වී ලේ ගලන විට නවත්තන්න මන්ත්‍රයක් අපේ ආච්චි අම්මාගෙන් දනගෙන සිටි මා, ආයුධයකට කෙනෙකුගේ අල්ලේ තුවාලයක් වෙච්ච අවස්ථාවක බුලත් කොල කැබැල්ලක් තබා හත්වරක් මැතිරුවාම ලේ ගැලීම නතර වුණා. එය සත්‍ය මන්ත්‍රයක්. ඉන් කියවෙන කියමන නම් කිසි කලෙක සිදු නොවූවක් මෙන්ම, සමහර විට වැරදි අදහසකින් හිතුවොත් පාපයක් වෙන්නත් පුළුවන්. මොකද හේතුව ඒ මන්ත්‍රය පටන් ගන්නේ ''ඕං නමෝ අංගුලිමාල තෙරුන් වහන්සේගේ අත කපා අත සන්ධි කළෙමි...'' ආදී ලෙසයි. මෙහෙම කිව්වෙත් අක්ෂර, ඝන, බල පිහිටීමේ සාස්ත්‍රයක්ද ලොව ඇති බවත්, බොරු නොවන බවත් පෙන්වීමටයි.

අපේ ගෙමිදුල හොඳට ඉඩකඩ තිබුණ නිසා ලොරියක් බොඩි ගැසීම පිරිසක් විසින් ඒ දිනවල සිද්ධ කළා. ඒ පිරිස අතරින් කෙනෙකුගෙයි ඉහත කී අතේ කැපීම් තුවාලය සිද්ධ වුනේ. ඔහු මගෙන් බැගෑපත්ව ඒ මන්ත්‍රය ඉල්ලූ විට කාටත් හොරෙන් මම ඔහුට එය ලබා දුන්නා. එහෙම කළේ අනෙක් අය එය දෙනවාට අකමැති වූ නිසයි. මීට ප්‍රති උපකාරයක් ලෙස ඔහු මට විෂ්ණු දෙවියන්ට පින්දෙන ගාථාවක් ලියා දී එයින් පින්දෙන විට දෙවියන් සතුටු වී බෙහෙත් වරමක් දෙයි කියා කිව්වා. මමත් බුදුන් වැඳ දෙවියන්ට ඥාතීන්ට පින්දුන් අතර විශේෂයෙන් එම ගාථාවෙන් පින්දීම කරගෙන ගියා. ටික දිනක් ගතවන විට එක් දිනක අමුතු දෙයක් සිද්ධ වුනා. එය හිතෙන්වත් හිතපු නැති අමුතුම දෙයක්. එනම් කළුපාට වලාපටලයක් වැනි දෙයක් පිටුපසින් ඇවිත් කොන්දෙන් මගේ ඇඟට ඇතුළු වුණා. ශරීරය බර නැතිවී හදවත වේගයෙන් ගැහෙන්න වූ අතර මහා භයක්ද ඇතිවුණා. පින්දීම අවසන් වනවිටම ඒ සියල්ල අතුරුදන් වුණා.

සිදු වූයේ කුමක්දැයි සිතෙන විටත් භයක් දනුණා. එහෙත් මවට මේ ගැන කිව්වෙත් නෑ. ඊළඟ දිනයේ මව සමග එසේම බුදුන් වැඳ පින්දී එම ගාථාවෙන් විශේෂ පින්දීම කරන විට පෙර දින මෙන්ම භය ඇති වී අත්දෙක සහ කටහඬ වෙවුලන්න වුණා. පින්දී අවසන් වනවිට එය නැවතුණා. මවට මේ වෙනස තේරී ''මින්පසු මල්පූජා කර පින් දෙන්න එපා, ආවේසයක් එන්නද කොහෙද හදන්නේ'' කියා කිව් නිසා එය නතර කර දැම්මා. ඉන්පසු මල් පූජා කිරීම් ආදිය ටික දිනකට නතර කර එම ගාථාවෙන් පින්දීමත් නවතා දැම්මා. පසු කලෙක දෙවියන් කව්ද, අමනුෂ්‍යයන් කව්ද, මටත් ඒ අයට කතා කරන්න ක්‍රමයක් නැද්ද කියා අදහසක් ඇතිවුණා.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

සටහන:
නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

ලෝක සත්ත්වයා නොදකින ලෝකය දහම් ඇසින්

පසුගිය කලාපයෙන් -
(දහම් ඇස පහළකර ගැනීම හෙවත් සෝතාපන්න වීම)

බුදු පියාණන් වහන්සේ, ''ලෝකය'' බඹයක් පමණ වූ ශරීරයකට සීමා කළේ නෑ. ලෝකය කුමක් දැයි දැන ගැනීමට ක්‍රම කිහිපයක් පෙන්වා තියෙනවා. රූප ස්කන්ධය, වේදනා ස්කන්ධය, සංඥා ස්කන්ධය, සංඛාර ස්කන්ධය, සහ විඤ්ඤාණ ස්කන්ධය යන ස්කන්ධ පහේ එකතුවෙන් ගොඩනැගෙන පංචස්කන්ධය ''ලෝකය'' වශයෙන් එක් ආකාරයකින් පෙන්වා තියෙනවා. අතීත, වර්තමාන, අනාගත, අධ්‍යාත්මික, බාහිර, සියුම්, ඝණ, හීන, ප්‍රණීත, දුර, ළඟ වශයෙන් ඇසුරු කළ සියලු රූප, වේදනා, සංඥා, සංඛාරා, විඤ්ඤාණ යන පංචස්කන්ධය ලෝකයට අයිති වෙනවා. මීළඟට පඨවි, ආපෝ, තේජෝ, වායෝ, ආකාශ, විඤ්ඤාණ යන ධාතු කොටස් හයකින් ලෝකය විග්‍රහ කරල තියෙනවා. එසේම චක්ඛු ධාතු, රූප ධාතු, චක්ඛු විඤ්ඤාණ ධාතු, සෝත ධාතු, ශබ්ද ධාතු, සෝත විඤ්ඤාණ ධාතු, ඝාණ ධාතු, ගන්ධ ධාතු, ඝාණ විඤ්ඤාණ ධාතු, ජිව්හා ධාතු, රස ධාතු, ජිව්හා විඤ්ඤාණ ධාතු, කාය ධාතු, පොට්ඨබ්බ ධාතු, කාය විඤ්ඤාණ ධාතු, මනෝ ධාතු, ධර්ම ධාතු, මනෝ විඤ්ඤාණ ධාතු යන කොටස් දහ අටකින් ලෝකය තවත් ආකාරයකින් පෙන්වා තියෙනවා.

ආයතන වශයෙන් තවත් ආකාරයකින් ලෝකය විග්‍රහ කරල තියෙනවා. චක්ඛායතන, රූපායතන, සෝතායතන, ශබ්දායතන, ඝාණායතන, ගන්ධායතන, ජිව්හායතන, රසායතන, කායායතන, පොට්ඨබ්බායතන, මනායතන, ධර්මායතන යන දොළොස් ආකාරයෙන්. එසේම පටිච්ච සමුප්පාද වශයෙන්ද ලෝකය විග්‍රහ කරල තියෙනවා. එනම් අවිජ්ජා, සංඛාරා, විඤ්ඤාණ, නාමරූප, සළායතන, ඵස්ස, වේදනා, තණ්හා, උපාදාන භව, ජාති, ජරා, මරණ යන දොළොස් ආකාරයයි.

අපි, ප්‍රියයි මනාපයි කියල හඹායන ලෝකය සම්පිණ්ඩනය කර දක්වීමක් තමයි මෙම විග්‍රහයන්ගෙන් කරල තියෙන්නේ. මෙයට පිටස්තරව ලෝකයට අයත් දෙයක් කියලා පෙන්වන්න කිසිවෙකුටත් බෑ. මේ ලෝකය තුළ තමයි අපිට දුක ඇතිවෙන්නේ. ඒ දුක ඇති වෙන්නේ කුමක් නිසාද? අපි බලාපොරොත්තුවන ආකාරයෙන් මේ ලෝකය තුල අපි කැමති දේ ලැබෙනවා නම්, දුකක් ඇතිවීමට හේතුවක් නෑ. එහෙත් මේ ලෝකය තුළ සිදු නොවනම දේ තමයි අපි කැමති ආකාරයෙන් කිසිම දෙයක් නොපැවතීම.

මේ ලෝකයේ යථා ස්වභාවය තේරුම් ගැනීමට හැකි, එසේම කිසිම ආකාරයකින් වෙනස් කළ නොහැකි ලක්ෂණ තුනක් බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කරල තියෙනවා. එනම්, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ථ යන ත්‍රිලක්ෂණයයි. මේ ත්‍රිලක්ෂණය හරියාකාරව අවබෝධ කර ගෙන ලෝකය පිළිබඳව යථාවබෝධය ලබාගත්තොත් කෙනෙකුට නිවන් දකින්න පුළුවන් වෙනවා.

අනිච්චං ඛයට්ඨෙන

අද ත්‍රිලක්ෂණය වශයෙන් ප්‍රචලිත වෙලා තියෙන්නේ අනිත්‍යයි, දුක්ඛයි, අනාත්මයි කියන වචන තුනයි.

''යම්පිච්චං නලභති තම්පි දුක්ඛං'' යනුවෙන් බුදුපියාණන් වහන්සේ ධම්ම චක්කප්පවත්තන සූත්‍ර දේශනාවේ පෙන්වා දෙන ලද ධර්මය, තවත් අවස්ථාවල ''යදනිච්චං තං දුක්ඛං - යං දුක්ඛං තදනත්තා'' යනුවෙන් ත්‍රිපිටක දේශනාවලම පෙන්වා තියෙනවා. යමක් කැමති සේ නැද්ද එය දුකයි යනුවෙනුයි විස්තර වෙලා තියෙන්නේ. රහතන් වහන්සේලා විසින් මේ ධර්මය පවත්වාගෙන ආවේ මුඛ පරම්පරාවෙන් මිස ලිඛිතව නොවෙයි. මේ දහම් පදවල නිවැරදි අර්ථ තේරුම් ගැනීමට තිබූ හෙළ අටුවා වැනසී ගොස් අද පත් ඉරුවක් වත් ඉතිරි වී නොතිබීම, ධර්මාවබෝධය සඳහා මහත් බාධාවක් වී තියෙනවා.

අනිත්‍ය නිසා දුකයි කියලා පසු කලෙක විග්‍රහ කළත්, අනිත්‍ය නම් දුකක් වෙන්නෙ කොහොමද කියල නුවණින් හිතා බලල නෑ. ලෝකයේ යමක් අනිත්‍ය නම් දුකයි කියන විට අපි කැමති දේවල් මෙන්ම අකමැති දේවල් යන සියල්ලම දුකද යන ප්‍රශ්නය මතු වෙනවා. ලෝකයේ වැඩියෙන්ම තියෙන්නේ අපි අකමැති දේවල් නොවෙයිද? ලෙඩක් දුකක් වුනාම අපි හිතනවා මේ ලෙඩේ මොන තරම් කරදරයක්ද කියලා. කිසියම් ප්‍රදේශයක දාමරික පුද්ගලයෙක් ඉන්නවා නම්, ඔහු ඒ ප්‍රදේශයට මහා කරදරයක්. මෙවැනි දේවල් නිත්‍ය වුනා නම් සැපක්ද? අනිත්‍ය නිසා දුක නම්, නිත්‍ය නම් සැප විය යුතුයි. කිසියම් පිළිකාවක් වැනි දෙයක් නිත්‍ය නම් සැපද? ගමට රටට කරදරකාරී පුද්ගලයෙක් වැනසී ගියා නම් ඔහුගෙන් පීඩාවට පත් වූ අයට දුකද?

බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ධම්ම චක්කප්පවත්තන සූත්‍රය මුල්කරගෙන සැරියුත් මහ රහතන් වහන්සේ දේශනා කළ සච්ච විභංග සූත්‍රයේදී ''යම් පිච්චං නලභති තම්පි දුක්ඛං.'' යන ධර්ම කාරණය තවදුරටත් විග්‍රහ කරල තියෙනවා.

''කතමඤ්චාවුසෝ, යම්පිච්චං නලභති තම්පි දුක්ඛං?''
''අවැත්නි යමක් කැමති සේ නොලැබීම දුකක් වන්නේ කෙසේද?
එය මෙසේ විභංග කර දක්වනවා.
''ජාති ධම්මානං ආවුසෝ සත්තානං ඒවං ඉච්ඡා උප්පජ්ජති.''
අවැත්නි, මේ ජාති ධර්ම කෙරෙහි ☞

සත්ත්වයින්ට මෙවැනි කැමැත්තක් ඉපදෙනවා.

''අපෝ වත මයං න ජාති ධම්මා අස්සාම''
අනේ, මට මෙහෙම ජාති ධර්මයක් හට නොගන්නවා නම් කියලයි.

''න බෝ පනේතං ඉච්ඡාය පත්තබ්බං''
එහෙත් එය කැමැත්තට සිද්ධ වෙන්නෙ නෑ.

''ඉදම්පි යම් පිච්චං නලහති තම්පි දුක්ඛං''
යමක් කැමති සේ නැද්ද එය දුකක් වන්නේ මෙසේය''

මේ ආකාරයෙන් ජරා, ව්‍යාධි, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස යන සියලු කරුණු කැමති සේ නැති නිසා දුක ගෙන දෙන ආකාරය සච්ච විභංග සූත්‍රයේ මනාව පැහැදිලි කරල තියෙනවා.

එසේ නම් මේ ලෝකය තුළ තියෙන ජාති ධර්ම මොනවාද? ඇස, රූප, චක්ඛු විඤ්ඤාණ, චක්ඛු සම්ඵස්ස, චක්ඛු සම්ඵස්සජා වේදනා කියන මේවා ජාති ධර්මයි. කන, ශබ්ද, සෝත විඤ්ඤාණය, සෝත සම්ඵස්ස, සෝත සම්ඵස්සජා වේදනා කියන මේවා ජාති ධර්මයි. මේ ආකාරයට නාසය, දිව, කය, මන තුළින් ද ජාති ධර්ම ගොඩ නැගෙන ආකාරය වටහා ගත යුතුයි. (සංඃනිඃ (4), 56 පිටුව, <u>ජාති ධම්ම සූත්‍රය</u>)

යමක් ජාති ධර්ම නම් ඒ සියල්ල ජරා ධර්ම වෙනවා. උපන් හැම දෙයක්ම ජරාවට පත්වීම උරුමයි. මේ අනුව ව්‍යාධි ධර්මයකුත් උපදිනවා. හටගත් යමක් ඇත්නම් මේ ආකාරයෙන් විපරිනාමයට පත්වෙලා වැනසී යන නිසා මරණ ධර්මයකුත් ඒකට උරුමයි. ඡන්ද රාගයෙන් මේවාට බැඳිලා ඒවා ඇසුරු කරන්න ගියාම දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස හටගන්නවා. මේ ආකාරයෙන් තමයි දුක හටගන්නේ. හටගන්න හැම දෙයක්ම විපරිනාමයට පත්වී වැනසී යාම ලෝක ධර්මතාවයක්. එවැනි දේවල් තුළ ඇති ප්‍රිය ස්වභාවය සහ මධුර ස්වභාවයට ප්‍රිය කරලා, ඒවා මෙසේ පවතීවා කියල හිතුවට ඒක මුලා සිතිවිල්ලක් පමණයි. අනාදිමත් කාලයක පටන් හටගෙන, සදාතනිකව පවතින කිසිවක් ලෝකය යයි ගොඩ නැගිලා තියෙන සම්මුතිය තුළ පෙන්වන්න බෑ. මෙසේ කැමති සේ පවත්වන්න බැරි ලෝකයක් තුළ කැමති සේ පැවැත්වීමේ බලාපොරොත්තුවක් තිබුණ නම් ඒ මුලා අදහස අත්හැරී ගොස්, ලෝකය අත් හැරීමෙන්, නො ඇලීමෙන්, මිදීමෙන් ලබන සැනසීම ලබනවා.

පටිසම්භිදාමග්ගප්‍රකරණය යන මූලික අටුවා ග්‍රන්ථයෙහි පෙන්වා තියෙනවා ''අනිච්චං භයට්ඨෙන, දුක්ඛං භයට්ඨෙන, අනත්තා අසාරකට්ඨෙනාති'' යනුවෙන්. මෙහි අදහස, ක්ෂය අර්ථයෙන් අනිච්චයි, භය අර්ථයෙන් දුකයි, අසාරයි යන අර්ථයෙන් අනත්තයි යන්නයි. ක්ෂය අර්ථයෙන් අනිච්චයි කියන විට මෙහි ක්ෂය කුමක්ද යන්න විමසා බැලිය යුතුයි. මේ ත්‍රිලක්ෂණය ප්‍රඥාවට ගෝචර වන දහමක්. ලෝක සම්මතයට අනුව ක්ෂය කියන්නෙ ගෙවෙනවා, වැනසෙනවා යන අදහසයි. මේ ප්‍රඥාවෙන් දැකල කියන දෙයක් නෙවෙයි. සිත තුළ ක්‍රියාත්මක වන චෛතසිකවලිනුයි මෙහෙම දකින්නේ. දැකපු දෙය වේදනා චෛතසිකයට දැනිලා, සංඥා චෛතසිකයෙන් හඳුනා ගන්නවා. හටගත් දෙයක් වැහැරෙන වැනසෙන බව බෞද්ධ නොවන කෙනෙකුගෙන් ඇහුවත් ඒ අයත් නැහැ කියන්නෙ නෑ. මේ අදහස නම් ''අනිච්ච'' කියන්නෙ, එසේම මේ කරුණ හැමදෙනාටමත් වැටහෙනව නම්, ''අනිච්ච'' යන්න අවබෝධ කර දෙන්න බුදු කෙනෙක් ලොව පහළ වෙන්න අවශ්‍යද?

ප්‍රඥාවෙන් ''අනිච්ච'' දකින්න නම් ධර්මය දකින්න ඕන. ධර්මය දකින්න නම් පටිච්ච සමුප්පාදය දකින්න ඕන. එසේනම් බුදු දහමේ පෙන්වන වැනසීම කුමක්ද? සුචරිතවත්ව හැදුනු ගැහැණු ළමයෙක් දුශ්චරිත කරන පිරිසකට එකතු වී චරිතය විනාශ කරගත් විටෙක, ඒ ළමයා විනාශ වුනා කියලා අපේ පැරණි අය කියනවා. මේ ආකාරයෙන් කෙනෙක් මරණයට පත් වුනාම පමණක් නෙවෙයි විනාශ වුනා කියන්නෙ. ''අප්පමාදෝ අමතපදං - පමාදෝ මච්චුනො පදං'' මේ තමයි බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කළ මරණය. ලෝභයෙන්, ද්වේශයෙන්, මෝහයෙන් දූෂිත නොවී, සුචරිතය ඇසුරු කරමින් සිටින පුද්ගලයා ඉන්නෙ අමත පදයේ හෙවත් නොමැරෙන පදයේ. යහපත් පුද්ගලයෙකුගේ කය මැරුණත් ගුණ මැරෙන්නෙ නෑ. නමුත් මේ ගුණ විනාශ කරගත්තොත් සිදුවන ගුණ මරණයයි ක්ෂය කියන්නෙ.

ගුණ මරණ දහම් මොනවද? රාග, ද්වේශ, මෝහ කියන්නේ ගුණ මරණ දහම්. රාග, ද්වේශ, මෝහවලට ගෝචර වන ලෝක සත්ත්වයා, ඒවා ප්‍රිය ස්වභාවයකින් මධුර ස්වභාවයකින් ඇසුරු කරමින්, ආස්වාදය සොයා ඒවා පසු පස හඹා යනවා. මේවායින් මානසිකත්වය කිළිටි වීමෙන් පැවැත්ම තුළ යළි යළිත් ජීවිත ගොඩ නැගිල ජරා, මරණ, දුක්ඛ, දෝමනස්ස උපායාස ආදී ලෝක සම්මතයේ තියෙන දුකට ගෝචරවන පසුතලය හදාගන්නවා. මේ කරුණ පටිච්ච සමුප්පන්නව දක්ක නම් විනාශ වෙන හැටි දකින්න පුළුවන්. කෙනෙක් රාගාධික වුනොත් ඔහුට ගුණ පේන්නෙ නෑ. තිරිසන් විදිහට කටයුතු කරන්න පෙළඹෙනවා. ද්වේශය ඇසුරු කළා නම් දුෂ්ට මානසිකත්වයක් ගොඩ නැගෙනවා. රාගය වටිනවා කියල ගත්ත නම් මුලාවට පත්වන දෙයක් හොඳයි කියල ගත්ත වෙනවා.

මෙසේ සැප හැටියට දක්කේ දුක ගෙන දෙන දෙයක් නම් ඒ තමයි අවිද්‍යාව. මෙසේ අවිද්‍යාවේ තීරණයකට බැහැලා හිතන්න, කියන්න, කරන්න පටන් ගත්තා නම් අවිද්‍යා පච්චයා සංඛාරා යනුවෙන් සංඛාර ගොඩනැගීමේ පටිච්ච සමුප්පාද ක්‍රියාවලිය සිදුවෙනවා. ඒ අනුව මනෝ සංඛාර, වචී සංඛාර, කාය සංඛාර යන සසර ගමනට හේතුවන අභිසංඛාර ගොඩ නැගෙනවා. රාගයට සහ ද්වේශයට අනුකූලව ගොඩනැගෙන මේ සංඛාර හේතුවෙන් රාග විඤ්ඤාණ සහ ද්වේශ විඤ්ඤාණ ඇතිවෙනවා. ඉන්පසුව රාගයට පත් වූ පුද්ගලයා රාග සහගත වස්තු පසුපසත්, ද්වේශ සහගත පුද්ගලයා ගැටීමට අවශ්‍ය දේ පසුපසත් හඹායනවා. මෙසේ ඔවුන්ගේ විඤ්ඤාණයන් තුළ නිතරම හටගන්නේ රාග සහගත, ද්වේශ සහගත දේවල්වල නාම රූපයන්. විඤ්ඤාණයේ නාම රූප බැසගන්නවා කියන්නේ ඒකයි.

රාගයෙන් හෝ ද්වේශයෙන් හටගත් නාම රූප විඤ්ඤාණයේ බැස ගත් විට ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මන කියන ඉන්ද්‍රියන්ට ඒවා ආයතන වෙනවා. ඒ අනුව රාග සහගත සළායතන හෝ ද්වේශ සහගත සළායතන පහළ වෙනවා. එයින් ලැබෙන ස්පර්ශය රාග ස්පර්ශයක් හෝ ද්වේශ ස්පර්ශයක්. එයින් ලැබෙන වින්දනය රාග හෝ ද්වේශ වින්දනයක්. මේ අනුව රාගය නිසා තණ්හාවත්, ද්වේශය නිසා පටිඝයත් (ගැටීමට බැඳීම) හටගන්නවා.

ඉන්පසුව තණ්හා පච්චයා උපාදානං යනුවෙන් තණ්හා සහගත බැඳීමක් හටගන්නවා. ද්වේශය නිසා පටිඝයක් ඇතිවුනා නම් පටිඝ පච්චයා අධිමොක්ඛෝ යනුවෙන් ගැටෙන බව මුදුන්පත් වෙනවා. මින් පසුව තණ්හා පච්චයා උපාදානයෙන් තණ්හා බවත්, පටිඝ පච්චයා අධිමොක්ඛෝ වීමෙන් ද්වේශ බවත් ඇතිවෙනවා. මේ අනුව භව පච්චයා ජාති යනුවෙන් මෙලොවදීම තණ්හා ජාතික පුද්ගලයෙක් හෝ අධිමොක්ඛෝ පච්චයා භව වශයෙන් ද්වේශ ජාතික දුෂ්ටයෙක් හෝ බිහිවෙනවා. මේ අනුව කෙනෙක් අවිද්‍යාව හේතුවෙන් ගොඩනැගූ සංඛාරවලට අනුව කර්ම භව මෙලොවදීම හටගෙන, උප්පත්ති භවයට අනුව ජාතියක් පහළවෙනවා. මේ අනුව කාමයන් පසුපස යාම නිසා තිරිසන් භවයක් ගොඩ නැගී තිරිසන් ජාතියක්

උපදිනවා. එසේ නම් එවැනි කෙනෙක් මේ භවයේදීත් අනාථ වී මතු භවයත් අනාථ කරගන්නවා. මේ ආකාරයෙන් ක්ෂය බවට පත්වුනාම, වැනසුනා කියනවා. ඔහුට සතර අපායෙන් ගැලවීමක් නෑ. කෙනෙක් ඇත්ත දැක්කෙ නැත්නම් මෙසේ වැනසුනාට එපා වෙන්නෙත් නෑ.

දුක්ඛං භයට්ඨෙන

ඉපදීම දුකයි, ජරාවට පත්වීම දුකයි, මරණයට පත්වීම දුකයි, අප්‍රියයන් හා එක්වීම දුකයි, ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන්වීම දුකයි, කැමති දෙයක් නොලැබීම දුකයි යනුවෙන් පෙන්වා තියෙන දුක, ලෝක සම්මත ආකාරයෙන් දැකීමෙන් දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ කරගන්න බෑ. ඕනෑම කෙනෙකුට මේ දුක දැනෙනවා, ඒ බව හඳුනනවා. ඒ දැනීම වේදනා චෛතසිකයෙනුත්, හැඳිනීම සංඥා චෛතසිකයෙනුත් වශයෙනුයි හටගන්නෙ. ත්‍රිලක්ෂණයෙන් පෙන්වූ දුක ප්‍රඥා චෛතසිකයෙන් අවබෝධ කර නොගත්තොත් දුක්ඛ ආර්ය සත්‍යය අවබෝධ වෙන්නෙ නෑ. ''දුක්ඛං භයට්ඨෙන'' වශයෙන් ආර්ය විනයෙහි භයාර්ථයෙන් දුක දැනගත යුතුයි. සැප දුකක් ලෙස දකින්න කිව්වට කවුරුවත් පිළිගන්නෙ නෑ. ආස්වාදය ආස්වාදය ලෙසත්, ආදීනවය ආදීනවය ලෙසත්, නෙක්ඛම්මය නෙක්ඛම්මය ලෙසත් දකින ලෙසයි බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ.

යම්කිසි තැනක ක්‍රීඩා භාණ්ඩයක් ලෙස සකස් කරන ලද විනාශකාරී බෝම්බයක් තියෙනවා. එහි භයානක බව නොදන්නා කුඩා දරුවෙක් එය ගැනීමට ගොස් මරණය හෝ මරණය සමාන විපතකට පත්වෙන්න පුළුවන්. මෙසේ ප්‍රිය ස්වභාවයෙන් මධුර ස්වභාවයෙන් ආටෝප කරන ලද දේවල් ඇසුරු කරන්න ගියොත් මහා දුක් කම්කටොලුවලට භාජනය වෙන්න සිදුවෙනවා. මාළු අල්ලන පුද්ගලයෙක් මාළුවන් ප්‍රිය කරන රසවත් ඇමක් බිලී කොක්කෙහි අමුණා ජලයට දමා සිටින විට, එයට රැවටෙන මාලුවෙක් ඒ ඇම ගිලීමෙන් මරණයට හෝ ඒ හා සමාන දුකකට පත් වෙනවා. ඒ මාලු අල්ලන පුද්ගලයා රසවත් ඇම නොයොදා කොක්ක සහිත බිලී පිත්ත පමණක් දාගෙන හිටියට, මාලු බිලී කොක්කට අහුවෙන්නෙ නෑ. මේ ආකාරයෙන්ම ලෝක සත්ත්වයාත් මේ පංචකාම ආස්වාද නමැති ඇම ගිලලා මහා දුක් කන්දරාවක් අත්කරගන්නවා. මාලුවා මෝඩ කම නිසා ඇම ගිලින බව දකින මිනිසුන්ට, තමනුත් පංචකාම ආස්වාද නමැති ඇමකට කොටුවෙලා ඉන්න බව තේරුම් ගන්න ශක්තියක් නෑ. මේ ලෝකේ හැම තැනම අටවලා තියෙන්නෙ පංචකාම ආස්වාද නමැති ඇමවල් කියල ලෝක සත්ත්වයාට පේන්නෙ නැත්තේ ඒවායේ ප්‍රිය ස්වභාවයත් මධුර ස්වභාවයත් නිසයි. මේ මන වඩන ස්වභාවය නැත්නම් ලෝක සත්ත්වයා ඒවායේ ඇලෙන්නෙත් නැහැ කියලයි බුදු පියාණන් වහන්සේ දේශනා කළේ.

එසේම උන්වහන්සේ දේශනා කරනවා, මේ පංචකාම වස්තුවල සැඟවුණු ආදීනවයක් තියෙන බවත්, ඒක දකින්න නම් ''දුක්ඛං භයට්ඨේන'' වශයෙන් දුක භයාර්ථයෙන් දැකිය යුතුයි කියලත්. මෙසේ පංචකාම ආස්වාදයන් මර උගුලක් කියල දැක්ක දවසට එපමණ කලක් ආසා කළ දේට භය වෙනවා. මේ ධර්මතාවය අවබෝධ කරගන්න පුළුවන් වෙන්නෙ ප්‍රඥාවෙන් පමණයි. මන වඩන රූප, මන වඩන ශබ්ද, මන වඩන ගන්ධ, මන වඩන රස, මන වඩන ස්පර්ශ, මන වඩන ධර්ම ඇසුරු කිරීමට ලෝක සත්ත්වයා හරි කැමතියි. මේ මන වඩන දේවල් ලෙඩ රෝග ඇතිකරවන, කැඩෙන, බිඳෙන, විනාශවන, විපරිනාමයට පත්වන, තමන් කැමති සේ පවත්වන්න බැරි දේවල් ලෙස, ඒවා ඇසුරුකිරීමට පෙර ඒවායේ ආදීනවයන් භයාර්ථයෙන් දැක්ක නම් මේවායින් මිදෙනවා. සැනසුමක් බලාපොරොත්තුවෙන් ගත්ත කිසිම දෙයක් සැනසුමක් දීල නෙමෙයි කෙළවර වෙන්නෙ. බල්ලන්ට අසුවන මස්කටු වගේ, උකුස්සන්ට අසුවුන මස් කැටි වගේ තමයි ලෝක පොරපිටියේ තියෙන තරගකාරී දේවල්. මේවායේ ස්වභාවය නොදැන කෙනෙක් මේවා ඇසුරු කරන්න ගියොත් ඔහුට මහා පොරයකට මුහුණ දෙන්න වෙනවා. කොයි තරම් හොඳින් රක්ෂණය කළත්, කොයි තරම් හොඳින් පෝෂණය කළත්, ඒවා කැඩී බිඳී විනාශ වී යනවා.

මත්පැන්වලට ප්‍රිය පුද්ගලයෙක් මත්පැන් බඳුනක් පානය කිරීමට සූදානම් වන විටෙක ''කැමති නම් බොන්න ඕකෙ තියෙන මත්පැන්වලට වස මිශ්‍ර කරල තියෙනවා, බිව්වොත් මරණය හෝ මරණය සමාන දුකකට මුහුණ දෙන්න වෙනවා'' කියල හිතවත් කෙනෙක් කිව්වොත් හා ඔහු ඒ වචනය විශ්වාස කළා නම්, කෙතරම් ප්‍රිය ජනක වුනත් ඒ මත්පැන් ඔහු බොනවද? යනුවෙන් බුදුපියාණන් වහන්සේ උපමාවක් දේශනා කරල තියෙනවා. ඔහුට එය බලෙන් පෙවීමට උත්සාහ කළොත්, ඔහු තමාට බලෙන් මත්පැන් පොවන්න හදනවා කියයිද? නැත්නම් වස පොවන්න හදනවා කියා කෑ ගසයිද? පංචකාම වස්තු මෙසේ වස යෙදූ මත්පැන් බඳුන් ලෙස දකින්න කියලයි උන්වහන්සේ දේශනා කළේ. තවත් අවස්ථාවක බුදුපියාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා, දෙදෙනෙක් තවත් කෙනෙකු අල්ලාගෙන බලෙන් ඔහු ගිනියම් වූ අඟුරු වලකට ඇද දැමීමට හදන විටෙක ඔහු අඩියෙන් අඩියට පිටුපසට අදිනවා මිස ඒකට ඇද දමනවාට කැමති වෙයිද කියලා. මෙසේ ආස්වාද ගෙන දෙන දේවල් මහා භයානක ලෙස දකිනවටයි 'දුක්ඛං භයට්ඨෙන' කිව්වේ.

අනත්තං අසාරකට්ඨෙන

ලෝක සත්ත්වයා අනන්ත සංසාර ගමනක් ඇවිත් තියෙන්නේ, අවිද්‍යාව නිසා ඇත්ත දැක්කෙ නැතුව මුලාවට පත්ව සිටි නිසයි. මේ සංසාර ගමන තුළ පංචකාම ආස්වාදයන් හරි සුන්දරයි, හරි වටිනවා කියල හිතාගෙන හිටියට අපට ලැබුණු හරයක් තියෙනවද? මමය, මාගේය කියල දිව්‍ය, බ්‍රහ්ම, මනුෂ්‍ය ආදී විවිධ ආකාරවල ශරීරයන් ලැබුවත් ඒ ශරීරවලට කුමක්ද සිද්ධ වුනේ? මගේ කියල ගොඩගහගත්ත සම්පත්තිවලට කුමක්ද සිද්ධ වුනේ? එවැනි උප්පත්ති තිබුණ බවක් වත් අපට දැන් මතක නෑ. ධාතු හතරකින් ගොඩ නැගිලා, ගෙවී ගිය ශරීර මිසක් වෙනත් දෙයක් දකින්න නෑ. මෙහෙම දැක්කම වටහාගන්නවා, මෙබඳු වන්නා වූ ලෝකය තුළ කිසිම සාරත්වයක් නෑ කියලා. ප්‍රියයි, මනාපයි සුන්දරයි කියල ඇසුරු කළ වස්තුවල සාරත්වයක් තිබුණද? එසේනම් යථාර්ථය කුමක්ද? මේ සියලු දේ අසාරයි කියන එකයි ''අනත්තං අසාරකට්ඨෙනංති'' කිව්වෙ. ලෝකය තුළ අසාරත්වය දැකිය යුත්තේ මේ ආකාරයටයි. අනාත්මයි අනාත්මයි කිය කිය හිටියට මේ අසාරත්වය පේන්නෙ නෑ.

අනිච්ඡ, දුක්ඛ, අනත්ථ කියන ත්‍රිලක්ෂණය, කෙනෙක් මේ ආකාරයෙන් අවබෝධ කරගත්ත නම් ලෝකයට අයත් ඇස අසාරයි, සාරත්වයක් නෑ, කන අසාරයි, නාසය අසාරයි, දිව අසාරයි, කය අසාරයි, මන අසාරයි කියල දකිනවා. රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්පර්ශ, ධර්ම යන දේ තුළත් කිසිම සාරත්වයක් නෑ. මේවා මුලාවට පත්කරවන දේවල් කියා දකිනවා. මෙසේ අනිච්ඡ, දුක්ඛ අනත්ථ වශයෙන් ලෝකය යථාර්ථවත්ව දැක්ක දවසට දහම් ඇස පහළ වෙනවා. මෙතැනට පත් වුනාම කෙනෙක් සත්කාය දිට්ඨියෙන් මිදී යනවා. එසේ නැතුව උඩ යනවා දකලා හරි, එළියක් දැකලා හරි සෝතාපන්න වෙන්න බෑ.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්)

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණ දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

ඇල්. අමරසිංහ
(විශ්‍රාමික ලංකා බැංකු ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකරු)
පිළියන්දල.

මනු ලොව මිනිස් ගති....

තමන් හට එන වේදනා වහගන්න මිනිසුන් පොතු ජනා
අනුන් හට සිය වරද පටවා දෙස් දෙවොල් දෙති හැම තැනා
නොදන්නාකම නිසා හේතුවෙ ඵලය ඉන් මතුවට එනා
උපන්නට වෙයි සතරපායේ මහා දුක් බිය ගෙන දෙනා

බොහොම පහසුයි තමන්ගේ දොස් අනුන් පිට දා සැනසුම
එයම හේතුව වෙයි තමන්ගේ මිනිස් අත් බව වැනසුම
මෙහෙම යන විට පෙනෙනමුත් මතු පිටින් සතුටක් පහසුම
දහම බලගැන්විලා එන විට දැනෙයි දුක් බර වෙහෙසුම

ලෙඩක් කරදරයක් හැදුණ විට පලාතක නැති හිතවතුන්
වැඩක් කරගන්නට අවැසි විට පෙනෙයි ලෙස මහ ගුණවතුන්
මඩක් එන විට මොකුත් නෑ ලෙස හැසිරෙමින් ලෙස සිල්වතුන්
ගොඩක් උදවිය එහෙම කරළත් හිතයි ලෙස මහ නැණවතුන්

තමන් හට කළ නොහැකි වූ වැඩ අනුන් කළ විට එන දොස
ගමන් මිය ගිය ඥාති වෙනුවෙන් අඬයි දොඩවයි පණ ලෙස
නමන්නට නොහැකිනම් පර සිත් කරයි වස් දොස් ගෙන විස
ගිමන් නිවනට ලැබූ මනු බව හරී සුන් කර මුනි බස

කළත් ජර වැඩ තමන් අරමුණු ජයක් ලැබුමට රිසි ලෙසේ
මළත් කුණ දා අලුත් කයකින් වෙසක් ගෙන නිරයේ පැසේ
වෙලත් එලෙසක යළිත් සුගතිය පහසුවෙන් ලබනද කෙසේ
නොලත් උදවිය දහම් ගුණ බල කොහේ මුත් දුක සේ වෙසේ

පබැඳුම:
නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

15 වෙනි පිටුවෙන්... *ලෝක සත්ත්වයා නොදකින වේදනාව ....*

ලෝකයේ මොනව තිබුණත් මොකද? කවුද විඳින්නේ? විඳීමෙන් දැනීමෙන් ලැබෙන දුකයි මූලික ප්‍රශ්ණෙ වෙලා තියෙන්නේ. දාහය නැතිකර ගන්න කරන නිෂ්ඵල උත්සාහයක යෙදිලා සත්වයෝ මහා සටනක් ගෙනියනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වා දුන් මග හැරෙන්නට අනිත් අය මහා රස්තියාදුවක යෙදිලා දුකින් බේරෙන්න ලෝකෙම තැන් තැන්වල රවුම් ගහනවා, ප්‍රමාද වෙනවා. ඒ වුනාට කඹේ දිග ඇති තුරා යන හරකා වගේ බඹ ලොවට ගිහින් ඉන්නවා, භවාග්‍රය කියන නේවසංඥා නාසංඥායතනය කියන තැනටත් ගිහින් මහා කල්ප 84000 කින් පස්සේ නැවතත් එනවයි කියල බුදු රජාණන් වහන්සේ අනාවරණ ඥානයෙන් දකල දේශණා කර තියෙනවා. අනිත් අයට පේන්නෙ නැද්ද කියල දැන් කෙනෙක් අහන්න පුළුවන්. සාරාසංඛ්‍ය කල්ප ලක්ෂයක් ඈතට දකපු රහතන් වහන්සේලාත් ඉඳල තියෙනවනම් ඔය ටික දකින්න අභිඥ්ඥාලාභී දිවැස් ඇති රහතන්වහන්සේලාටත් පුළුවන්.

<u>අපදාන පාලි - බු. ජ. ග්‍ර. ම. 37 (II) භාගය 215 පිටුව</u> දීපංකර බුදුන් සමයෙහි පළමු නියත විවරණය ගන්නා විට සුමේධ තාපසතුමාගේ ගෝලයෙක්ව, උන්වහන්සේගේ සාසනයේ නිවන් දකින්න පතා සිටි තාපසයෙක්, පසුව ගිහි වී පාප මිත්‍ර සේවනයෙන් යුතුව සිය මවද මරා දමා අවීචි මහා නරකාදියේද ඉපිද නැවත සසර සැරිසරමින් විත් මේ ගෞතම බුද්ධ සාසනයේ නිවන් දුටු බව බුදුරජාණන්වහන්සේ ගේ වචනවලින් එම භවය සිහිකර දේශනා කළ හැටි පෙන්වනවා.

දැන් එහෙනම් දුකින් මිදෙන්නේ කොහොමද?

නාමරූප ඇසුර අත්හැර, ඇලීම් බැඳීම් නැතිකර ගත හැකි නම් ඒ ආකාරයට මිදෙන්නත් පුළුවන්.

කොහොමද අත්හරින්නේ? බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කළ ආකාරය අහන කොට මගක් පාදා ගන්න පුළුවන්. මේ භවයේ මුලාවෙන් සැරිසරන අයට හරිමග සොයාගන්න ඒ උතුමාණන් වහන්සේ හැර මොන පිළිසරණක්ද? දැන් උන්වහන්සේ පිරිනිවන් පාල තියෙනවා.

මේ නාමරූප කියන ලෝක සටහන්වලට තිබෙන ආශාව අත්හැර ගන්න මොනවද දේශනා කරල තියෙන්නෙ කියල අහගන්න ඕන. කාගෙන්ද? කවද හරි බුදු දහම හරියට අහල දැනගෙන සිටින කෙනෙකු ගෙන්. මේ කාලේ හරියට මග පෙන්වන්න නුවණ ඇති අය, අහල දරාගත් අය බොහොම අඩුයි. බෙහෙත හරියට පත්තියම් වුණා නම් රෝගය සුවවෙන්න ඕන. ඔඩු ගිය තුවාල නම් බෑ. නමුත් සේරම තුවාල ඔඩු ගිහින් කියල හිතන්න බෑ. හරියට සාත්තුව නැති එකයි වෙලා තියෙන්නේ. නැත්තම් සාත්තුව කරනවා, නමුත් එතැනට දෙන බෙහෙත වැරදිලයි තියෙන්නේ. මේ උපමාව අරගෙන මේ වගේ දෙයක් සාසනේටත් වෙලාද කියල කල්පනා කරල බලන්න.

(ඉතිරි කොටස ලබන කලාපයෙන්.....)

වහරක අභයරතනාලංකාර හිමිපාණන් විසින් දේශිත සැඟවුණු දහම් කරුණු ඇසුරින් සකස් කළේ :

නීතිඥ චන්දන සිරිවර්ධන

සියවස් ගණනාවකට පෙර සැඟව ගිය නිමල බොදු මග යළි පුබුදුවමින්,
හෙළ බොදු පියුම දහම් කරුණු ඔබ වෙත රැගෙන එන්නේ, බුදු පියාණන් වහන්සේ අනුදැන වදාළ, අග්ගඤ්ඤ සූත්‍රය, නිරුක්තිපථ සූත්‍රය සහ අරණවිභංග සූත්‍රය යන සූත්‍රාන්තයන්ට අනුව, දහම් පදවල සැඟවුණු දහම් අරුත් මතු කරන පද නිරුක්ති සහ අතීතය, වර්තමානය, අනාගතය හඟවන තුන්කල් නිරුක්ති සහිත ව්‍යවහාර ශබ්ද නිරුක්ති ක්‍රමවේදය අනුව මිස, උන්වහන්සේ අනුමත නොකළ ලිඛිත භාෂා රීති සහිත බමුණන්ගේ ත්‍රිවේද නිරුක්ති මත නොවන බව සලකන්න.

පින්වත් ඔබ වෙනුවෙන් එළි දැක්වූ දහම් ගබඩාවන්...
www.hiddendhamma.net www.nirvanadhamma.com mp3.hiddendhamma.net www.helabodhupiyuma.net

විද්‍යුත් ලිපිනය: **webmaster@helabodhupiyuma.net** දු.අ:- **071 3046895**

සැඟවුණු බොදු මග යළි විවර කරමින් වහරක අරිය චින්තාශ්‍රම බෞද්ධ විහාරස්ථානයේ සදහම් වැඩසටහන් පැවැත්වෙන කාල හෝරාවන්:

සෑම පුන් පොහෝ දිනකම සහ සෑම අමාවක පොහොය දිනකම උදෑසන 8.00 සිට සවස 5.00 දක්වා - පෙහෙවත් සමාදානය, දහම් සාකච්ඡා සහ විශේෂ පුණ්‍යානුමෝදනාව. සෑම සෙනසුරාදා දිනකම උදෑසන 9.00 සිට සවස 4.00 දක්වා - ලොව අති දුර්ලභ වූ පටිභාන කාව්‍යමය බෝධි පූජාව, විශේෂ පුණ්‍යානුමෝදනාව සහ දහම් සාකච්ඡා.

ගමන් මාර්ගය:
නිට්ටඹුව - රුවන්වැල්ල ප්‍රධාන මාර්ගයේ ගෝණගල්දෙනිය හන්දියේ සිට වහරක අතුරු මාර්ගයේ මීටර 350 ක් පමණ දුරින් දකුණු පස.

අසාධාරණයෙන් ගොඩ නැගූ මස් මාංශ අනුභව නොකිරීමේ

දයානුකම්පා ගුණය

මැරුම මැරවීම සහ අනුබල දීම
කෙරුම වරුණාව පර පණ සිඳ ලෑම
දැරුම මේ හතර කරුණට කර පේම
පිරුම අකුසලකි නැත ඉන් ගැලවීම

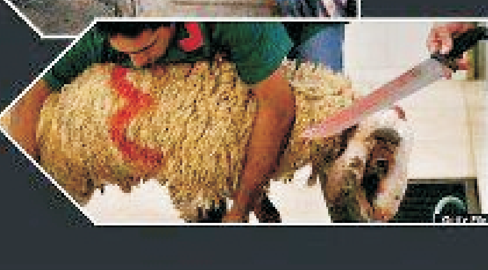
කියමින් නැතැයි කිකිලිගෙ බිජුවල ජීවේ
හොයමින් රසය තව තව බිඳගෙන කෑවේ
උයමින් නේක රස තණ්හාවකි පෑවේ
නොයමින් සුගති බිජුවෙහි උපතට ආවේ

දැන ගනු සතගෙ මස ගැන දහමේ ඇත්ත
පිළිගනු මෙත් සිතක අනුකම්පා පැත්ත
වධ දුනු මැරූ සතුනගෙ මස නොපවත්ත
නොගනිනු නැත නොදෙනු පෙන්වනු අකමැත්ත

තමනට තමන්ගේ කෙනෙකුට රිදවීම
දරනට නොහැකිමය එය සතුනට සැම
කරනට පෙරදී අනුනව මෙය සිහිවීම
වඩිනට ගුණය රැකුලකි හැම නැනදීම

පබැඳුම -
නිහිඳු චන්දන සිරිවර්ධන

ප්‍රියයන්ගෙන් වෙන් වීමේ දුක

කෙටි කාලෙකට එක්වූ නෑ හිතවත්තු
හිටි හැටියේම වෙන් වී ගිනි දෙයි පත්තු
ගැටි ගැටී ඇලී ඇලී යන හැම ලෝ සත්තු
හැටි මෙහෙමයි සැමට සසරෙහි බැඳ ගත්තු

එක් සතෙකුගේ නෑ හිතවත් නොවූ අයෙක්
දක්නට නොමැත හෙව්වත් තුන් ලොවේ නොයෙක්
අක්කා නගෝ අම්මා හෝ වෙලා පියෙක්
රැක්කා එදා නැත අද එය දන්න අයෙක්

අම්මාවරුන් වෙනුවෙන් හෙළු කඳුළු ගොඩ
නිම්මා නොමැත සාගර ජල කඳෙහි ඉඩ
සම්මා සම්බුදුන් දෙසූ මේ දහම් පිඩ
පෙම්මා සිත අරන් කර ගනු සෙතට වැඩ

ශෝක වෙමින් හෙළු මහ කඳුලැලි ගංගා
නේක නෑසියන් වෙනුවෙන් පැන නංගා
ඒක නොපෙනුනත් මස් ඇසකට හංගා
දාක හිවන් දුටු දුක් කඳ වෙයි හංගා

පබැඳුම - නිහිඳු චන්දන සිරිවර්ධන

නිහිඳු චන්දන සිරිවර්ධන විසින් නුගේගොඩ ගංගොඩවිල විහාර පාරේ අංක 96/A දරණ ස්ථානයේ පිහිටි ඉමාෂි මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කර ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී